

Ярослав ДЖАМАН
Василь ДЖАМАН

ЕТНОГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Ярослав ДЖАМАН

Василь ДЖАМАН

ЕТНОГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Навчальний посібник

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2024

УДК 911.3:323.11(477)

Д 40

Рекомендовано до друку вченою радою
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(протокол № 4 від 26 лютого 2024 р.)

Рецензенти:

доктор географічних наук, професор *А. В. Кузишин*
(Тернопільський національний педагогічний університету
імені Володимира Гнатюка);

доктор географічних наук, професор *В. В. Яворська*
(Одеський національний університет імені Іллі Мечникова)

Джаман Я. В., Джаман В. О.

Д 40 Етногеографія України : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т
ім. Ю. Федьковича, 2024. 196 с.

ISBN 978-966-423-839-4

У виданні вміщено основну інформацію, необхідну здобувачам освіти для вивчення дисципліни «Етногеографія України»: структуру і зміст тем, опорний конспект лекцій, тематику і методичні вказівки до проведення практичних занять, питання самостійної підготовки і теми індивідуальних науково-дослідних завдань. Подано тестові завдання перевірки знань, питання підсумкового модульного контролю знань, рекомендовані джерела, що забезпечать доступ до актуальної аналітичної, законодавчої та статистичної інформації з проблем етнічної географії України та географічних аспектів проявів етнічних процесів.

Висвітлено науково-методичні основи етногеографії як науки і навчальної дисципліни, методику суспільно-географічних досліджень етнічної структури і етнічної різноманітності населення. Розглянуто географію етнічної структури населення України та окремих її регіонів; просторові особливості етнічної структури населення західного регіону України; географічні аспекти проявів етнічних процесів і динаміки етнічної структури населення.

Для студентів та викладачів географічних факультетів закладів вищої освіти.

УДК 911.3:323.11(477)

ISBN 978-966-423-839-4

© Джаман Я. В., 2024

© Джаман В. О., 2024

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2024

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни (призначення дисципліни).
Навчальна дисципліна «Етногеографія України» (обсягом 3 кредити) належить до переліку обов'язкових (ОПП «Регіональний розвиток і просторове планування») і вибіркових (ОПП «Географія») навчальних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр» спеціальності 106 «Географія», що пропонується в рамках циклу професійної підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти. Вона забезпечує формування у студентів професійно-орієнтованої компетентності системного суспільно-географічного та регіонального дослідження етнічної структури населення України й окремих регіонів, спрямована на засвоєння теоретичних і практичних знань про особливості протікання етнічних процесів у державі (окремих регіонах).

Метою навчальної дисципліни є вивчення територіальних особливостей національної структури населення України.

Основні завдання вивчення дисципліни: освоїти науково-методичні основи етногеографії як науки та навчальної дисципліни; дослідити географію етнічної структури населення України та окремих її регіонів; розкрити просторові особливості етнічної структури населення західного регіону України; виявити географічні аспекти проявів етнічних процесів і динаміки етнічної структури населення.

У результаті вивчення курсу студенти повинні

знати: сутність терміна «етнос», концепції походження етносу, структуру етносу та його ієрархічні рівні, історичні типи етносу, особливості етнічних процесів; етнічну структуру населення України, її територіальні відміни, динаміку; етнічну структуру населення західного регіону України, її просторові особливості;

вміти: проводити етногеографічні дослідження на відповідному рівні; визначати рівень етнічної різноманітності населення регіону; виконувати картосхеми етнічної структури населення; будувати матриці бальної оцінки територіальної поширеності та рейтингової значимості найчисленніших етнічних груп у регіоні; виконувати картосхеми етнічної різноманітності населення (всього, міського і сільського).

Загальні компетентності:

- ❖ здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ❖ здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ❖ здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- ❖ здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи та суспільства, а також причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній та педагогічній діяльності;
- ❖ здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні їм процеси;
- ❖ здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах, застосовувати навички методів проектування, моделювання та управління процесами регіонального розвитку та проводити їх оцінку та експертизу.

Пререквізити. Навчальна дисципліна «Етногеографія України» вивчається у шостому семестрі. Основою для вивчення дисципліни є предмети «Актуальні питання історії та культури України», «Географія населення і розселення», «Економічна і соціальна географія України».

ПРОГРАМА КУРСУ

Змістовий модуль 1. ***Науково-методичні основи етногеографії***

Тема 1. Теоретичні основи етногеографії. Етнос – головне поняття етногеографії. Підходи до розуміння сутності «етносу» і концепції походження етносу: біологічна, соціальні, примордіалістські, переніалістська, інструменталістська, конструктивістська, пасіонарна. Українські дослідники проблеми походження етносів. Структура етносу та його ієрархічні рівні. Історичні типи етносів. Класифікація етносів.

Тема 2. Географічні особливості етнічних процесів. Етноси – складні й динамічні системи. «Етнічні процеси» як поняття. Основні типи етнічних процесів. Етнороз'єднавчі процеси. Етнооб'єднавчі процеси. Типи міжетнічних стосунків. Етнічна територія і типи етнічних меж.

Тема 3. Методика суспільно-географічних досліджень етнічної структури і етнічної різноманітності населення. Метод системного аналізу і синтезу етнічної структури населення. Методи діахронічного і синхронного аналізу етнічної структури населення. Статистичний метод дослідження етнічної структури населення. Математичні методи дослідження етнічної різноманітності населення. Картографічний метод дослідження етнічної структури і різноманітності населення. Інші методи дослідження етнічної структури і різноманітності населення.

Змістовий модуль 2.

Національна структура населення України і західного регіону України

Тема 4. Етнічна структура населення України. Етнічний склад населення України. Етнічна різноманітність населення України. Етнічна різноманітність міського і сільського населення України. Етногеографічні особливості природного руху населення України. Етнічні особливості статеві-вікової структури населення України. Демографічний потенціал окремих етнічних груп населення України. Етногеографічні особливості міграційного руху населення України.

Тема 5. Територіальні відміни і динаміка етнічної структури населення України. Чисельність і географічне розміщення українців. Формування української народності й нації. Історико-етнографічне районування України та етнографічні групи українського народу. Найчисленніші етнічні меншини України, географія і закономірності їх поширення. Просторові відміни етнічної структури населення України. Динаміка етнічної структури населення України.

Тема 6. Етнічна структура населення західного регіону України. Лінгвістична класифікація народів і ступінь національної строкатості населення західного регіону України. Географічні особливості розселення українців у західному регіоні України. Географічні особливості розселення найчисленніших етнічних меншин у західному регіоні України.

Тема 7. Етногеографічні системи поліетнічних прикордонних субрегіонів. Етногеографічна система Закарпатської області. Етногеографічна система Чернівецької області. Мовна ситуація як індикатор асиміляційних процесів. Географічні аспекти мовної ситуації в західному регіоні України. Просторові особливості етнічних процесів і зміни національної структури населення.

Тема 8. Етногеографічні системи етнічно найоднорідніших субрегіонів. Етногеографічна система Тернопільської та Івано-Франківської областей.

ОПОРНИЙ КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ

Тема: Етнічна структура населення України

Етнічний склад населення України. Етнічна різноманітність населення України. Етнічна різноманітність міського і сільського населення України. Етногеографічні особливості природного руху населення України. Етнічні особливості статевो-вікової структури населення України. Демографічний потенціал окремих етнічних груп населення України. Етногеографічні особливості міграційного руху населення України.

Всеукраїнський перепис населення зафіксував наявність в Україні представників понад 130 етносів. У структурі населення держави чітко виражена чисельна перевага українців – 77,8 %, які є більшістю в усіх областях і столиці, крім АР Крим. У 13 областях західної і центральної частини України питома вага українців перевищує 90 %, ще у 8 областях і місті Києві – понад 70 %.

Найчисленнішою етнічною меншиною були росіяни (17,3 %). Вісім народів мали чисельність від 100 тис. до 276 тис. осіб (білоруси, молдовани, кримські татари, болгари, угорці, румуни, поляки, євреї), представники восьми народів налічували від 30 тис. до 100 тис. осіб (вірмени, греки, татари, цигани, азербайджанці, грузини, німці, гагаузи), одинадцять народів – від 5 тис. до 13 тис. осіб (корейці, узбеки, чуваші, мордва, турки, литовці, араби, словаки, чехи, казахи, латиші). Етнічно найстрокатіші регіони України – Чернівецька, Закарпатська, Одеська області та АР Крим.

Етнічні меншини України за тривалістю проживання і характером розселення по території нашої держави об'єднують у 4 групи.

Першу групу формують народи, які проживають у межах нашої країни, як правило, впродовж багатьох століть, на невеликих компактних територіях, і часто складають абсолютну більшість населення у місцях свого історично компактного проживання. Такі ареали розселення болгар є в Одеській і Запорізькій областях (у Болградському, Арцизькому і Тарутинському районах вони становили більшість серед інших етнічних груп), румунів – у Чернівецькій та Закарпатській областях (у Герцаївському районі румуни склали 91,5 % населення, у Глибоцькому – 45,3 %), молдован – у Чернівецькій, Одеській та Миколаївській областях

(переважаюча нація в Новоселицькому і Ренійському районах), угорців та словаків – у Закарпатській області (у Берегівському районі угорці є переважаючими і становили 2/3 населення, висока їхня частка в Ужгородському, Виноградівському і Мукачівському районах), гагаузів і албанців – в Одеській області. В Херсонській області є два «шведські» села. Відтворився ареал компактного розселення кримських татар у АР Крим та південних районах Херсонщини. Абсолютна більшість представників указаних народів проживає у сільській місцевості і малих міських поселеннях, що дозволило їм зберегти високий рівень національної самосвідомості та сталість етнічних ознак.

Другу групу складають решта народів, численні представники яких поселилися на території України ще до початку ХХ ст. Частина цих народів мають території компактного проживання: білоруси (на Поліссі, виділявся Рокитнівський район Рівненської області), поляки (на Житомирщині, Хмельниччині та в західних областях), греки (на півдні Донецької області), чехи (на Житомирщині), караїми, кримчаки та естонці (в АР Крим); інші народи мали етнічні території в минулому (німці та вірмени) або здавна живуть дисперсно серед основних народів (євреї, цигани). Більшість представників цих народів розселена в поліетнічному середовищі великих і середніх міст.

До третьої групи належать етноси, які походять із країн колишнього СРСР (за винятком уже названих). В Україну їхні представники переселилися переважно в період існування Радянського Союзу. Розселені вони здебільшого у великих та середніх містах.

Четверта група об'єднує вихідців із країн «старого зарубіжжя», які прибули в Україну частково за часів СРСР, але в основному – після проголошення незалежності української держави.

За період між двома останніми переписами населення відбулися певні зміни національної структури населення України. Незважаючи на загальне зменшення чисельності населення (на 3,2 млн осіб), кількість українців зросла на 122,6 тис. осіб, або на 0,33 %. Уперше після II світової війни в Україні відбулося зростання питомої ваги як українців, так і осіб, для яких українська мова рідна. Тобто відбувся перелом тенденції русифікації населення, панівної у радянський період. Натомість чисельність етнічних росіян зменшилася на чверть. Євреї, втративши майже 4/5 свого складу, перемістилися з третього місця за чисельністю серед етнічних груп України на десяте. З

розпадом СРСР та проголошенням незалежності України відбулося повернення до нашої країни етнічних українців та представників депортованих народів (кримських татар, німців, греків, вірмен, болгар). Водночас чимало росіян, білорусів, представників інших народів «нового зарубіжжя» повернулися з України до країн походження. Різко зросли обсяги еміграції з України за межі колишнього СРСР спочатку переважно євреїв, німців та греків, а пізніше – представників практично всіх етносів.

Дані про національний склад населення в розрізі адміністративних областей, автономної республіки Крим і столиці держави дають можливість порівняти їх за ступенем *етнічної різноманітності*, виділити різні типи адміністративно-територіальних одиниць в Україні за характером етнічної структури.

За даними Всеукраїнського перепису населення, розрахований індекс етнічної різноманітності (E_r) всього населення становив від 0,606 (найбільший показник в АР Крим) до 0,043 (найменший показник в Тернопільській області); серед міського населення – від 0,616 (Донецька область) до 0,078 (Тернопільська область); для сільського населення – від 0,748 (АР Крим) до 0,010 (Івано-Франківська область). Найвищий показник E_r характерний для АР Крим, Донецької, Луганської, Одеської, Запорізької, Харківської, Чернівецької, Дніпропетровської і Закарпатської областей, найнижчий – для Тернопільської, Івано-Франківської, Волинської, Рівненської і Вінницької областей.

Етнічна різноманітність населення за показником E_r дає змогу виділити в Україні такі групи регіонів:

- 1) *моноетнічні* – Тернопільська, Івано-Франківська, Волинська, Рівненська і Вінницька (статус моноетнічності населення забезпечується за умови, коли частка однієї нації $\geq 95\%$);
- 2) *перехідні*, які поділяються на 2 підгрупи:
 - а) Львівська, Хмельницька, Чернігівська, Черкаська, Київська (без м. Києва), Полтавська, Житомирська, Кіровоградська, Сумська області (з індексом етнічної різноманітності $E_r = 0,101 - 0,207$);
 - б) м. Київ, Херсонська, Миколаївська, Закарпатська, Дніпропетровська області ($E_r = 0,316 - 0,356$). Ступінь переважання кількості українців різний: від 94,8% у Львівській області до 79,3 % у Дніпропетровській;

3) *поліетнічні* – Чернівецька, Харківська, Запорізька, Одеська, Луганська, Донецька області та АР Крим (частка переважаючої національної групи коливається від 75,0 % у Чернівецькій області до 56,9 % у Донецькій області).

Регіони, які за значенням індексу етнічної різноманітності поліетнічні, займають окраїнні території України. Моноетнічні і підгрупа перехідних областей із нижчими показниками етнічної строкатості ($E_p = 0,100 - 0,207$) розміщені в західній, північній і центральній частинах України.

Окремі поліетнічні регіони (на рівні областей і АР) за ступенем етнічної різноманітності мали рівномірний розподіл показника E_p , в інших – на рівні адміністративних районів – виділялися також моноетнічні та території з перехідним значенням. Так, в АР Крим населення поліетнічне у всіх адміністративних районах, на територіях, підпорядкованих міським радам республіканського значення, Сімферопольській і Севастопольській міськрадам (винятком є тільки місто Керч, для якого індекс етнічної різноманітності близький до поліетнічного значення – $E_p = 0,369$). При цьому в 8 північних і центральних районах переважаюча етнічна група становила менше половини кількості всього населення. А в Чернівецькій області поліетнічні тільки 3 райони; 5 районів – моноетнічні; ще 3 райони за рівнем етнічної різноманітності – перехідні з показниками нижчої градації, для яких $E_p < 0,200$; для Чернівців $E_p = 0,355$ – перехідне значення підгрупи вищої градації. Для північної частини Одеської області характерне переважання адміністративних районів, які за рівнем етнічної різноманітності населення є перехідними, а в південній частині області – поліетнічні (у 6 районах переважаючий етнос становив менше 50% від кількості всього населення).

Розрахунки індексів етнічної різноманітності за даними двох останніх переписів населення 1989 і 2001 років свідчать про зміну ступеня етнічної різноманітності населення держави: від поліетнічної ($E_p = 0,447$) – до країни з перехідним ступенем етнічної строкатості населення ($E_p = 0,380$), що пояснюється збільшенням питомої ваги титульного етносу з 72,7 % до 77,8 % (на 5,1 %). При цьому спостерігається загальна тенденція зменшення індексу етнічної різноманітності в місті Києві та всіх областях, що зумовлено відповідним зростанням питомої ваги переважаючої національної

групи (українців) у всіх областях і столиці: від +1,0 % у Тернопільській області – до +9,7 % у місті Києві. Частка українців у національній структурі населення найбільше зросла у східних (від +6,1 % у Луганській – до +7,9 % у Харківській) і південних областях (від +6,3 % у Миколаївській і Херсонській – до +8,2 % в Одеській). Приріст частки українців найбільший в місті Києві (+9,7 %). Частка росіян у національній структурі населення зменшилася у всіх регіонах України. Ступінь етнічної різноманітності населення столиці України м. Києва класифікується як перехідний. При цьому за останній міжпереписний період питома вага українців зросла з 72,5 % до 82,2 %, а індекс етнічної різноманітності зменшився майже на третину, що перемістило столицю з категорії поліетнічного міста у категорію з перехідною етнічною структурою населення. За значенням E_r із поліетнічного населення перейшло в групу перехідного ступеня національної строкатості в Херсонській, Миколаївській і Дніпропетровській областях; з перехідного ступеня строкатості в групу моноетнічного населення – у Рівненській, Волинській та Вінницькій областях.

Збільшення індексу етнічної різноманітності населення відбулося лише в АР Крим, що пояснюється зменшенням часток переважаючої і другої за чисельністю національних груп в цьому регіоні (питома вага росіян зменшилася з 67,0 % до 60,4 %, а українців – з 25,8 % до 24,0 %). Водночас кількість кримських татар збільшилася у 6,4 разу, а їхня питома вага – з 1,6 % до 10,2 %, кількість вірмен зросла у 3,6 разу, азербайджанців – у 1,8 разу, узбеків – у 4,6 разу тощо.

Розрахунки індексів *етнічної різноманітності* в розрізі областей і автономної республіки окремо для *міського і сільського населення* засвідчують високий рівень кореляції етнічної різноманітності міського і сільського населення (коефіцієнт рангової кореляції – $K = +0,940$). При цьому, як правило, населення сільської місцевості характеризується одноріднішим етнічним складом. 11 областей мали моноетнічну структуру сільського населення (українці становили понад 95,5 % населення), ще у 6 областях $E_r = 0,103 - 0,236$ (частка українців перевищує 87,0 %). Моноетнічна структура міського населення сформувалася тільки у двох областях. Проте в трьох регіонах (АР Крим, Чернівецькій та Одеській областях) строкатіша етнічна структура населення склалася у сільській місцевості. У цих регіонах частка

етнічних меншин сільського населення досить висока, а компактність їх розміщення дає підстави віднести ці регіони не тільки до поліетнічних, але й до етноконтактних.

Порівняння структури міського і сільського населення за ступенем етнічної різноманітності дає підстави виділити такі групи адміністративно-територіальних одиниць України:

- 1) моноетнічні – Тернопільська і Волинська області, де українців понад 99,0 % сільського та 96,0 % і 94,8 % міського населення;
- 2) поліетнічні – АР Крим, Донецька, Луганська і Одеська області, в яких частка переважаючої нації становила 46,1 – 73,4 % сільського та 55,0 – 67,4 % міського населення;
- 3) власне перехідні – Житомирська, Кіровоградська, Сумська, Херсонська, Миколаївська, Закарпатська, Дніпропетровська області, де структура як сільського, так і міського населення приблизно однакова за ступенем етнічної різноманітності;
- 4) перехідні за національним складом міського населення з поліетнічною структурою сільського населення – Чернівецька область;
- 5) перехідні за етнічною структурою селян із поліетнічним складом міського населення – Запорізька і Харківська області;
- 6) перехідні за етнічною структурою міського населення з моноетнічним складом селян – Івано-Франківська, Рівненська, Вінницька, Львівська, Хмельницька, Чернігівська, Черкаська, Київська, Полтавська області;
- 7) столиця України м. Київ за ступенем етнічної різноманітності міського населення класифікується як перехідна.

На показники *природного руху населення* впливає його етнічний склад. Оскільки дані про національну приналежність визначають переписи населення, то методично правильне визначення показників народжуваності, смертності, природного приросту за етнічною ознакою в роки їхнього проведення.

Під час передостаннього перепису населення зафіксовані розбіжності показників народжуваності у представників різних національностей України:

- 1) татари – 30,7 ‰;
- 2) молдовани – 22,1 ‰, азербайджанці – 23,3 ‰;
- 3) вірмени – 18,2 ‰, німці – 16,5 ‰;
- 4) українці – 13,6 ‰, росіяни – 12,6 ‰, білоруси – 14,1 ‰;

5) євреї – 6,0 ‰ тощо.

Смертність мала таку етнічну диференціацію:

1) азербайджанці – 4,8 ‰;

2) вірмени – 8,8 ‰;

3) українці – 11,9 ‰, росіяни – 9,9 ‰, білоруси – 12,3 ‰, молдовани – 11,3 ‰;

4) татари – 15,0 ‰, німці – 17,7 ‰;

5) євреї – 22,7 ‰ тощо.

Як підсумок, природний приріст різних етнічних груп (при пересічному показнику для всього населення України +1,7 ‰) становив:

1) азербайджанців +18,5 ‰, татар +15,8 ‰;

2) молдован +10,8 ‰, вірмен +9,4 ‰;

3) українців +1,7 ‰, росіян +2,7 ‰, білорусів +1,8 ‰;

4) депопуляція німців – 1,2 ‰;

5) депопуляція євреїв – 16,7 ‰ тощо.

Отже, географія компактного проживання окремих етнічних груп впливає на територіальні відміни в показниках відтворення і природного приросту населення.

Природний рух населення формує і визначає відповідну вікову й статеву структуру населення. Зокрема, показники народжуваності пов'язані з питомою вагою молодшого населення за працездатний вік із коефіцієнтом $K = +0,96$, а питома вага старшого населення за працездатний вік корелюється з показниками смертності – $K = +0,86$. Крім природного руху, на вікову структуру населення впливають міграції. В областях східного і південного регіонів та столичній, які вирізнялися впродовж тривалого періоду притоком населення (а серед мігрантів переважає молодь), рангові місця у рейтингу показників вікової структури населення вищі; для областей із тривалим у часі від'ємним сальдо міграції населення властиві нижчі ранги у рейтингу вікової структури населення.

Сучасна статево-вікова структура населення України та особливості демографічних процесів склалися у результаті численних історичних, соціально-економічних і політичних чинників й тому через них відстежується як минуле, так і демографічне майбутнє. Найкращу характеристику розподілу населення за статтю і віком та динаміку демографічних процесів передають статево-вікові піраміди. Різниця у показниках народжуваності та міграційної активності серед етнічних груп

населення України сформувала досить відмінні піраміди *статєво-вікової структури*, які у свою чергу відображають *етнічні особливості демографічного потенціалу* (див. табл. 1).

Загальні контури статєво-вікової піраміди всього населення України корелюють із відповідною пірамідою українців – титульного етносу. Це цілком закономірно, бо українці (етносоціальний організм) домінують у національній структурі населення своєї держави. Проте статєво-вікові піраміди окремих численних етносів суттєво різняться між собою, а іноді є фактично протилежними (додаток М). Яскравим прикладом виступають структурні характеристики представників єврейського народу і циган (ромів). І якщо співвідношення між чоловічим і жіночим населенням у них мало відрізняється (чоловіки становлять 48,8 % серед євреїв і 49,3 % серед циган), то у віковій структурі різниця суттєва:

- а) середній вік циган – 24 роки, євреїв – 54 роки;
- б) частка осіб у віці молодшому за працездатний у циган становить 40,2 %, у євреїв – 6,5 %;
- в) частка осіб пенсійного віку серед циган – 4,8 %, серед євреїв – 50,6 %;
- г) питома вага осіб віком 65 років і більше (цей показник використовується ООН для оцінки постаріння населення) різниться у 17 разів (у циганів – 2,1 %, у євреїв – 35,1 %);
- д) модальні п'ятирічні вікові групи, тобто ті, що найчастіше зустрічаються, становлять: у циган – 10-14 років (13,4 % від усього населення), 0-4 роки (12,3 %), 5-9 і 15-19 років (по 12,0 %), у євреїв – 60-64 роки (12,5 % від загальної їх кількості), 50-54 і 65-69 років (по 9,5 %), 70-74 і 75-79 років (по 8,5 %).

Таблиця 1

*Демографічний потенціал етнічних груп населення
(за матеріалами Всеукраїнського перепису населення)*

Етнічні групи	Частка осіб у віці:			Медіанний вік населення	Модальний вік населення
	молодшому за працездатний	старшому за працездатний	65 років і старше		
українці	19,3	23,2	14,1	38,2	15-19
росіяни	13,3	26,4	15,8	41,9	40-49
білоруси	5,5	40,3	23,6	50,0	60-64
молдовани	17,4	21,0	12,9	38,7	40-44
кримські татари	25,6	15,3	10,3	33,4	10-19
болгари	16,2	25,4	15,6	40,7	45-49
угорці	20,5	20,6	12,6	37,2	10-29, 40-44
румуни	24,5	19,3	12,2	35,0	5-19
поляки	8,5	40,9	27,6	49,5	60-64
євреї	6,5	50,6	35,1	54,1	60-64
цигани	40,2	4,8	2,1	23,9	0-19
греки	13,9	33,4	21,4	43,9	60-64
араби	9,2	3,9	1,9	29,1	20-24
китайці	3,2	5,3	2,4	28,5	20-24
в'єтнамці	16,0	1,9	0,6	30,7	30-39
індо-пакистанці	4,0	1,4	0,9	29,5	20-34

Статеві-вікові піраміди етнічних груп населення України віддзеркалюють історичні події та проблеми національної політики часів існування тоталітарного режиму. Наприклад, тотальне винищення євреїв німецькими нацистами у роки Другої світової війни, депортація кримських татар за межі України, згідно з рішенням Державного Комітету оборони тодішнього Союзу РСР у 1944 р., відчутні у віковій структурі цих етнічних груп. Зокрема, на пірамідах чітко відображено, що кількість населення народженого у 1942 – 1946 роках менша за народжених у 1937 – 1941 роках: українців – у 1,6 разу, євреїв – у 2 рази, кримських татар – у 3 рази.

Переважаючим фактором зміни етнічної структури населення України за останній міжпереписний період були *міграційні процеси*. Після проголошення незалежності України міждержавна міграція мала «етнічний характер». Так, у 1994 році у національному складі вибулих до російської федерації з України росіяни складали 61,2 % (їхня питома

вага у структурі населення України за матеріалами попереднього перепису населення – 22,1 %), до Азербайджану – 56,2 % емігрантів були азербайджанці (і відповідно – 0,1 %), до Білорусі – 38,9 % білорусів (0,9 %), до Молдови – 32,6 % молдован (0,6 %), до Грузії – 29,1 % грузинів (0,05 %), до Вірменії – 78,6 % вірмен (0,1 %) тощо.

На початку ХХІ століття міждержавна міграція населення України уже мала чітко визначений «економічний характер». Наприклад, серед емігрантів до Німеччини у 2004 році 45,5 % становили українці, 13,2 % – євреї, 16,1 % – росіяни і лише 10,5 % – німці; до Ізраїлю: 19,6 % – росіяни, 47,7 % – українці, 16,6 % – євреї; до США: 71,4 % – українці, 2,4 % – євреї, 7,0 % – росіяни.

Від’ємне сальдо зовнішньої міграції населення України встановилося здебільшого в результаті міграцій до економічно розвинутих країн, таких як США, Німеччина, Ізраїль, Канада, Чехія.

Етнічні групи характеризуються різною міграційною активністю. Міждержавна міграція впливає і на динаміку етнічної структури населення України. Зокрема, в 2002 році серед найчисленніших етнічних груп спостерігалася така міграційна активність (у %): в українців – 1,40 (у тому числі: еміграційна – 0,97, імміграційна – 0,44), росіян – 4,78 (3,20 і 1,58), білорусів – 6,22 (4,09 і 2,13), угорців – 2,28 (2,16 і 0,12), поляків – 1,71 (0,97 і 0,74), євреїв – 43,27 (39,22 і 4,05), німців – 42,07 (38,68 і 3,39), що зменшила чисельність цих етнічних груп; у молдован – 4,06 (1,55 і 2,51), кримських татар – 10,54 (1,48 і 9,05), болгар – 1,43 (0,50 і 0,93), вірмен – 11,98 (2,77 і 9,21), грузинів – 10,50 (2,43 і 8,07) дала їхній приріст.

Через міграцію населення з державами колишнього СРСР за останній міжпереписний період в Україні кількість кримських татар збільшилася в 5,3 разу, азербайджанців – на 22%, грузинів – на 45 %, абхазів – на 47 %, чеченців – на 56 %, вірмен – на 84 %; кількість греків та німців, незважаючи на значну еміграцію на історичну батьківщину, фактично не змінилась; водночас чисельність представників більшості етносів країн колишнього СРСР зменшилась у 1,25 – 2 рази. Вхідження України до світового економічного простору, розширення мережі міжнародних організацій, створення спільних підприємств та філій іноземних компаній зумовили збільшення чисельності представників титульних етносів розвинених країн: американців – у 64,5 разу, голландців – у 3,2 разу, англійців та японців – майже у 2 рази.

Активізація міграцій з країн «третього світу» збільшила в Україні кількість індо-пакистанців у 8,5 разу, в'єтнамців – у 8,2 разу, арабів – у 5,3 разу тощо.

Активізація бізнесу в Україні сформувала вікову і статеву структуру прибулих. Серед іммігрантів переважали молоді чоловіки активного працездатного віку. Найбільше можливостей займатися бізнесом іноземці мають в столиці. Аналіз вікової структури окремих етнічних груп, що зареєстровані в м. Києві, засвідчує значну перевагу молоді: 76 % китайців мають вік 15 – 34 роки, 81% індо-пакистанців і 73 % арабів – у віці 20 – 39 років. На перший погляд, саме ця вікова структура нечисленних національних груп – це потужний потенціал їхнього демографічного зростання. Проте статеві структура негармонійна: на 100 арабів чоловічої статі у віці 20 – 39 років припадає тільки 13 жінок, серед індо-пакистанців співвідношення статей у цьому ж віці становить 16 жінок на 100 чоловіків.

Отже, чисельність етнічних груп і національна структура населення змінюються як за рахунок природного руху, так і міграційних процесів. «Внесок» цих складових у трансформацію етнічного складу населення України різний як у хронологічному (часовому) відношенні, так і в хорологічному (просторовому) за окремими регіонами.

Культура та побут українського народу, при багатьох загально-національних рисах, зберігають певні відмінності. Вони проявляються у просторовому аспекті й зумовлені історичними особливостями розвитку окремих територій, природно-географічними умовами та ресурсами, взаємозв'язками з іншими народами тощо. В етнографічній регіоналізації України виділяються:

I. Етнографічні зони (області) і райони. Основні зони: Середнє Подніпров'я (Наддніпрянина), Поділля, Слобожанщина і Полтавщина, Полісся, Прикарпаття, Волинь, Закарпаття, Південь («Культура і побут населення України»).

II. Етнографічні регіони, райони і підрайони. Регіонів три: 1 – Північний (Поліський), 2 – Центрально-Східний, 3 – Південно-Західний. Центрально-Східний регіон включає 3 райони: Середнє Подніпров'я, Слобожанщину, Степовий південь. У межах Південно-Західного регіону вирізняються історико-етнографічні райони і підрайони з локальними особливостями традиційних культур: Волинь, Поділля, Покуття, Опілля, Гуцульщина, Бойківщина,

Лемківщина, Закарпаття і Буковина («Соціально-економічна географія України»).

За часткою корінної нації та строкатістю етнічних меншин в Україні виділяють етногеографічні регіони: Карпатський, Північно-Західний, Подільський, Північно-Центральний, Північно-Східний, Східний та Південний («Соціально-економічна географія України»).

ТЕМИ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

Практична робота № 1

Тема: Етнічна структура населення України

Зміст і мета: вивчити загальні та регіональні особливості етнічного складу населення України.

Завдання 1. Способом картодіаграми (колової) побудувати картосхему етнічної структури населення України.

Методичні вказівки. У розрізі всіх адміністративних областей і АР Крим розміром картодіаграмних фігур передати загальну кількість населення, а секторами – частки переважаючих національностей (табл. 2). На врізці відобразити національну структуру всього населення України (табл. 3).

Завдання 2. Способом картограми відобразити частку (у %) українців у національній структурі населення областей і Автономної республіки Крим.

Методичні вказівки. Частку українців передати за шкалою:

- 1) більше 95,0 % (синій колір),
- 2) 90,1 – 95,0 % (зелений колір),
- 3) 75,1 – 90,0 % (світло-зелений колір),
- 4) 55,0 – 75,0 % (жовтий колір),
- 5) 20 – 25,0 % (світло-жовтий колір).

Завдання 3. Проаналізувати просторові відміни та особливості динаміки національної структури населення України за останній міжпереписний період (табл. 2).

Таблиця 2

*Розподіл населення адміністративних областей і АР Крим
за найчисленнішими національностями.*

Регіон	Чисельність населення (тис. осіб)	У % до підсумку		2001 р. у % до 1989 р.
		2001 р.	1989 р.	
1	2	3	4	5
АР Крим	2024,0	100,0	100,0	99,4
росіяни	1180,4	58,3	65,6	88,4
українці	492,2	24,3	26,7	90,5
кримські татари	243,4	12,0	1,9	у 6,3 р.б.
білоруси	29,2	1,4	2,1	68,9
татари	11,0	0,5	0,5	116,2
вірмени	8,7	0,4	0,1	у 3,6 р.б.
євреї	4,5	0,2	0,7	30,2
поляки	3,8	0,2	0,3	70,9
молдовани	3,7	0,2	0,3	68,8
азербайджанці	3,7	0,2	0,1	173,0
Вінницька область	1763,9	100,0	100,0	91,8
українці	1674,1	94,9	91,5	95,2
росіяни	67,5	3,8	5,9	60,0
поляки	3,7	0,2	0,4	45,1
білоруси	3,1	0,2	0,3	61,1
євреї	3,0	0,2	1,4	11,7
молдовани	2,9	0,2	0,2	87,2
Волинська область	1057,2	100,0	100,0	99,9
українці	1025,0	96,9	94,6	102,4
росіяни	25,1	2,4	4,4	53,6
білоруси	3,2	0,3	0,5	62,1
Дніпропетровська область	3561,2	100,0	100,0	92,0
українці	2825,8	79,3	71,6	102,0
росіяни	627,5	17,6	24,2	67,1
білоруси	29,5	0,8	1,3	59,6
євреї	13,7	0,4	1,3	27,5
вірмени	10,6	0,3	0,1	у 2,2 р.б.
азербайджанці	5,6	0,2	0,2	93,9
Донецька область	4825,6	100,0	100,0	90,8
українці	2744,1	56,9	50,7	101,9
росіяни	1844,4	38,2	43,6	79,6
греки	77,5	1,6	1,6	92,6
білоруси	44,5	0,9	1,4	57,9

татари	19,1	0,4	0,5	75,2
вірмени	15,7	0,3	0,2	155,1
євреї	8,8	0,2	0,5	31,4
азербайджанці	8,0	0,2	0,1	187,1
Житомирська область	1389,3	100,0	100,0	90,4
українці	1255,0	90,3	84,9	96,1
росіяни	68,9	5,0	7,9	56,7
поляки	49,0	3,5	4,5	70,7
білоруси	4,9	0,4	0,5	58,9
євреї	2,6	0,2	1,4	12,3
Закарпатська обл.	1254,6	100,0	100,0	100,7
українці	1010,1	80,5	78,4	103,4
угорці	151,5	12,1	12,5	97,3
румун	32,1	2,6	2,4	109,0
росіяни	31,0	2,5	4,0	62,7
цигани	14,0	1,1	1,0	115,4
словаки	5,6	0,5	0,6	77,7
німці	3,5	0,3	0,3	103,0
Запорізька область	1926,8	100,0	100,0	92,9
українці	1364,1	70,8	63,1	104,3
росіяни	476,8	24,7	32,0	71,8
болгари	27,7	1,4	1,7	80,2
білоруси	12,6	0,7	0,9	68,9
євреї	4,3	0,2	0,7	30,3
вірмени	6,4	0,3	0,1	255,0
татари	5,1	0,3	0,3	98,3
грузини	3,8	0,2	0,0	у 4,2 р.б.
Івано-Франківська область	1406,1	100,0	100,0	99,5
українці	1371,2	97,5	95,0	102,1
росіяни	24,9	1,8	4,0	43,7
Київська область (без м. Київ)	1821,1	100,0	100,0	94,1
українці	1684,8	92,5	89,4	97,4
росіяни	109,3	6,0	8,7	65,1
білоруси	8,6	0,5	0,6	71,8
поляки	2,8	0,2	0,3	55,7
Кіровоградська обл.	1125,7	100,0	100,0	91,7
українці	1014,6	90,1	85,3	96,9
росіяни	83,9	7,5	11,7	58,3
молдовани	8,2	0,7	0,9	77,4

білоруси	5,5	0,5	0,8	57,5
вірмени	2,9	0,3	0,1	у 4,4 р.б.
болгари	2,2	0,2	0,3	70,0
Луганська область	2540,2	100,0	100,0	88,9
українці	1472,4	58,0	51,9	99,3
росіяни	991,8	39,0	44,8	77,5
білоруси	20,5	0,8	1,2	61,4
татари	8,5	0,3	0,4	71,6
вірмени	6,5	0,3	0,1	170,5
Львівська область	2606,0	100,0	100,0	95,5
українці	2471,0	94,8	90,4	100,3
росіяни	92,6	3,6	7,2	47,4
поляки	18,9	0,7	1,0	70,5
білоруси	5,4	0,2	0,4	50,4
Миколаївська область	1262,9	100,0	100,0	95,1
українці	1034,5	81,9	75,6	103,1
росіяни	177,5	14,1	19,4	68,8
молдовани	13,1	1,0	1,3	79,0
білоруси	8,3	0,7	1,1	57,8
болгари	5,6	0,4	0,5	79,5
вірмени	4,2	0,3	0,1	у 2,4 р.б.
євреї	3,2	0,3	0,9	27,4
Одеська область	2455,7	100,0	100,0	93,6
українці	1542,3	62,8	54,6	107,6
росіяни	508,5	20,7	27,4	70,7
болгари	150,6	6,1	6,3	90,9
молдовани	123,7	5,0	5,5	85,6
гагаузи	27,6	1,1	1,0	100,9
євреї	13,3	0,5	2,6	19,4
білоруси	12,7	0,5	0,8	60,1
вірмени	7,4	0,3	0,2	142,9
цигани	4,0	0,2	0,1	104,3
Полтавська область	1621,2	100,0	100,0	92,7
українці	1481,1	91,4	87,9	96,4
росіяни	117,1	7,2	10,2	65,4
білоруси	6,3	0,4	0,5	66,1
вірмени	2,6	0,2	0,1	у 2,0 р.б.
молдовани	2,5	0,2	0,2	93,6
Рівненська область	1171,4	100,0	100,0	100,6
українці	1123,4	95,9	93,3	103,5
росіяни	30,1	2,6	4,6	56,2
білоруси	11,8	1,0	1,4	73,5

поляки	2,0	0,2	0,3	67,0
Сумська область	1296,8	100,0	100,0	90,8
українці	1152,0	88,8	85,5	94,4
росіяни	121,7	9,4	13,3	64,0
білоруси	4,3	0,3	0,4	67,3
Тернопільська обл.	1138,5	100,0	100,0	97,8
українці	1113,5	97,8	96,8	98,9
росіяни	14,2	1,2	2,3	53,3
поляки	3,8	0,3	0,6	57,5
Харківська область	2895,8	100,0	100,0	91,2
українці	2048,7	70,7	62,8	102,8
росіяни	742,0	25,6	33,2	70,4
білоруси	14,7	0,5	0,7	64,4
євреї	11,5	0,4	1,5	23,7
вірмени	11,1	0,4	0,3	136,9
азербайджанці	5,6	0,2	0,2	86,9
грузини	4,4	0,2	0,1	138,8
Херсонська область	1172,7	100,0	100,0	94,8
українці	961,6	82,0	75,7	102,6
росіяни	165,2	14,1	20,2	66,2
білоруси	8,1	0,7	1,0	64,8
татари	5,3	0,5	0,2	у 2,5 р.б.
молдовани	4,1	0,4	0,5	74,4
вірмени	4,5	0,4	0,1	у 3,8 р.б.
кримські татари	2,0	0,2	0,5	36,2
Хмельницька область	1426,6	100,0	100,0	93,8
українці	1339,3	93,9	90,4	97,4
росіяни	50,7	3,6	5,8	57,6
поляки	23,0	1,6	2,4	62,7
білоруси	2,7	0,2	0,3	59,2
Черкаська область	1398,3	100,0	100,0	91,6
українці	1301,2	93,1	90,5	94,2
росіяни	75,6	5,4	8,0	61,8
білоруси	3,9	0,3	0,4	62,7
Чернівецька область	919,0	100,0	100,0	97,7
українці	689,1	75,0	70,8	103,4
румун	114,6	12,5	10,7	114,2
молдовани	67,2	7,3	9,0	79,5
росіяни	37,9	4,1	6,7	60,1
поляки	3,3	0,4	0,5	71,6
білоруси	1,4	0,2	0,3	51,8

євреї	1,4	0,2	1,8	8,8
Чернігівська область	1236,1	100,0	100,0	87,5
українці	1155,4	93,5	91,5	89,4
росіяни	62,2	5,0	6,8	64,4
білоруси	7,1	0,6	0,8	66,9
м. Київ	2567,0	100,0	100,0	99,8
українці	2110,8	82,2	72,5	113,3
росіяни	337,3	13,1	20,9	62,9
євреї	17,9	0,7	3,9	17,9
білоруси	16,5	0,6	1,1	65,5
поляки	6,9	0,3	0,4	66,3
вірмени	4,9	0,2	0,1	108,9
м. Севастополь	377,2	100,0	100,0	95,4
росіяни	270,0	71,6	74,4	91,8
українці	84,4	22,4	20,7	103,3
білоруси	5,8	1,6	1,9	78,0
татари	2,5	0,7	0,3	у 2,1 р.б.
кримські татари	1,8	0,5	0,1	у 5,9 р.б.
вірмени	1,3	0,3	0,1	у 3,1 р.б.
євреї	1,0	0,3	0,7	36,2
молдовани	0,8	0,2	0,3	70,0
азербайджанці	0,6	0,2	0,1	у 2,5 р.б.

Таблиця 3

Найчисленніші національності України

Національні групи	тис. осіб.	%
все населення	48240,9	100
українці	37541,7	77,8
росіяни	8334,1	17,3
білоруси	275,8	0,6
молдовани	258,6	0,5
кримські татари	248,2	0,5
болгари	204,6	0,4
угорці	156,6	0,3
румуни	151	0,3
поляки	144,1	0,3
євреї	103,6	0,2

Практична робота № 2

Тема: Етнічна різноманітність населення України

Зміст і мета: визначити рівень етнічної різноманітності населення в розрізі областей та Автономної республіки Крим і встановити просторові особливості етнічної різноманітності населення в Україні.

Завдання 1. Визначити рівень етнічної різноманітності населення: України, 24 областей, АР Крим, міст Києва і Севастополя.

Методичні вказівки. Величину етнічної різноманітності населення визначити за формулою:

$$E_p = 1 - \sum_{i=1}^{i=m} K * (P_i)^2$$

E_p – індекс етнічної різноманітності, одиниць (0-1);

P_i – питома вага i -тої етнічної групи в загальній кількості населення міста (0-1);

K – коефіцієнт рівня спорідненості народів до переважаючого у регіоні;

m – кількість етнічних груп в регіоні.

$K = 1$ – для переважаючої етнічної групи (українців);

$K = 0,5$ – для етносів, які належать з переважаючим етносом до однієї мовної підгрупи (росіян, білорусів);

$K = 0,4$ – для етносів спільної мовної групи (поляків, чехів, болгар);

$K = 0,1$ – для етносів спільної мовної сім'ї, але різних мовних груп (німців, євреїв, румунів, молдован, греків, циган);

$K = 0,05$ – для етносів різних мовних сімей (угорців, кримських татар, гагаузів).

Примітка. Для виконання завдання використати дані таблиці 2 (практичної роботи № 1).

Завдання 2. Способом картограми (кольорової) побудувати картосхему етнічної різноманітності населення України.

Використати шкалу кольорів:

1) $E_p = 0 - 0,050$ – світло-зеленим кольором (майже моноетнічне населення),

2) $E_p = 0,051 - 0,100$ – зеленим кольором (майже моноетнічне населення),

- 3) $E_p = 0,101 - 0,250$ – жовтим кольором (перехідне від майже моноетнічного до поліетнічного),
- 4) $E_p = 0,251 - 0,400$ – оранжевим кольором (перехідне від майже моноетнічного до поліетнічного),
- 5) $E_p > 0,400$ – червоним кольором (поліетнічне населення).

На території областей (АР Крим) у вигляді дробу відобразити:

- а) у чисельнику – індекс етнічної різноманітності,
- б) у знаменнику – рейтингове місце області, АР Крим, Києва, Севастополя.

Практична робота № 3

Тема: Етнічна різноманітність міського і сільського населення України

Зміст і мета: визначити рівень етнічної різноманітності міського і сільського населення в розрізі областей та АР Крим; встановити їх територіальні особливості.

Завдання 1. Визначити рівень етнічної різноманітності міського і сільського населення: України, 24 областей, АР Крим (табл. 4).

Завдання 2. Побудувати таблицю «Класифікація областей і АР Крим за значенням індексів етнічної різноманітності міського і сільського населення»:

міське насе- лення сільське населення	майже моноетнічне	перехідне	поліетнічне
майже моноетнічне			
перехідне			
поліетнічне			

Завдання 3. Побудувати картосхему «Ступінь етнічної різноманітності міського і сільського населення».

Примітка. Для побудови картосхеми використати кольори, які вказані у таблиці:

міське насе- лення сільське населення	майже моноетнічне	перехідне	поліетнічне
майже моноетнічне	світло- зелений	зелений	
перехідне		жовтий	рожевий
поліетнічне		оранжевий	червоний

На території областей у вигляді дробу відобразити:

- у чисельнику – індекс етнічної різноманітності міського населення,
- у знаменнику – індекс етнічної різноманітності сільського населення.

Таблиця 4

*Розподіл міського і сільського населення України
за найчисленнішими національностями*

Регіони і національні групи	Кількість населення (тис. осіб)		Частка національних груп (у %)	
	міського	сільського	міського	сільського
Україна	32290,7	15950,2	100,0	100,0
українці	23658,2	13883,5	73,3	87,0
росіяни	7236,7	1097,4	22,4	6,9
білоруси	214,6	61,1	0,7	0,4
молдовани	73,6	185,0	0,2	1,2
кримські татари	84,1	164,1	0,3	1,0
болгари	84,5	120,1	0,3	0,8
угорці	56,6	100,0	0,2	0,6
румуни	32,4	118,6	0,1	0,7
поляки	99,6	44,5	0,3	0,3
євреї	102,1	1,5	0,3	0,0
вірмени	79,1	20,7	0,2	0,1
греки	61,9	29,7	0,2	0,2
татари	59,0	14,4	0,2	0,1
цигани	33,4	14,2	0,1	0,1
азербайджанці	36,8	8,3	0,1	0,1
АР Крим	1258,7	765,3	100,0	100,0
росіяни	829,8	350,6	65,9	45,8
українці	282,8	209,4	22,5	27,4
кримські татари	81,3	162,1	6,5	21,2
білоруси	17,1	12,2	1,4	1,6
татари	4,8	6,3	0,4	0,8
вірмени	5,8	2,9	0,5	0,4
євреї	4,3	0,2	0,3	0,0
поляки	2,2	1,7	0,2	0,2
молдовани	2,1	1,6	0,2	0,2
азербайджанці	2,6	1,2	0,2	0,2
Вінницька область	809,1	954,9	100,0	100,0
українці	738,5	935,7	91,3	98,0
росіяни	54,8	12,7	6,8	1,3
поляки	2,8	1,0	0,3	0,1
білоруси	2,3	0,9	0,3	0,1
євреї	3,0	0,1	0,4	0,0
молдовани	1,1	1,9	0,1	0,2
Волинська область	526,7	530,5	100,0	100,0
українці	499,1	525,8	94,8	99,1

росіяни	22,2	3,0	4,2	0,6
білоруси	2,4	0,8	0,5	0,2
поляки	0,7	0,1	0,1	0,0
Дніпропетровська область	2951,5	609,7	100,0	100,0
українці	2274,4	551,4	77,1	90,4
росіяни	582,7	44,9	19,7	7,4
білоруси	24,9	4,6	0,8	0,8
євреї	13,7	0,1	0,5	0,0
вірмени	9,1	1,6	0,3	0,3
азербайджанці	4,8	0,9	0,2	0,1
Донецька область	4345,4	480,2	100,0	100,0
українці	2391,5	352,7	55,0	73,4
росіяни	1755,2	89,2	40,4	18,6
греки	51,4	26,1	1,2	5,4
білоруси	41,4	3,1	1,0	0,6
татари	17,9	1,2	0,4	0,3
вірмени	14,7	1,1	0,3	0,2
євреї	8,8	0,1	0,2	0,0
азербайджанці	7,3	0,8	0,2	0,2
Житомирська область	772,7	616,6	100,0	100,0
українці	670,8	584,1	86,8	94,7
росіяни	58,4	10,4	7,6	1,7
поляки	31,1	17,9	4,0	2,9
білоруси	3,7	1,2	0,5	0,2
євреї	2,6	0,1	0,3	0,0
Закарпатська область	460,4	794,2	100,0	100,0
українці	356,7	653,4	77,5	82,3
угорці	53,6	97,9	11,6	12,3
румуни	5,5	26,7	1,2	3,4
росіяни	25,9	5,1	5,6	0,6
цигани	7,1	6,9	1,6	0,9
словаки	4,0	1,7	0,9	0,2
німці	2,6	1,0	0,6	0,1
Запорізька область	1452,8	474,0	100,0	100,0
українці	999,3	364,8	68,8	77,0
росіяни	395,5	81,3	27,2	17,1
болгари	13,3	14,5	0,9	3,1
білоруси	9,7	3,0	0,7	0,6
євреї	4,3	0,1	0,3	0,0
вірмени	4,7	1,7	0,3	0,4

татари	4,2	1,0	0,3	0,2
грузини	3,6	0,3	0,2	0,1
Івано-Франківська обл.	586,1	820,0	100,0	100,0
українці	554,9	816,3	94,7	99,5
росіяни	22,6	2,3	3,9	0,3
Київська область (без м. Київ)	1041,6	779,5	100,0	100,0
українці	933,1	751,7	89,6	96,4
росіяни	89,0	20,3	8,5	2,6
білоруси	6,5	2,2	0,6	0,3
поляки	2,0	0,9	0,2	0,1
Кіровоградська область	675,2	450,5	100,0	100,0
українці	597,0	417,6	88,4	92,7
росіяни	64,8	19,2	9,6	4,3
молдовани	1,8	6,5	0,3	1,4
білоруси	3,3	2,3	0,5	0,5
вірмени	1,6	1,4	0,2	0,3
болгари	1,3	0,9	0,2	0,2
Луганська область	2183,5	356,7	100,0	100,0
українці	1213	259,3	55,6	72,7
росіяни	900,2	91,6	41,2	25,7
білоруси	18,9	1,6	0,9	0,5
татари	8,2	0,3	0,4	0,1
вірмени	6,0	0,6	0,3	0,2
Львівська область	1534,0	1072,0	100,0	100,0
українці	1410,5	1060,5	92,0	98,9
росіяни	89,0	3,5	5,8	0,3
поляки	12,5	6,4	0,8	0,6
білоруси	5,0	0,4	0,3	0,0
Миколаївська область	835,0	427,9	100,0	100,0
українці	653,0	381,4	78,2	89,1
росіяни	150,4	27,1	18,0	6,3
молдовани	3,9	9,2	0,5	2,2
білоруси	5,8	2,6	0,7	0,6
болгари	4,9	0,7	0,6	0,2
вірмени	2,9	1,4	0,3	0,3
євреї	3,2	0,1	0,4	0,0
Одеська область	1604,7	851,0	100,0	100,0
українці	1000,1	542,2	62,3	63,7

росіяни	430,2	78,4	26,8	9,2
болгари	49,3	101,4	3,1	11,9
молдовани	31,4	92,3	2,0	10,9
гагаузи	5,9	21,7	0,4	2,6
євреї	13,2	0,2	0,8	0,0
білоруси	10,3	2,4	0,6	0,3
вірмени	5,9	1,5	0,4	0,2
цигани	2,2	1,8	0,1	0,2
Полтавська область	944,3	677,0	100,0	100,0
українці	833,6	647,6	88,3	95,7
росіяни	96,0	21,1	10,2	3,1
білоруси	4,2	2,1	0,4	0,3
вірмени	1,7	0,9	0,2	0,1
молдовани	0,7	1,9	0,1	0,3
Рівненська область	544,1	627,4	100,0	100,0
українці	509,7	613,7	93,7	97,8
росіяни	26,5	3,7	4,9	0,6
білоруси	3,0	8,9	0,5	1,4
поляки	1,8	0,2	0,3	0,0
Сумська область	837,9	458,8	100,0	100,0
українці	732,4	419,6	87,4	91,4
росіяни	86,4	35,2	10,3	7,7
білоруси	2,9	1,4	0,4	0,3
Тернопільська область	480,4	658,1	100,0	100,0
українці	461,0	652,5	96,0	99,2
росіяни	11,7	2,5	2,4	0,4
поляки	1,8	2,0	0,4	0,3
Харківська область	2266,4	629,4	100,0	100,0
українці	1536,7	512,0	67,8	81,3
росіяни	637,7	104,4	28,1	16,6
білоруси	11,0	3,7	0,5	0,6
євреї	11,5	0,1	0,5	0,0
вірмени	9,4	1,7	0,4	0,3
азербайджанці	4,7	1,0	0,2	0,2
грузини	3,8	0,6	0,2	0,1
Херсонська область	702,3	470,4	100,0	100,0
українці	551,2	410,4	78,5	87,2
росіяни	123,8	41,4	17,6	8,8
білоруси	5,1	3,0	0,7	0,6
татари	3,9	1,4	0,6	0,3
молдовани	1,6	2,6	0,2	0,5

вірмени	2,4	2,2	0,3	0,5
кримські татари	1,8	0,3	0,3	0,1
Хмельницька область	723,4	703,2	100,0	100,0
українці	656,4	682,9	90,7	97,1
росіяни	41,9	8,8	5,8	1,2
поляки	14,4	8,6	2,0	1,2
білоруси	2,2	0,6	0,3	0,1
Черкаська обл.	747,3	651,1	100,0	100,0
українці	668,5	632,6	89,5	97,2
росіяни	62,1	13,4	8,3	2,1
білоруси	2,9	1,1	0,4	0,2
Чернівецька область	368,3	550,8	100,0	100,0
українці	296,4	392,7	80,5	71,3
румуни	24,5	90,1	6,7	16,4
молдовани	7,6	59,6	2,1	10,8
росіяни	31,8	6,0	8,6	1,1
поляки	1,9	1,5	0,5	0,3
білоруси	1,2	0,3	0,3	0,1
євреї	1,4	0,0	0,4	0,0
Чернігівська область	716,5	519,5	100,0	100,0
українці	648,2	507,2	90,5	97,6
росіяни	53,1	9,1	7,4	1,8
білоруси	5,6	1,5	0,8	0,3
м. Київ	2567,0	-	100,0	-
українці	2110,8	-	82,2	-
росіяни	337,3	-	13,1	-
євреї	18,0	-	0,7	-
білоруси	16,5	-	0,6	-
поляки	6,9	-	0,3	-
вірмени	4,9	-	0,2	-
м. Севастополь	355,6	21,5	100,0	100,0
росіяни	257,6	12,4	72,4	57,5
українці	78,6	5,8	22,1	27,1
білоруси	5,5	0,3	1,6	1,5
татари	1,6	0,9	0,4	4,4
кримські татари	0,4	1,4	0,1	6,6
вірмени	1,3	0,1	0,4	0,3
євреї	1,0	0,0	0,3	0,1
молдовани	0,8	0,0	0,2	0,2
азербайджанці	0,6	0,0	0,2	0,1

Практична робота № 4

Тема: Етнічні меншини західного регіону України

Зміст і мета: виявити загальні та регіональні особливості етнічного складу і етнічної строкатості населення західного регіону України.

Завдання 1. Способом картодіаграми (колової) побудувати картосхему найчисленніших етнічних меншин західного регіону України.

Методичні вказівки. У розрізі адміністративних областей розміром картодіаграмних фігур передати кількість населення етнічних меншин (тисяч осіб), а секторами – частки найбільших етнічних груп. На врізці відобразити структуру національних меншин західного регіону України.

Примітка. Для побудови картосхеми використати дані табл. 2 і додатка А.

Завдання 2. Побудувати картосхему «Рівень етнічної різноманітності міського і сільського населення західного регіону України» (табл. 4).

Примітка. Для побудови картосхеми використати кольори, які вказані у практичній роботі 3 (завдання 3).

Практична робота № 5

Тема: Розселення поляків у західному регіоні України

Зміст і мета: виявити просторові особливості розселення поляків у західному регіоні України.

Завдання 1. Побудувати картосхему «Розселення поляків у західному регіоні України».

Методичні вказівки:

1) У розрізі адміністративних районів і обласних центрів відобразити людність поляків (осіб) коловою діаграмою (додаток Б):

1) 25 і менше,	5) 501 – 1000,
2) 26 – 50,	6) 1001 – 3000,
3) 51 – 100,	7) 3001 – 8000.
4) 101 – 500,	

2) Рейтинг поляків серед етнічних меншин передати кольором (у межах колової діаграми):

- 1 – оранжевий,
- 2-3 – жовтий,
- 4-5 – зелений,
- 6-10 – синій,
- більше 10 – сірий.

3) Частку поляків у структурі всього населення (у ‰) передати картограмою:

- 1) 0,1 – 0,5;
- 2) 0,6 – 1,0;
- 3) 1,1 – 2,5;
- 4) 2,6 – 5,0;
- 5) 5,1 – 10,0;
- 6) більше 10,0.

Практична робота № 6

Тема: Розселення молдован у західному регіоні України

Зміст і мета: виявити просторові особливості розселення молдован у західному регіоні України.

Завдання 1. Побудувати картосхему «Розселення молдован у західному регіоні України».

Методичні вказівки:

1) У розрізі адміністративних районів і обласних центрів відобразити людність молдован (осіб) коловою діаграмою (додаток Б):

1) 10 і менше,	5) 101 – 500,
2) 11 – 25,	6) 501 – 1000,
3) 26 – 50,	7) 1001 – 6000,
4) 51 – 100,	8) 50000 – 55000.

2) Рейтинг молдован серед етнічних груп передати кольором (у межах колової діаграми):

переважаюча етнічна група – червоний;

місце серед етнічних меншин (за людністю):

- 1 – оранжевий,
2-3 – жовтий,
4-5 – зелений,
6-10 – синій,
Більше 10 – сірий.

3) Частку молдован у структурі всього населення (у ‰) передати картограмою:

- 1) 0,1 – 0,5;
- 2) 0,6 – 1,0;
- 3) 1,1 – 10,0;
- 4) 10,1 – 50,0;
- 5) 50,1 – 100,0;
- 6) 550 – 600.

Практична робота № 7

Тема: Географія національної структури населення Чернівецької області

Зміст і мета: виявити просторові особливості національної структури населення Чернівецької області.

Завдання 1. Способом картодіаграми (колової) побудувати картосхему «Національна структура населення Чернівецької області».

Методичні вказівки:

1. У розрізі адміністративних районів і обласного центру відобразити загальну людність населення, використавши шкалу:

- 1) менше 50 тис. осіб,
- 2) 50 – 75 тис. осіб,
- 3) 76 – 100 тис. осіб,
- 4) 225 – 250 тис. осіб.

2. Секторами відобразити частку найбільших національних груп (у %).

Примітка. Для побудови картосхеми використати дані додатка В.

Завдання 2. Визначити індекс етнічної різноманітності населення у розрізі адміністративних районів і міста Чернівці (E_p) і відобразити його величину на картосхемі способом картограми.

Примітка. Використати шкалу кольорів, яка подана у завданні 2 практичної роботи № 2.

Практична робота № 8

Тема: Етнічні особливості мовної ситуації в західному регіоні України

Зміст і мета: виявити територіальні відміни і особливості визнання рідної мови найчисленнішими національними групами в західному регіоні України.

Завдання 1. Побудувати картосхему «Визнання рідної мови [національною групою] західного регіону України».

Методичні вказівки:

1. Завдання виконувати за варіантами:

- 1) угорці,
- 2) румуни,
- 3) молдовани,
- 4) словаки.

2. Коловою діаграмою відобразити людність національної групи у розрізі областей (додатки А, Г, Д).

3. Секторами передати частки (у %) визнаних рідних мов.

4. Картограмою відобразити частку мови своєї національності у структурі визнаних рідних мов (у %).

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Структура етносу. Ієрархічні рівні етносу.
2. Історичні типи етносів.
3. Чисельність і географічне розміщення українців в Україні.
4. Географія української діаспори.
5. Формування української народності й нації.
6. Історико-етнографічне районування України.
7. Етнографічні групи українського народу.
8. Найчисленніші етнічні меншини України, географія і закономірності їх поширення.
9. Географічні особливості розселення угорців в Україні.
10. Географічні особливості розселення румунів в Україні.
11. Географічні особливості розселення молдован в Україні.
12. Географічні особливості розселення поляків в Україні.
13. Географічні особливості розселення білорусів в Україні.
14. Географічні особливості розселення словаків в Україні.
15. Географічні особливості розселення вірмен в Україні.
16. Географічні особливості розселення євреїв в Україні.
17. Географічні особливості розселення кримських татар в Україні.
18. Географічні особливості розселення німців в Україні.
19. Географічні особливості розселення болгар в Україні.
20. Географічні особливості розселення греків в Україні.
21. Географічні особливості розселення циган в Україні.
22. Географічні особливості розселення гагаузів в Україні.
23. Просторові відміни етнічної структури населення України.
24. Динаміка етнічної структури населення України.
25. Мовна ситуація як індикатор асиміляційних процесів.
26. Географічні аспекти проявів етнічних процесів.

ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

(виконання картосхеми та її аналіз)

1. Географічні особливості розселення українців у західному регіоні України.
2. Географічні особливості розселення угорців у західному регіоні України.
3. Географічні особливості розселення румунів у західному регіоні України.
4. Географічні особливості розселення молдован у західному регіоні України.
5. Географічні особливості розселення поляків у західному регіоні України.
6. Географічні особливості розселення білорусів у західному регіоні України.
7. Географічні особливості розселення словаків у західному регіоні України.

МОДУЛЬ-КОНТРОЛЬ

Перелік запитань і завдань для проведення підсумкового модульного контролю знань

1. Дайте визначення поняття «етнос». Розкрийте еволюцію цього поняття.
2. Визначте підходи до розуміння сутності «етносу» і концепцій його походження.
3. Розкрийте сутність біологічної концепції походження етносу.
4. Яка сутність соціальних концепцій походження етносу?
5. Розкрийте сутність примордіалістських концепцій походження етносу.
6. Яка сутність переніалістської концепції походження етносу?
7. Розкрийте сутність інструменталістської концепції походження етносу.
8. Розкрийте сутність конструктивістської концепції походження етносу.
9. Яка сутність пасіонарної концепції походження етносу?
10. Проаналізуйте внесок українських дослідників у вивчення проблеми походження етносів.
11. Розкрийте структуру етносу та його ієрархічні рівні.
12. Охарактеризуйте історичні типи етносів.
13. Наведіть схеми класифікації етносів.
14. Доведіть, що етноси – складні й динамічні системи.
15. Розкрийте сутність поняття «етнічні процеси». Назвіть основні типи етнічних процесів.
16. Охарактеризуйте етнороз'єднавчі процеси.
17. Розкрийте сутність етнічної дисперсизації. Наведіть приклади.
18. Розкрийте сутність етнічної сепарації. Наведіть приклади.
19. Розкрийте сутність етнічної парціації. Наведіть приклади.
20. Охарактеризуйте етнооб'єднавчі процеси.
21. Розкрийте сутність етнічної асиміляції. Наведіть приклади.
22. Розкрийте сутність етнічної консолідації. Наведіть приклади.
23. Розкрийте сутність етногенетичної міксації. Наведіть приклади.
24. Розкрийте сутність міжетнічної інтеграції. Наведіть приклади.

25. Назвіть і охарактеризуйте типи міжетнічних стосунків.
26. Поясніть значення поняття «етнічна територія» і охарактеризуйте типи етнічних меж.
27. Розкрийте методику і вкажіть методи дослідження етнічної структури і етнічної різноманітності.
28. Розкрийте значення методу системного аналізу і синтезу при дослідженні етнічної структури населення.
29. Розкрийте значення методів діахронічного аналізу і синхронного аналізу при дослідженні етнічної структури населення.
30. Розкрийте значення статистичного методу дослідження етнічної структури населення.
31. Розкрийте значення математичних методів дослідження етнічної різноманітності населення.
32. Обґрунтуйте значимість картографічного методу дослідження етнічної структури і різноманітності населення.
33. Назвіть і коротко охарактеризуйте основні методи дослідження етнічної структури і етнічної різноманітності населення.
34. Проаналізуйте етнічний склад населення України.
35. Розкрийте просторові особливості етнічної різноманітності населення України.
36. Доведіть відмінності етнічної різноманітності міського і сільського населення України.
37. Розкрийте етногеографічні особливості природного руху населення України.
38. Охарактеризуйте етнічні особливості статеві-вікової структури населення України.
39. Проаналізуйте демографічний потенціал окремих етнічних груп населення України. Наведіть приклади.
40. Розкрийте етногеографічні особливості міграційного руху населення України.
41. Проаналізуйте чисельність (і динаміку) та особливості географічного розміщення українців в Україні.
42. Розкрийте просторові особливості географії західної української діаспори.
43. Проаналізуйте ретроспективу формування української народності й нації.
44. Наведіть схему історико-етнографічного районування України і проаналізуйте його.

45. Назвіть етнографічні групи українського народу і розкрийте географію їх розселення.

46. Назвіть найчисленніші етнічні меншини України, охарактеризуйте географію і закономірності їх поширення.

47. Проаналізуйте географічні особливості розселення угорців в Україні.

48. Проаналізуйте географічні особливості розселення румунів в Україні.

49. Проаналізуйте географічні особливості розселення молдован в Україні.

50. Проаналізуйте географічні особливості розселення поляків в Україні.

51. Проаналізуйте географічні особливості розселення словаків в Україні.

52. Проаналізуйте географічні особливості розселення євреїв в Україні.

53. Проаналізуйте географічні особливості розселення вірмен в Україні.

54. Проаналізуйте географічні особливості розселення кримських татар в Україні.

55. Проаналізуйте географічні особливості розселення німців в Україні.

56. Проаналізуйте географічні особливості розселення болгар в Україні.

57. Проаналізуйте географічні особливості розселення греків в Україні.

58. Проаналізуйте географічні особливості розселення циган в Україні.

59. Проаналізуйте географічні особливості розселення гагаузів в Україні.

60. Охарактеризуйте лінгвістичну класифікацію народів та ступінь етнічної строкатості населення західного регіону України.

61. Охарактеризуйте географічні особливості розселення українців у західному регіоні України.

62. Охарактеризуйте географічні особливості розселення угорців у західному регіоні України.

63. Охарактеризуйте географічні особливості розселення румунів у західному регіоні України.

64. Охарактеризуйте географічні особливості розселення молдован у західному регіоні України.

65. Охарактеризуйте географічні особливості розселення поляків у західному регіоні України.

66. Охарактеризуйте географічні особливості розселення словаків у західному регіоні України.

67. Проаналізуйте мовну ситуацію як індикатора асиміляційних процесів.

68. Розкрийте географічні аспекти мовної ситуації в західному регіоні України.

69. Охарактеризуйте просторові особливості етнічних процесів і зміни етнічної структури населення.

70. Розкрийте просторові особливості географії східної української діаспори.

71. Розкрийте основні ознаки нації як найвищого рівня розвитку етносу.

72. Проаналізуйте, під дією яких чинників відбувається розвиток етносів і здійснюється перехід на вищі рівні.

73. Охарактеризуйте, що засвідчує спільність загальносвітового етнооб'єднавчого процесу та унікальність розвитку кожного окремого етносу.

74. Назвіть і охарактеризуйте підрозділи етногеографії як науки і навчальної дисципліни.

75. Розкрийте функції етногеографії.

76. Охарактеризуйте показники, які визначають демографічний потенціал етнічних груп.

77. Висвітліть зміст понять «етнічна група» і «етнографічна група». В чому принципова різниця між цими поняттями? Наведіть приклади.

78. Проаналізуйте досягнення української етногеографії в 20 – 50-х роках ХХ століття.

79. Розкрийте значимість М. Драгоманова як етногеографа.

80. Розкрийте внесок С. Рудницького у розвиток етногеографії.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1. Коли вперше в науковій літературі почали використовувати термін «етнос»?
 - а) у кінці XX століття;
 - б) на межі XIX – XX століть;
 - в) на межі XVIII – XIX століть;
 - г) на початку XX століття;
 - д) у середині XIX століття.
2. Хто з етнографів використовував термін «етнос» для позначення раннього ступеня історії людства?
 - а) Л. Морган;
 - б) Ж. Денікер;
 - в) А. Бастіан;
 - г) Ж. Ляпуж;
 - д) М. Могилянський.
3. Хто з етнографів використовував термін «етнос» для позначення етнічної групи?
 - а) Л. Морган;
 - б) Ж. Денікер;
 - в) А. Бастіан;
 - г) Ж. Ляпуж;
 - д) М. Могилянський.
4. Хто з етнографів використовував термін «етнос» для позначення історико-культурних провінцій?
 - а) Л. Морган;
 - б) Ж. Денікер;
 - в) А. Бастіан;
 - г) Ж. Ляпуж;
 - д) М. Могилянський.
5. Хто з етнографів використовував термін «етнос» для позначення окремої культурної одиниці?
 - а) Л. Морган;
 - б) Ж. Денікер;

- в) А. Бастіан;
- г) Ж. Ляпуж;
- д) М. Могилянський.

6. Хто з етнографів використовував термін «етнос» для позначення об'єкта етнографічних досліджень?

- а) Л. Морган;
- б) Ж. Денікер;
- в) А. Бастіан;
- г) Ж. Ляпуж;
- д) М. Могилянський.

7. Етнограф Ж. Денікер використовував термін «етнос» для позначення ...

- а) раннього ступеня історії людства;
- б) історико-культурних провінцій;
- в) етнічної групи;
- г) об'єкта етнографічних досліджень;
- д) окремої культурної одиниці.

8. Етнограф А. Бастіан використовував термін «етнос» для позначення ...

- а) раннього ступеня історії людства;
- б) історико-культурних провінцій;
- в) етнічної групи;
- г) об'єкта етнографічних досліджень;
- д) окремої культурної одиниці.

9. Етнограф Ж. Ляпуж використовував термін «етнос» для позначення ...

- а) раннього ступеня історії людства;
- б) історико-культурних провінцій;
- в) етнічної групи;
- г) об'єкта етнографічних досліджень;
- д) окремої культурної одиниці.

10. Етнограф Л. Морган використовував термін «етнос» для позначення ...

- а) раннього ступеня історії людства;
- б) історико-культурних провінцій;
- в) етнічної групи;
- г) об'єкта етнографічних досліджень;
- д) окремої культурної одиниці.

11. Етнограф М. Могилянський використовував термін «етнос» для позначення ...

- а) раннього ступеня історії людства;
- б) історико-культурних провінцій;
- в) етнічної групи;
- г) об'єкта етнографічних досліджень;
- д) окремої культурної одиниці.

12. Хто був прибічником думки, що в основі визначення «етносу» повинна знаходитися етнічна самосвідомість?

- а) Л. Гумільов;
- б) В. Мольман;
- в) Н. Глейзер;
- г) М. Може;
- д) Р. Бретон, М. Пінард.

13. Хто вважав, що в основі визначення «етносу» повинні знаходитися ціннісні характеристики?

- а) Л. Гумільов;
- б) В. Мольман;
- в) Н. Глейзер;
- г) М. Може;
- д) Р. Бретон, М. Пінард.

14. Хто стверджував, що в основі визначення «етносу» повинні знаходитися релігія, мова, національне походження?

- а) Л. Гумільов;
- б) В. Мольман;
- в) Н. Глейзер;
- г) М. Може;
- д) Р. Бретон, М. Пінард.

15. Хто переконував, що в основі визначення «етносу» повинні знаходитися емоційні та символічні зв'язки?

- а) Л. Гумільов;
- б) В. Мольман;
- в) Н. Глейзер;
- г) М. Може;
- д) Р. Бретон, М. Пінарда.

16. На думку американського соціолога Н. Глейзера, в основі визначення «етносу» повинні знаходитися ...

- а) біологічне походження;
- б) етнічна самосвідомість;
- в) емоційні та символічні зв'язки;
- г) релігія, мова, національне походження;
- д) ціннісні характеристики.

17. На думку німецького етнологів В. Мольмана, в основі визначення «етносу» повинні знаходитися ...

- а) біологічне походження;
- б) етнічна самосвідомість;
- в) емоційні та символічні зв'язки;
- г) релігія, мова, національне походження;
- д) ціннісні характеристики.

18. На думку французького дослідника М. Може, в основі визначення «етносу» повинні знаходитися ...

- а) біологічне походження;
- б) етнічна самосвідомість;
- в) емоційні та символічні зв'язки;
- г) релігія, мова, національне походження;
- д) ціннісні характеристики.

19. На думку канадських соціологів Р. Бретона і М. Пінарда, в основі визначення «етносу» повинні знаходитися ...

- а) біологічне походження;
- б) етнічна самосвідомість;
- в) емоційні та символічні зв'язки;
- г) релігія, мова, національне походження;
- д) ціннісні характеристики.

20. Хто назвав дві основні визначальні риси етносу: спільна територія та спільність етнічної самосвідомості?

- а) Н. Глейзер;
- б) В. Мольман;
- в) П. Кушнер;
- г) М. Може;
- д) Л. Гумільов.

21. Хто поставив питання про розмежування термінів «етнос» і «великий етнос»?

- а) Ж. Денікер;
- б) П. Кушнер;
- в) М. Вебер;
- г) Ф. Рено;
- д) С. Широкогоров.

22. Вказати автора, який вважав, що «етнічна група – це така сукупність, яка проявляється через схожість фізичного типу, подібність звичаїв або через спільні «спогади» про колонізації та міграції».

- а) Ф. Рено;
- б) М. Вебер;
- в) В. Мольман;
- г) П. Кушнер;
- д) Ж. Денікер.

23. Вказати автора, який визначив «етнос як біологічну сутність», яка ним трактується як «феномен біосфери або системна цілісність дискретного типу, що працює і живе на геобіохімічній енергії живої речовини».

- а) Н. Глейзер;
- б) В. Мольман;
- в) П. Кушнер;
- г) М. Може;
- д) Л. Гумільов.

24. Представники якої концепції етногенезу вважали, що «етногенез – це процес пристосування етносів до географічного середовища та пристосування навколишніх ландшафтів до своїх потреб»?

- а) біологічної;
- б) соціальної;
- в) примордіалістської;
- г) інструменталістської;
- д) конструктивістської.

25. Вказати представників біологічної концепції етногенезу.

- а) А. Бастіан, Ф. Ратцель, Л. Морган, М. Широкогоров, А. Білінський;
- б) Ю. Бромлей, М. Чебоксаров, С. Арутюнов, Г. Марков, В. Піменов;
- в) Е. Шілз, К. Гірц, Р. Гамбіно, У. Коннор, Е. Стюарт, Й. Гердер;
- г) Е. Сміт, Дж. Фішмен;
- д) Д. Хоровітц, Дж. Ротшильд, С. Олзан, Дж. Нейджел.

26. Вказати представників інструменталістської концепції етногенезу.

- а) А. Бастіан, Ф. Ратцель, Л. Морган, М. Широкогоров, А. Білінський;
- б) Ю. Бромлей, М. Чебоксаров, С. Арутюнов, Г. Марков, В. Піменов;
- в) Е. Шілз, К. Гірц, Р. Гамбіно, У. Коннор, Е. Стюарт, Й. Гердер;
- г) Е. Сміт, Дж. Фішмен;
- д) Д. Хоровітц, Дж. Ротшильд, С. Олзан, Дж. Окамура, А. Кoen.

27. Вказати представників переніалістської концепції етногенезу.

- а) А. Бастіан, Ф. Ратцель, Л. Морган, М. Широкогоров, А. Білінський;
- б) Ю. Бромлей, М. Чебоксаров, С. Арутюнов, Г. Марков, В. Піменов;
- в) Е. Шілз, К. Гірц, Р. Гамбіно, У. Коннор, Е. Стюарт, Й. Гердер;
- г) Е. Сміт, Дж. Фішмен;
- д) Д. Хоровітц, Дж. Ротшильд, С. Олзан, Дж. Нейджел.

28. Вказати представників примордіалістських концепцій етногенезу.

- а) А. Бастіан, Ф. Ратцель, Л. Морган, М. Широкогоров, А. Білінський;
- б) Ю. Бромлей, М. Чебоксаров, С. Арутюнов, Г. Марков, В. Піменов;
- в) Е. Шілз, К. Гірц, Р. Гамбіно, У. Коннор, Е. Стюарт, Й. Гердер;
- г) Е. Сміт, Дж. Фішмен;
- д) Д. Хоровітц, Дж. Ротшильд, С. Олзан, Дж. Нейджел.

29. Вказати представників соціальних концепцій етногенезу.

- а) А. Бастіан, Ф. Ратцель, Л. Морган, М. Широкогоров, А. Білінський;
- б) Ю. Бромлей, М. Чебоксаров, С. Арутюнов, Г. Марков, В. Піменов;
- в) Е. Шілз, К. Гірц, Р. Гамбіно, У. Коннор, Е. Стюарт, Й. Гердер;
- г) Е. Сміт, Дж. Фішмен;
- д) Д. Хоровітц, Дж. Ротшильд, С. Олзан, Дж. Нейджел.

30. Вказати представників конструктивістської концепції етногенезу.

- а) А. Бастіан, Ф. Ратцель, Л. Морган, М. Широкогоров, А. Білінський;
- б) Ю. Бромлей, М. Чебоксаров, С. Арутюнов, Г. Марков, В. Піменов;
- в) Е. Шілз, К. Гірц, Р. Гамбіно, У. Коннор, Е. Стюарт, Й. Гердер;
- г) Дж. Комарофф, Ф. Барт, В. Тішков;
- д) Д. Хоровітц, Дж. Ротшильд, С. Олзан, Дж. Нейджел.

31. Вказати автора пасіонарної теорії етногенезу.

- а) Е. Сміт, Е. Шілз;
- б) Л. Гумільов;
- в) Ю. Бромлей, Г. Марков;
- г) Ф. Ратцель;
- д) Е. Стюарт.

32. Серед соціальних концепцій етногенезу виділяються ...

- а) інформаційна, дуалістична, компонентна;
- б) природно-еволюційні, еволюційно-історичні;
- в) дуалістична, системно-статистична, природно-еволюційна;
- г) еволюційно-історична, дуалістична, компонентна;
- д) компонентна, функціональна, територіальна.

33. Серед примордіалістських концепцій етногенезу виділяються ...

- а) інформаційна, дуалістична, компонентна;
- б) природно-еволюційні, еволюційно-історичні;
- в) дуалістична, системно-статистична, природно-еволюційна;
- г) еволюційно-історична, дуалістична, компонентна;
- д) компонентна, функціональна, територіальна.

34. Яка концепція етногенезу розглядає «етнос, етнічність як вроджену властивість людської ідентичності, яка ґрунтується на природній або суспільній основі»?

- а) інструменталістська;
- б) конструктивістська;
- в) примордіалістські;
- г) соціальні;
- д) біологічна.

35. Яка концепція етногенезу розглядає «етнічність передусім як інструмент у боротьбі за статус, матеріальний добробут, владу»?

- а) інструменталістська;
- б) конструктивістська;
- в) примордіалістські;
- г) соціальні;
- д) біологічна.

36. Яка концепція етногенезу визнає, що «в етносі органічно поєднуються етнічні властивості (мова, побутова культура, обрядова діяльність, етнічна свідомість) та природно-географічні, соціально-економічні, державно-територіальні, правові та інші фактори»?

- а) біологічна;
- б) інформаційна;

- в) інструменталістська;
- г) дуалістична;
- д) конструктивістська.

37. Автори якої концепції етногенезу вважали, що «в основі виникнення і самовідтворення всіх людських спільностей (конфесійних, культурних, ідеологічних, етнічних та інших) лежать згустки соціальної комунікативної інформації і всі вони побудовані й функціонують на протиставленні «ми – вони», але тільки етноси сформувалися на поєднанні комплексу інформаційних зв'язків, а всі інші – на основі вибіркових»?

- а) конструктивістської;
- б) примордіалістської;
- в) дуалістичної;
- г) біологічної;
- д) інформаційної.

38. Автори якої концепції етногенезу розробили поняття «мезоструктури етносу», що складається з «кіл внутрішнього спілкування»? Вони стверджували: «Функціонування кіл внутрішнього спілкування сприяє міжпоколінній передачі етнічної самоідентифікації і закріпленню всього комплексу етнічної культури у психіці людини».

- а) конструктивістської;
- б) примордіалістської;
- в) дуалістичної;
- г) біологічної;
- д) інформаційної.

39. Автори якої концепції етногенезу розглядали «етноси як історично сформовані й еволюціонізуючі складні самовідтворювані та саморегульовані соціальні системи, яким властива складна внутрішня структура; кожна зі структур, у свою чергу, має складну внутрішню будову і складається з ряду компонент»??

- а) конструктивістської;
- б) примордіалістської;
- в) дуалістичної;
- г) системно-статистичної;
- д) інформаційної.

40. Представники якої концепції етногенезу стверджували, що «етнос – це розширена споріднена (кровна) ендегамна родинна група, виникнення якої прямо пов'язане з генетичними і географічними чинниками»?

- а) конструктивістської;
- б) природно-еволюційної;
- в) дуалістичної;
- г) біологічної;
- д) інформаційної.

41. Прибічники якої концепції етногенезу вважали, що «в народі (етносі) проявляється єдність «крові і землі», а найважливішими чинниками формування етносів є спільність мови і спільність території формування»?

- а) конструктивістської;
- б) природно-еволюційної;
- в) дуалістичної;
- г) біологічної;
- д) еволюційно-історичної.

42. Яка концепція етногенезу ґрунтується на ідеї про те, що етнічність – це інтелектуальний вимисел, який створюють політики, вчені для формування певних етнічних почуттів і вибір етнічної приналежності залежить від психологічних рис людини та від конкретної соціально-економічної ситуації?

- а) конструктивістська;
- б) інструменталістська;
- в) дуалістична;
- г) інформаційна;
- д) еволюційно-історична.

43. Яка концепція етногенезу ґрунтується на вченні В. Вернадського про біосферу? Людина розглядається як складова частина біосфери, що поєднана з усіма іншими компонентами біосфери саме енергетичними процесами.

- а) конструктивістська;
- б) природно-еволюційна;
- в) пасіонарна;
- г) біологічна;
- д) інформаційна.

44. Хто зазначив, що «етнос – це така біофізична людська спільнота, яка знаходиться на межі біосфери і соціосфери, таке географічне явище, яке пов'язане з ландшафтом його життєзабезпеченням»?

- а) Ч. Дарвін;
- б) Л. Гумільов;
- в) Е. Сміт;
- г) П. Берг;
- д) М. Вебер.

45. Черговість фаз розвитку етносу, які пов'язані з відповідними рівнями пасіонарної напруги (за Л. Гумільовим):

- а) підйому – інерційна – гомеостазу – надламу;
- б) інерційна – акматична – підйому – обскурації – меморіальна;
- в) обскурації – акматична – гомеостазу – підйому – меморіальна;
- г) підйому – акматична – надламу – інерційна – обскурації – гомеостазу – меморіальна;
- д) акматична – інерційна – надламу – підйому – гомеостазу – обскурації – меморіальна.

46. Більшість українських дослідників теоретичних проблем етносу є прихильниками ... концепції етногенезу.

- а) біологічної;
- б) біосоціальної;
- в) природно-еволюційної;
- г) конструктивіської;
- д) інструменталістської.

47. Більшість українських дослідників теоретичних проблем етносу визнають ієрархічність структури етносу і виділяють такі рівні (від простішого до складнішого):

- а) мікрорівень – макрорівень – власне етнічний – метарівень;
- б) мікрорівень – власне етнічний – макрорівень – метарівень;
- в) власне етнічний – макрорівень – мікрорівень – метарівень;
- г) мікрорівень – метарівень – власне етнічний – макрорівень;
- д) власне етнічний – мікрорівень – макрорівень – метарівень.

48. Хто автор визначення: «етноси – це такі стійкі міжпоколінні природно та історично сформовані на певних територіях людські спільноти, які характеризуються стійкими ознаками (ендогамією, внутрішньою компліментарністю, етнічною свідомістю і етнонімами) і вирізняються відносно усталеними особливостями культури і поведінковими стереотипами»?

- а) О. Шаблій, Ф. Заставний;
- б) О. Топчієв, В. Яворська;
- в) М. Пістун, Я. Олійник;
- г) В. Поповкін;
- д) М. Тиводар.

49. Етнічною мікроодиницею можна вважати ...

- а) власне етнос;
- б) субетнос;
- в) людину, сім'ю;
- г) етнічну групу;
- д) етнографічну групу.

50. Яке співвідношення понять (рівнів ієрархічної структури етносу) у ланцюгу: «українець – буковинець – слов'янин»?

- а) етнічна група – етнос – метаетнос;
- б) етнос – етнографічна група – метаетнос;
- в) етнографічна група – етнічна група – макроетнос;
- г) етнос – етнічна група – макроетнос;
- д) мікроетнос – етнос – макроетнос.

51. Який порядок правильний за ступенем зниження рівня етнічної ієрархії?

- а) метаетнос – етнос – субетнос – конвіксія – консорція;
- б) метаетнос – етнос – субетнос – консорція – конвіксія;
- в) метаетнос – конвіксія – консорція – етнос – субетнос;
- г) метаетнос – етнос – консорція – конвіксія – субетнос;
- д) етнос – метаетнос – консорція – конвіксія – субетнос.

52. Для якого історичного типу розвитку етнічних угруповань виділяють два рівні: ареальні та регіональні?

- а) племена;
- б) племена і народності;

- в) нації;
- г) народності та нації;
- д) народності.

53. У радянській соціології та етнології розрізняли переважно такі основні історичні типи розвитку етнічних угруповань:

- а) племена – союзи племен – народи;
- б) племена – союзи племен – народності – народи;
- в) племена – ареальні народності – регіональні народності – народи;
- г) племена – народності – нації;
- д) народності – племена – союзи племен – нації.

54. Я. Дашкевич визначив такі основні поняття (категорії), що відображають історичну послідовність формування народу:

- а) плем'я – народність – нація;
- б) плем'я – народ (етнос) – нація;
- в) плем'я – союз племен – народність – нація;
- г) союз племен – народність – народ;
- д) плем'я – союз племен – народ.

55. Акультурація – це тип етнічних процесів, який ...

- а) зумовлював зміни окремих елементів культури;
- б) сприяв етнорасовому змішуванню;
- в) був спрямований на соціально-економічне єднання;
- г) приводив до власне зміни етнічної самосвідомості;
- д) має етноеволюційний характер.

56. Амальгація – це тип етнічних процесів, який ...

- а) зумовлював зміни окремих елементів культури;
- б) сприяв етнорасовому змішуванню;
- в) був спрямований на соціально-економічне єднання;
- г) приводив до власне зміни етнічної самосвідомості;
- д) має етноеволюційний характер.

57. Інтеграція – це тип етнічних процесів, який ...

- а) зумовлював зміни окремих елементів культури;
- б) сприяв етнорасовому змішуванню;

- в) був спрямований на соціально-економічне єднання;
- г) приводив до власне зміни етнічної самосвідомості;
- д) має етноеволюційний характер.

58. Асиміляція – це тип етнічних процесів, який ...

- а) зумовлював зміни окремих елементів культури;
- б) сприяв етнорасовому змішуванню;
- в) був спрямований на соціально-економічне єднання;
- г) приводив до власне зміни етнічної самосвідомості;
- д) має етноеволюційний характер.

59. Тип етнічних процесів, що сприяв етнорасовому змішуванню.

- а) акультурація;
- б) амальгація;
- в) інтеграція;
- г) асиміляція;
- д) дисперсизація.

60. Тип етнічних процесів, що зумовлював зміни окремих елементів культури.

- а) акультурація;
- б) амальгація;
- в) інтеграція;
- г) асиміляція;
- д) дисперсизація.

61. Тип етнічних процесів, що був спрямований на соціально-економічне єднання.

- а) акультурація;
- б) амальгація;
- в) інтеграція;
- г) асиміляція;
- д) дисперсизація.

62. Тип етнічних процесів, що приводив до власне зміни етнічної самосвідомості.

- а) акультурація;

- б) амальгація;
- в) інтеграція;
- г) асиміляція;
- д) дисперсизація.

63. Етнороз'єднавчі процеси (етногенетична дивергенція) охоплюють такі підвиди:

- а) етнічну дисперсизацію, етнічну сепарацію і етнічну асиміляцію;
- б) етнічну дисперсизацію, етнічну сепарацію і етнічну парціацію;
- в) етнічну дисперсизацію, етногенетичну міксацію і етнічну асиміляцію;
- г) етнічну дисперсизацію, етногенетичну міксацію і етнічну парціацію;
- д) етнічну дисперсизацію, етнічну сепарацію і етногенетичну міксацію.

64. «Процес відокремлення від первинного (материнського) етносу певної його частини (або декількох частин); відокремлені частини етносу на цьому етапі ще не набули ознак самостійного етносу, вони залишилися частинами материнського (первинного) етносу і стали лише його субетносами або етнічними групами» – це ...

- а) етнічна дисперсизація;
- б) етнічна сепарація;
- в) етнічна парціація;
- г) етнічна міксація;
- д) етнічна консолідація.

65. Етнороз'єднавчі процеси (етногенетична дивергенція) охоплюють такі підвиди:

- а) етнічну дисперсизацію, етнічну сепарацію і етнічну асиміляцію;
- б) етнічну дисперсизацію, етнічну сепарацію і етногенетичну міксацію;
- в) етнічну дисперсизацію, етногенетичну міксацію і етнічну асиміляцію;

г) етнічну дисперсизацію, етногенетичну міксацію і етнічну парціацію;

д) етнічну дисперсизацію, етнічну парціацію і етнічну сепарацію.

66. «Процес відокремлення від первинного (материнського) етносу якоїсь його частини (або кількох частин), що перетворюється на окремий етнос, який, при цьому, має ознаки, подібні до основної частини материнського етносу» – це ...

а) етнічна дисперсизація;

б) етнічна сепарація;

в) етнічна парціація;

г) етнічна міксація;

д) етнічна консолідація.

67. «Поділ єдиного раніше етносу на кілька приблизно рівних частин, кожна з яких набуває нової своєї етнічної ідентичності, при цьому жоден з нових етносів не ототожнює себе з материнським» – це ...

а) етнічна дисперсизація;

б) етнічна сепарація;

в) етнічна парціація;

г) етнічна міксація;

д) етнічна консолідація.

68. Вкажіть моделі етнороз'єднавчих процесів.

а) іспанська, ісландська, австрійська (і молдавська), сикхська;

б) іспанська, норвезька, австрійська (і молдавська), французька;

в) німецька, іспанська, фінляндська, сикхська;

г) ісландська, сикхська, австрійська, німецька, французька;

д) іспанська, ісландська, польська, норвезька.

69. Моделі етнороз'єднавчих процесів.

а) ісландська, сикхська, австрійська, німецька, французька;

б) іспанська, норвезька, австрійська (і молдавська), французька;

в) німецька, іспанська, фінляндська, сикхська;

г) іспанська, ісландська, австрійська (і молдавська), сикхська;

д) іспанська, ісландська, польська, норвезька.

70. Згідно з якою моделлю етнороз'єднавчих процесів із конфесійної групи розвивається окрема етноконфесійна група, з якої трансформується новий етнос?

- а) ісландська модель етнороз'єднавчих процесів;
- б) іспанська модель етнороз'єднавчих процесів;
- в) австрійська модель етнороз'єднавчих процесів;
- г) французька модель етнороз'єднавчих процесів;
- д) сикхська модель етнороз'єднавчих процесів.

71. Згідно з якою моделлю етнороз'єднавчих процесів розвивалися переселенці, які освоювали незаселену землю, відокремившись від рідного краю, тому вони трансформувались у новий етнос?

- а) ісландська модель етнороз'єднавчих процесів;
- б) іспанська модель етнороз'єднавчих процесів;
- в) австрійська модель етнороз'єднавчих процесів;
- г) французька модель етнороз'єднавчих процесів;
- д) сикхська модель етнороз'єднавчих процесів.

72. Згідно з якою моделлю етнороз'єднавчих процесів частина етносу, маючи власну державу, поступово трансформується у новий етнос?

- а) ісландська модель етнороз'єднавчих процесів;
- б) іспанська модель етнороз'єднавчих процесів;
- в) австрійська модель етнороз'єднавчих процесів;
- г) французька модель етнороз'єднавчих процесів;
- д) сикхська модель етнороз'єднавчих процесів.

73. Етнооб'єднавчі процеси поділяють на такі основні підвиди:

- а) етнічна дисперсизація, етнічна парціація, етнічна асиміляція, етнічна консолідація, етногенетична міксація;
- б) етнічна асиміляція, етнічна консолідація, етногенетична міксація, міжетнічна інтеграція;
- в) етнічна асиміляція, етнічна консолідація, етнічна дисперсизація, етнічна парціація;

- г) етнічна парціація, етнічна асиміляція, етнічна консолідація, етногенетична міксація;
- д) етнічна парціація, етнічна асиміляція, етнічна консолідація, міжетнічна інтеграція.

74. Основні підвиди етнооб'єднувачих процесів:

- а) етнічна дисперсизація, етнічна парціація, етнічна асиміляція, етнічна консолідація, етногенетична міксація;
- б) етнічна парціація, етнічна асиміляція, етнічна консолідація, етногенетична міксація;
- в) етнічна асиміляція, етнічна консолідація, етнічна дисперсизація, етнічна парціація;
- г) етнічна асиміляція, етнічна консолідація, етногенетична міксація, міжетнічна інтеграція;
- д) етнічна парціація, етнічна асиміляція, етнічна консолідація, міжетнічна інтеграція.

75. Поглинання, розчинення самотійного раніше етносу чи якоїсь його частини в середовищі іншого, як правило, більшого, сильнішого, державного, господарсько, політично чи культурно розвинутішого етносу – це ...

- а) етногенетична міксація;
- б) міжетнічна інтеграція;
- в) етнічна консолідація;
- г) етнічна парціація;
- д) етнічна асиміляція.

76. Процес зближення, злиття, взаємної асиміляції двох дуже близьких за мовою і культурно-побутовими традиціями етносів – це ...

- а) етнічна конвергенція;
- б) етнічна консолідація;
- в) етногенетична міксація;
- г) міжетнічна інтеграція;
- д) етнічна парціація.

77. Процеси посилення внутрішньої єдності великого етносу, або об'єднання й навіть злиття кількох споріднених за культурою і мовою етносів у нову етнічну спільність – це ...

- а) етногенетична міксація;
- б) етнічна консолідація;
- в) етнічна асиміляція;
- г) міжетнічна інтеграція;
- д) етнічна парціація.

78. Об'єднання в середині держави чи якого-небудь великого регіону кількох суттєво відмінних за мовою і культурою етносів, яке призводить до появи у них ряду спільних рис (утворюються не нові етноси, а особливі міжетнічні спільності, які у віддаленій перспективі можуть злитися в єдиний етнос) – це ...

- а) етногенетична міксація;
- б) етнічна консолідація;
- в) етнічна асиміляція;
- г) міжетнічна інтеграція;
- д) етнічна парціація.

79. Етнотрансформаційний процес утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів – це ...

- а) етнічна конвергенція;
- б) етнічна консолідація;
- в) етногенетична міксація;
- г) міжетнічна інтеграція;
- д) етнічна парціація.

80. Етногенетична міксація – це ...

- а) об'єднання в середині держави чи якого-небудь великого регіону кількох суттєво відмінних за мовою і культурою етносів, яке призводить до появи у них ряду спільних рис (утворюються не нові етноси, а особливі міжетнічні спільності, які у віддаленій перспективі можуть злитися в єдиний етнос);
- б) етнотрансформаційний процес утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів;

- в) процеси посилення внутрішньої єдності великого етносу, або об'єднання й навіть злиття кількох споріднених за культурою і мовою етносів у нову етнічну спільність;
- г) процес зближення, злиття, взаємної асиміляції двох дуже близьких за мовою і культурно-побутовими традиціями етносів;
- д) поглинання, розчинення самотійного раніше етносу або якоїсь його частини в середовищі іншого, як правило, більшого, сильнішого, державного, господарсько, політично чи культурно розвинутішого етносу.

81. Міжетнічна інтеграція – ...

- а) об'єднання в середині держави чи якого-небудь великого регіону кількох суттєво відмінних за мовою і культурою етносів, яке призводить до появи у них ряду спільних рис (утворюються не нові етноси, а особливі міжетнічні спільності, які у віддаленій перспективі можуть злитися в єдиний етнос);
- б) етнотрансформаційний процес утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів;
- в) процеси посилення внутрішньої єдності великого етносу, або об'єднання й навіть злиття кількох споріднених за культурою і мовою етносів у нову етнічну спільність;
- г) процес зближення, злиття, взаємної асиміляції двох дуже близьких за мовою і культурно-побутовими традиціями етносів;
- д) поглинання, розчинення самотійного раніше етносу або якоїсь його частини в середовищі іншого, як правило, більшого, сильнішого, державного, господарсько, політично чи культурно розвинутішого етносу.

82. Етнічна консолідація – ...

- а) об'єднання в середині держави чи якого-небудь великого регіону кількох суттєво відмінних за мовою і культурою етносів, яке призводить до появи у них ряду спільних рис (утворюються не нові етноси, а особливі міжетнічні спільності, які у віддаленій перспективі можуть злитися в єдиний етнос);

- б) етнотрансформаційний процес утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів;
- в) процеси посилення внутрішньої єдності великого етносу, або об'єднання й навіть злиття кількох споріднених за культурою і мовою етносів у нову етнічну спільність;
- г) процес зближення, злиття, взаємної асиміляції двох дуже близьких за мовою і культурно-побутовими традиціями етносів;
- д) поглинання, розчинення самотійного раніше етносу або якоїсь його частини в середовищі іншого, як правило, більшого, сильнішого, державного, господарсько, політично чи культурно розвинутішого етносу.

83. Етнічна конвергенція – ...

- а) об'єднання в середині держави чи якого-небудь великого регіону кількох суттєво відмінних за мовою і культурою етносів, яке призводить до появи у них ряду спільних рис (утворюються не нові етноси, а особливі міжетнічні спільності, які у віддаленій перспективі можуть злитися в єдиний етнос);
- б) етнотрансформаційний процес утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів;
- в) процеси посилення внутрішньої єдності великого етносу, або об'єднання й навіть злиття кількох споріднених за культурою і мовою етносів у нову етнічну спільність;
- г) процес зближення, злиття, взаємної асиміляції двох дуже близьких за мовою і культурно-побутовими традиціями етносів;
- д) поглинання, розчинення самотійного раніше етносу або якоїсь його частини в середовищі іншого, як правило, більшого, сильнішого, державного, господарсько, політично чи культурно розвинутішого етносу.

84. Етнічна асиміляція – ...

- а) об'єднання в середині держави чи якого-небудь великого регіону кількох суттєво відмінних за мовою і культурою

етносів, яке призводить до появи у них ряду спільних рис (утворюються не нові етноси, а особливі міжетнічні спільності, які у віддаленій перспективі можуть злитися в єдиний етнос);
б) етнотрансформаційний процес утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів;
в) процеси посилення внутрішньої єдності великого етносу, або об'єднання й навіть злиття кількох споріднених за культурою і мовою етносів у нову етнічну спільність;
г) процес зближення, злиття, взаємної асиміляції двох дуже близьких за мовою і культурно-побутовими традиціями етносів;
д) поглинання, розчинення самостійного раніше етносу або якоїсь його частини в середовищі іншого, як правило, більшого, сильнішого, державного, господарсько, політично чи культурно розвинутішого етносу.

85. Вкажіть моделі етнооб'єднувачих процесів.

- а) іспанська, ісландська, австрійська (і молдавська), сикхська;
- б) іспанська, норвезька, австрійська (і молдавська), французька;
- в) німецька, французька, римська, українська;
- г) ісландська, українська, австрійська, німецька, французька;
- д) іспанська, німецька, французька, польська, норвезька.

86. Моделі етнооб'єднувачих процесів:

- а) ісландська, австрійська, німецька, французька;
- б) французька, німецька, римська, українська;
- в) німецька, іспанська, фінляндська, сикхська;
- г) іспанська, ісландська, австрійська (і молдавська), сикхська;
- д) іспанська, ісландська, польська, норвезька.

87. Види безконфліктних взаємовідносин між етносами:

- а) співіснування, асиміляція, метисація, злиття;
- б) співіснування, парціація, сепарація, злиття;
- в) асиміляція, метисація, сепарація, злиття;
- г) дисперсизація, асиміляція, метисація, злиття;
- д) співіснування, інтеграція, метисація, сепарація.

88. Метисація – це ...

- а) вид взаємовідносин між етносами, за якого етноси не змішуються і не копіюють один одного, а тільки запозичують технічні нововведення;
- б) поглинання одного етносу іншим із повним забуттям асимільованим етносом свого походження і колишніх традицій, звичаїв тощо;
- в) вид стосунків між етносами, за якого зберігається пам'ять про предків і поєднуються традиції попередніх етносів;
- г) варіант взаємовідносин між етносами, коли традиції обидвох первинних етнічних компонентів забуваються і замість них виникає нова етнічна спільність;
- д) утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів.

89. Співіснування – це ...

- а) вид взаємовідносин між етносами, за якого етноси не змішуються і не копіюють один одного, а тільки запозичують технічні нововведення;
- б) поглинання одного етносу іншим із повним забуттям асимільованим етносом свого походження і колишніх традицій, звичаїв тощо;
- в) вид стосунків між етносами, за якого зберігається пам'ять про предків і поєднуються традиції попередніх етносів;
- г) варіант взаємовідносин між етносами, коли традиції обидвох первинних етнічних компонентів забуваються і замість них виникає нова етнічна спільність;
- д) утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів.

90. Злиття – це ...

- а) вид взаємовідносин між етносами, за якого етноси не змішуються і не копіюють один одного, а тільки запозичують технічні нововведення;

- б) поглинання одного етносу іншим із повним забуттям асимільованим етносом свого походження і колишніх традицій, звичаїв тощо;
- в) вид стосунків між етносами, за якого зберігається пам'ять про предків і поєднуються традиції попередніх етносів;
- г) варіант взаємовідносин між етносами, коли традиції обидвох первинних етнічних компонентів забуваються і замість них виникає нова етнічна спільність;
- д) утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів.

91. Етногенетична міксація – ...

- а) вид взаємовідносин між етносами, за якого етноси не змішуються і не копіюють один одного, а тільки запозичують технічні нововведення;
- б) поглинання одного етносу іншим із повним забуттям асимільованим етносом свого походження і колишніх традицій, звичаїв тощо;
- в) вид стосунків між етносами, за якого зберігається пам'ять про предків і поєднуються традиції попередніх етносів;
- г) варіант взаємовідносин між етносами, коли традиції обидвох первинних етнічних компонентів забуваються і замість них виникає нова етнічна спільність;
- д) утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів.

92. Асиміляція – ...

- а) вид взаємовідносин між етносами, за якого етноси не змішуються і не копіюють один одного, а тільки запозичують технічні нововведення;
- б) поглинання одного етносу іншим із повним забуттям асимільованим етносом свого походження і колишніх традицій, звичаїв тощо;
- в) вид стосунків між етносами, за якого зберігається пам'ять про предків і поєднуються традиції попередніх етносів;

- г) варіант взаємовідносин між етносами, коли традиції обидвох первинних етнічних компонентів забуваються і замість них виникає нова етнічна спільність;
 - д) утворення нового складного етносу шляхом злиття не пов'язаних спорідненістю етнічних груп віддалених етносів.
93. Розвиток міжетнічних конфліктів має свою закономірність і може проходити кілька стадій, а саме:
- а) підготовчу – пікову – завершальну;
 - б) підйому – обскурації – гомеостазу;
 - в) конфлікт стереотипів – конфлікт ідеологічних доктрин – конфлікт політичних інститутів;
 - г) конфлікт інститутів – конфлікт доктрин – конфлікт політичних лідерів;
 - д) підйому – надламу – меморіальну фазу.
94. Вкажіть типи етнічних меж.
- а) лінійний характер, дифузний характер, перехідний характер;
 - б) лінійний характер, мажоритарний характер, перехідний характер;
 - в) змішаний характер, дифузний характер, перехідний характер;
 - г) змішаний характер, мажоритарний характер, перехідний характер;
 - д) лінійний характер, дифузний характер, мажоритарний характер.
95. Переважаючі типи меж етнічних територій.
- а) змішаний характер, мажоритарний характер, перехідний характер;
 - б) змішаний характер, дифузний характер, перехідний характер;
 - в) лінійний характер, мажоритарний характер, перехідний характер;
 - г) лінійний характер, дифузний характер, перехідний характер;
 - д) лінійний характер, дифузний характер, мажоритарний характер.

96. Визначте індекс етнічної різноманітності населення Івано-Франківської області за матеріалами останнього перепису населення.

- а) 0,049; б) 0,043; в) 0,051;
г) 0,030; д) 0,036.

97. Визначте індекс етнічної різноманітності населення Тернопільської області за матеріалами останнього перепису населення.

- а) 0,049; б) 0,043; в) 0,051;
г) 0,030; д) 0,036.

98. Який індекс етнічної різноманітності населення Львівської області за матеріалами останнього перепису населення?

- а) 0,049; б) 0,043; в) 0,051;
г) 0,101; д) 0,136.

99. Вкажіть індекс етнічної різноманітності населення Чернівецької області за матеріалами останнього перепису населення.

- а) 0,049; б) 0,043; в) 0,435;
г) 0,351; д) 0,236.

100. Визначте індекс етнічної різноманітності населення Закарпатської області за матеріалами останнього перепису населення.

- а) 0,049; б) 0,243; в) 0,435;
г) 0,256; д) 0,351.

101. Визначте індекс етнічної різноманітності населення міста Києва за матеріалами останнього перепису населення.

- а) 0,149; б) 0,243; в) 0,316;
г) 0,351; д) 0,236.

102. Етнічні групи, які за даними останнього перепису населення в Україні, налічували понад 100 тис. осіб:

- а) кримські татари, болгари, угорці, румуни, поляки;
б) болгари, угорці, румуни, поляки, гагаузи;
в) болгари, угорці, румуни, німці, гагаузи;
г) угорці, румуни, поляки, цигани, греки;
д) азербайджанці, грузини, кримські татари, болгари, угорці.

103. Етнічні групи, які за даними останнього перепису населення в Україні, налічували від 100 тис. до 276 тис. осіб:

- а) кримські татари, болгари, угорці, румуни, грузини;
- б) болгари, угорці, румуни, поляки, молдовани;
- в) болгари, угорці, румуни, татари, гагаузи;
- г) угорці, румуни, поляки, цигани, вірмени;
- д) гагаузи, грузини, кримські татари, болгари, угорці.

104. Етнічні групи, які за даними останнього перепису населення в Україні, налічували від 30 тис. до 100 тис. осіб:

- а) кримські татари, болгари, угорці, румуни, грузини;
- б) болгари, угорці, румуни, поляки, молдовани;
- в) болгари, угорці, румуни, татари, гагаузи;
- г) греки, гагаузи, німці, цигани, вірмени;
- д) гагаузи, грузини, кримські татари, болгари, угорці.

105. Етнічні групи, які за даними останнього перепису населення в Україні, налічували від 30 тис. до 100 тис. осіб:

- а) кримські татари, болгари, угорці, румуни, грузини;
- б) болгари, угорці, румуни, поляки, молдовани;
- в) болгари, угорці, румуни, татари, гагаузи;
- г) молдовани, гагаузи, поляки, цигани, вірмени;
- д) гагаузи, грузини, татари, цигани, азербайджанці.

106. Етнічно найстрокатіші регіони України:

- а) Черкаська, Кіровоградська, Тернопільська, Чернігівська області;
- б) Сумська, Одеська, Івано-Франківська, Київська області;
- в) Чернівецька, Закарпатська, Одеська області та АР Крим;
- г) Миколаївська, Херсонська, Львівська, Донецька, Хмельницька області;
- д) Луганська, Донецька, Тернопільська області та АР Крим.

107. Етнічно найстрокатіші регіони України:

- а) Рівненська, Кіровоградська, Тернопільська, Чернігівська області;
- б) Волинська, Одеська, Івано-Франківська, Київська області;
- в) Запорізька, Донецька, Тернопільська області та АР Крим;

- г) Миколаївська, Херсонська, Львівська, Хмельницька області;
- д) Чернівецька, Закарпатська, Одеська області та АР Крим.

108. Болгари компактно і чисельно проживали в ...

- а) Запорізькій та Одеській областях;
- б) Запорізькій та Чернігівській областях;
- в) Одеській та Чернівецькій областях;
- г) Миколаївській та Херсонській областях;
- д) Херсонській та Сумській областях.

109. Румуни компактно і чисельно проживали в ...

- а) Запорізькій та Одеській областях;
- б) Чернівецькій та Закарпатській областях;
- в) Одеській та Чернівецькій областях;
- г) Миколаївській та Херсонській областях;
- д) Херсонській та Сумській областях.

110. Молдовани компактно і чисельно проживали в ...

- а) Запорізькій та Чернівецькій областях;
- б) Запорізькій та Чернігівській областях;
- в) Одеській, Чернівецькій та Миколаївській областях;
- г) Миколаївській та Херсонській областях;
- д) Херсонській та Чернівецькій областях.

111. Угорці та словаки компактно і чисельно проживали в ...

- а) Запорізькій та Одеській областях;
- б) Запорізькій та Чернігівській областях;
- в) Одеській та Чернівецькій областях;
- г) Закарпатській області;
- д) Чернівецькій та Закарпатській областях.

112. Гагаузи і албанці компактно і чисельно проживали в ...

- а) Запорізькій та Одеській областях;
- б) Запорізькій та Чернігівській областях;
- в) Одеській та Чернівецькій областях;
- г) Миколаївській та Херсонській областях;
- д) Одеській області.

113. Ареал компактного і чисельного проживання кримських татар відтворювався в ...
- а) АР Крим та на півдні Херсонської області;
 - б) Запорізькій та Чернігівській областях;
 - в) Одеській та Чернівецькій областях;
 - г) Миколаївській та Херсонській областях;
 - д) АР Крим та на півдні Миколаївської області.
114. Греки компактно і чисельно проживали в ...
- а) Запорізькій та Одеській областях;
 - б) на півдні Донецької області;
 - в) на півдні Запорізької області;
 - г) Миколаївській та Херсонській областях;
 - д) Херсонській та Сумській областях.
115. Чехи компактно і чисельно проживали в ...
- а) Запорізькій та Одеській областях;
 - б) Запорізькій та Чернігівській областях;
 - в) Волинській області;
 - г) Чернігівській та Сумській областях;
 - д) Житомирській області.
116. Поляки компактно і чисельно проживали в ...
- а) Запорізькій, Рівненській та східних областях;
 - б) Запорізькій та Чернігівській областях;
 - в) Житомирській, Хмельницькій та західних областях;
 - г) Миколаївській, Херсонській та центральних областях;
 - д) Херсонській, Сумській та західних областях.
117. Білоруси компактно і чисельно проживали в ...
- а) східних областях;
 - б) центральних областях;
 - в) західних областях;
 - г) на Поліссі;
 - д) на Поділлі.
118. Представники яких етнічних груп чисельно зросли в Україні за останній міжпереписний період?
- а) кримські татари, араби, турки;
 - б) кримські татари, араби, євреї;
 - в) білоруси, німці, болгары;

- г) корейці, грузини, євреї, поляки;
- д) поляки, кримські татари, молдовани.

119. Представники яких етнічних груп чисельно зросли в Україні за останній міжпереписний період?

- а) кримські татари, татари, поляки;
- б) кримські татари, грузини, румуни;
- в) білоруси, німці, болгари;
- г) корейці, грузини, євреї, поляки;
- д) поляки, кримські татари, молдовани.

120. Представники яких етнічних груп чисельно зменшилися в Україні за останній міжпереписний період?

- а) кримські татари, татари, поляки;
- б) кримські татари, грузини, румуни;
- в) білоруси, німці, болгари;
- г) корейці, грузини, євреї, поляки;
- д) поляки, кримські татари, молдовани.

121. Представники яких етнічних груп чисельно зменшилися в Україні за останній міжпереписний період?

- а) румуни, корейці, євреї;
- б) поляки, вірмени, грузини;
- в) молдовани, азербайджанці, німці;
- г) поляки, євреї, чуваші;
- д) чуваші, мордва, турки.

122. Представники яких етнічних груп чисельно зросли в Україні за останній міжпереписний період?

- а) росіяни, литовці, латиші;
- б) білоруси, цигани, вірмени;
- в) молдовани, румуни, словаки;
- г) болгари, кримські татари, гагаузи;
- д) азербайджанці, араби, турки.

123. Представники яких етнічних груп чисельно зменшилися в Україні за останній міжпереписний період?

- а) росіяни, литовці, латиші;
- б) білоруси, цигани, вірмени;
- в) молдовани, румуни, словаки;

- г) болгари, кримські татари, гагаузи;
- д) азербайджанці, араби, турки.

124. Під час останнього перепису населення найбільший індекс етнічної різноманітності населення був властивим ...

- а) Закарпатській області;
- б) АР Крим;
- в) Одеській області;
- г) Луганській області;
- д) Харківській області.

125. Під час останнього перепису населення найбільший індекс етнічної різноманітності населення був властивим ...

- а) Закарпатській області;
- б) Донецькій області;
- в) Одеській області;
- г) АР Крим;
- д) Сумській області.

126. Під час останнього перепису населення найбільший індекс етнічної різноманітності міського населення був властивим ...

- а) Донецькій області;
- б) АР Крим;
- в) Одеській області;
- г) Луганській області;
- д) Миколаївській області.

127. Під час останнього перепису населення найбільший індекс етнічної різноманітності міського населення був властивим ...

- а) Одеській області;
- б) АР Крим;
- в) Донецькій області;
- г) Луганській області;
- д) Харківській області.

128. Під час останнього перепису населення найбільший індекс етнічної різноманітності сільського населення був характерним ...

- а) Чернівецькій області;
- б) Донецькій області;
- в) Закарпатській області;
- г) Луганській області;
- д) АР Крим.

129. Під час останнього перепису населення найбільший індекс етнічної різноманітності сільського населення був притаманний ...

- а) Чернігівській області;
- б) Донецькій області;
- в) АР Крим;
- г) Луганській області;
- д) Чернівецькій області.

130. Під час останнього перепису населення найменший індекс етнічної різноманітності населення був характерним для ...

- а) Івано-Франківської області;
- б) Тернопільської області;
- в) Львівської області;
- г) Волинської області;
- д) Вінницької області.

131. Під час останнього перепису населення найменший індекс етнічної різноманітності населення був притаманний ...

- а) Івано-Франківській області;
- б) Рівненській області;
- в) Львівській області;
- г) Тернопільській області;
- д) Вінницькій області.

132. Під час останнього перепису населення найменший індекс етнічної різноманітності міського населення був характерним для ..

- а) Тернопільської області;

- б) Івано-Франківської області
- в) Вінницької області;
- г) Рівненської області;
- д) Львівської області.

133. Під час останнього перепису населення найменший індекс етнічної різноманітності міського населення був властивим ...

- а) Львівській області;
- б) Івано-Франківській області
- в) Вінницькій області;
- г) Волинській області;
- д) Тернопільській області.

134. Під час останнього перепису населення найменший індекс етнічної різноманітності сільського населення був характерний для ...

- а) Тернопільської області;
- б) Івано-Франківської області;
- в) Вінницької області;
- г) Рівненської області;
- д) Львівської області.

135. Під час останнього перепису населення найменший індекс етнічної різноманітності сільського населення був властивим ...

- а) Тернопільській області;
- б) Чернівецькій області;
- в) Івано-Франківській області;
- г) Рівненській області;
- д) Львівській області.

136. Під час останнього перепису населення найбільші індекси етнічної різноманітності населення були в ...

- а) АР Крим, Донецькій, Луганській, Запорізькій областях;
- б) АР Крим, Донецькій, Чернігівській, Львівській областях;
- в) Луганській, Одеській, Волинській, Сумській областях;
- г) Одеській, Волинській, Донецькій, Хмельницькій областях;

д) АР Крим, Донецькій, Тернопільській, Запорізькій областях.

137. До групи поліетнічних регіонів належать ...

- а) Хмельницька, Черкаська, Кіровоградська області й АР Крим;
- б) Донецька, Луганська, Вінницька області й АР Крим;
- в) Донецька, Луганська, Полтавська області й АР Крим;
- г) Одеська, Запорізька, Харківська області й АР Крим;
- д) Донецька, Житомирська, Луганська області й АР Крим.

138. До групи поліетнічних регіонів належать ...

- а) Житомирська, Черкаська, Кіровоградська області й АР Крим;
- б) Одеська, Харківська, Запорізька області й АР Крим;
- в) Донецька, Луганська, Полтавська області й АР Крим;
- г) Донецька, Житомирська, Луганська області й АР Крим;
- д) Донецька, Луганська, Вінницька області й АР Крим.

139. Під час останнього перепису населення найменші індекси етнічної різноманітності населення були характерними для ...

- а) Волинської, Івано-Франківської, Чернівецької, Закарпатської областей;
- б) Тернопільської, Запорізької, Івано-Франківської, Рівненської областей;
- в) Івано-Франківської, Чернівецької, Львівської, Волинської, Хмельницької областей;
- г) Чернівецької, Львівської, Волинської, Хмельницької, Рівненської областей;
- д) Тернопільської, Волинської, Івано-Франківської, Рівненської областей.

140. Під час останнього перепису населення найбільші індекси етнічної різноманітності населення були властивими ...

- а) АР Крим, Донецькій, Волинській, Запорізькій областям;
- б) Донецькій, Чернігівській, Львівській областям, АР Крим;
- в) Луганській, Одеській, Запорізькій, Чернівецькій областям;

- г) Одеській, Волинській, Донецькій, Хмельницькій областям;
- д) АР Крим, Донецькій, Тернопільській, Запорізькій областям.

141. Під час останнього перепису населення найменші індекси етнічної різноманітності населення були характерними для ...

- а) Волинської, Івано-Франківської, Тернопільської, Рівненської областей;
- б) Тернопільської, Запорізької, Івано-Франківської, Рівненської областей;
- в) Івано-Франківської, Чернівецької, Львівської, Волинської, Хмельницької областей;
- г) Чернівецької, Львівської, Волинської, Хмельницької, Рівненської областей;
- д) Тернопільської, Дніпропетровської, Івано-Франківської, Рівненської областей.

142. До групи моноетнічних регіонів належать ...

- а) Тернопільська, Черкаська, Кіровоградська, Сумська області;
- б) Вінницька, Херсонська, Луганська області й АР Крим;
- в) Івано-Франківська, Луганська, Полтавська області й АР Крим;
- г) Рівненська, Вінницька, Івано-Франківська, Тернопільська області;
- д) Донецька, Житомирська, Луганська області й АР Крим.

143. До групи моноетнічних регіонів належать ...

- а) Кіровоградська, Тернопільська, Черкаська, Сумська області;
- б) Івано-Франківська, Рівненська, Вінницька, Тернопільська області;
- в) Вінницька, Херсонська, Луганська, Харківська області;
- г) Івано-Франківська, Луганська, Полтавська області й АР Крим;
- д) Донецька, Житомирська, Луганська області й АР Крим.

144. До групи регіонів із перехідною етнічною структурою населення належать ...

- а) Кіровоградська, Житомирська, Черкаська, Сумська області;
- б) Полтавська, Рівненська, Вінницька, Тернопільська області;
- в) Вінницька, Херсонська, Житомирська, Харківська області;
- г) Миколаївська, Луганська, Полтавська області й АР Крим;
- д) Полтавська, Хмельницька, Житомирська, Луганська області.

145. До групи регіонів із перехідною етнічною структурою населення належать ...

- а) Рівненська, Полтавська, Вінницька, Тернопільська області;
- б) Вінницька, Херсонська, Житомирська, Харківська області;
- в) Миколаївська, Полтавська, Луганська області й АР Крим;
- г) Полтавська, Хмельницька, Житомирська, Запорізька області;
- д) Черкаська, Кіровоградська, Житомирська, Чернігівська області.

146. Індeksi етнічної різноманітності за даними двох останніх переписів населення свідчать про зміну рівня етнічної строкатості населення України ...

- а) від держави з перехідним рівнем етнічної різноманітності населення – до моноетнічної;
- б) від держави з перехідним рівнем етнічної різноманітності населення – до поліетнічної;
- в) від поліетнічної – до держави з перехідним рівнем етнічної різноманітності населення;
- г) від поліетнічної – до моноетнічної;
- д) від моноетнічної – до держави з перехідним рівнем етнічної різноманітності населення.

147. Індeksi етнічної різноманітності за даними двох останніх переписів населення свідчать про зміну рівня етнічної строкатості населення України ...

- а) від моноетнічної – до поліетнічної;
- б) від держави з перехідним рівнем етнічної різноманітності населення – до моноетнічної;

- в) від держави з перехідним рівнем етнічної різноманітності населення – до поліетнічної;
- г) від поліетнічної – до держави з перехідним рівнем етнічної різноманітності населення;
- д) від моноетнічної – до держави з перехідним рівнем етнічної різноманітності населення.

148. За останній міжпереписний період в столиці держави питома вага українців зросла ...

- а) на 5 %; г) 20 %;
- б) на 10 %; д) 25 %.
- в) на 15 %;

149. За останній міжпереписний період в Україні питома вага українців зросла ...

- а) на 5 %; г) 20 %;
- б) на 10 %; д) 25 %.
- в) на 15 %;

150. У Дніпропетровській, Миколаївській і Херсонській областях індекси етнічної різноманітності за даними двох останніх переписів населення свідчать про зміну рівня етнічної строкатості населення:

- а) від перехідного рівня етнічної різноманітності населення – до моноетнічного;
- б) від перехідного рівня етнічної різноманітності населення – до поліетнічного;
- в) від поліетнічного – до перехідного рівня етнічної різноманітності населення;
- г) від поліетнічного – до моноетнічного;
- д) від моноетнічного – до перехідного рівня етнічної різноманітності населення.

151. У Вінницькій, Волинській і Рівненській областях індекси етнічної різноманітності за даними двох останніх переписів населення свідчать про зміну рівня етнічної строкатості населення:

- а) від перехідного рівня етнічної різноманітності населення – до моноетнічного;

- б) від перехідного рівня етнічної різноманітності населення – до поліетнічного;
- в) від поліетнічного – до перехідного рівня етнічної різноманітності населення;
- г) від поліетнічного – до моноетнічного;
- д) від моноетнічного – до перехідного рівня етнічної різноманітності населення.

152. У яких регіонах за даними двох останніх переписів населення за індексами етнічної різноманітності населення з поліетнічного перейшло в ранг із перехідним рівнем етнічної різноманітності?

- а) Дніпропетровській, Сумській, Черкаській областях;
- б) Кіровоградській, Чернігівській, Полтавській областях;
- в) Чернігівській, Полтавській, Миколаївській областях;
- г) Херсонській, Луганській, Львівській областях;
- д) Миколаївській, Херсонській, Дніпропетровській областях.

153. У яких регіонах за даними двох останніх переписів населення за індексами етнічної різноманітності населення з поліетнічного перейшло в ранг із перехідним рівнем етнічної різноманітності?

- а) Дніпропетровській, Миколаївській, Херсонській областях;
- б) Житомирській, Чернігівській, Полтавській областях;
- в) Кіровоградській, Полтавській, Миколаївській областях;
- г) Херсонській, Донецькій, Львівській областях;
- д) Миколаївській, Херсонській, Харківській областях.

154. У яких регіонах за даними двох останніх переписів населення за індексами етнічної різноманітності населення з поліетнічного перейшло в ранг із перехідним рівнем етнічної різноманітності?

- а) Дніпропетровській, Черкаській областях;
- б) Житомирській, Полтавській областях;
- в) Кіровоградській, Миколаївській областях;
- г) Херсонській, Донецькій областях;
- д) Миколаївській, Херсонській областях.

155. У яких регіонах за даними двох останніх переписів населення (за індексами етнічної різноманітності) населення з перехідного рівня етнічної різноманітності перейшло в ранг моноетнічного?

- а) Волинській, Черкаській областях;
- б) Вінницькій, Рівненській областях;
- в) Кіровоградській, Миколаївській областях;
- г) Херсонській, Рівненській областях;
- д) Вінницькій, Херсонській областях.

156. У яких регіонах за даними двох останніх переписів населення (за індексами етнічної різноманітності) населення з перехідного рівня етнічної різноманітності перейшло в ранг моноетнічного?

- а) Запорізькій, Миколаївській, Херсонській областях;
- б) Житомирській, Рівненській, Вінницькій областях;
- в) Кіровоградській, Полтавській, Вінницькій областях;
- г) Волинській, Рівненській, Вінницькій областях;
- д) Миколаївській, Херсонській, Львівській областях.

157. У яких регіонах за даними двох останніх переписів населення (за індексами етнічної різноманітності) населення з перехідного рівня етнічної різноманітності перейшло в ранг моноетнічного?

- а) Полтавській, Миколаївській, Херсонській областях;
- б) Житомирській, Рівненській, Вінницькій областях;
- в) Рівненській, Вінницькій, Волинській областях;
- г) Волинській, Рівненській, Черкаській областях;
- д) Миколаївській, Чернігівській, Львівській областях.

158. У якому регіоні за даними двох останніх переписів населення відбулося збільшення індексу етнічної різноманітності?

- а) Донецькій області;
- б) АР Крим;
- в) Луганській області;
- г) Одеській області;
- д) Харківській області.

159. У якому регіоні за даними двох останніх переписів населення відбулося збільшення індексу етнічної різноманітності?

- а) АР Крим;
- б) Луганській області;
- в) Львівській області;
- г) Харківській області;
- д) Київській області.

160. Кількість кримських татар за даними двох останніх переписів населення в Україні збільшилася ...

- а) на 75 %;
- б) у 2,5 разу;
- в) у 3,8 разу;
- г) на 50 %;
- д) у 5,3 разу.

161. Кількість кримських татар за даними двох останніх переписів населення України збільшилася в АР Крим ...

- а) на 75 %;
- б) у 2,5 разу;
- в) у 6,4 разу;
- г) на 50 %;
- д) у 5,3 разу.

162. Вкажіть регіони, які мають більший індекс етнічної різноманітності сільського населення, ніж міського.

- а) Київська і Харківська області, АР Крим;
- б) Одеська, Миколаївська, Харківська області;
- в) Чернівецька і Закарпатська області, АР Крим;
- г) АР Крим, Одеська і Чернівецька області;
- д) АР Крим, Миколаївська і Херсонська області.

163. Вкажіть регіони, які мають більший індекс етнічної різноманітності сільського населення, ніж міського.

- а) Чернігівська і Харківська області, АР Крим;
- б) Одеська і Чернівецька області, АР Крим;
- в) Чернівецька і Закарпатська області, АР Крим;
- г) АР Крим, Одеська і Сумська області;
- д) АР Крим, Миколаївська і Херсонська області.

164. Вкажіть регіони, які мають більший індекс етнічної різноманітності сільського населення, ніж міського.

- а) Київська і Харківська області;
- б) Одеська і Миколаївська області;
- в) Чернівецька і Закарпатська області;
- г) Одеська і Чернівецька області;
- д) АР Крим, Херсонська область.

165. Визначте регіони, які мають більший індекс етнічної різноманітності міського населення, ніж сільського.

- а) Київська і Харківська області;
- б) Одеська і Миколаївська області;
- в) Чернівецька і Закарпатська області;
- г) Одеська і Чернівецька області;
- д) АР Крим, Херсонська область.

166. Визначте регіони, які мають більший індекс етнічної різноманітності міського населення, ніж сільського.

- а) Київська, Львівська, Харківська області;
- б) Одеська, Сумська, Миколаївська області;
- в) Чернівецька, Полтавська, Закарпатська області;
- г) Одеська, Житомирська, Чернівецька області;
- д) АР Крим, Миколаївська, Херсонська область.

167. Визначте регіони, які мають більший індекс етнічної різноманітності міського населення, ніж сільського.

- а) Київська, Одеська, Харківська області;
- б) Одеська, Сумська, Миколаївська області;
- в) Львівська, Полтавська, Кіровоградська області;
- г) Одеська, Житомирська, Чернівецька області;
- д) АР Крим, Миколаївська, Херсонська область.

168. Вкажіть моноетнічні регіони (за індексом етнічної різноманітності) міського і сільського населення.

- а) Івано-Франківська і Львівська області;
- б) Тернопільська і Хмельницька області;
- в) Рівненська і Полтавська області;
- г) Волинська і Львівська області;
- д) Тернопільська і Волинська області.

169. Вкажіть моноетнічні регіони (за індексом етнічної різноманітності) міського і сільського населення.

- а) Івано-Франківська і Львівська області;
- б) Тернопільська і Волинська області;
- в) Рівненська і Полтавська області;
- г) Волинська і Львівська області;
- д) Тернопільська і Житомирська області.

170. Вкажіть моноетнічний регіон (за індексом етнічної різноманітності) міського і сільського населення.

- а) Львівська область;
- б) Тернопільська область;
- в) Полтавська область;
- г) Івано-Франківська область;
- д) Житомирська область.

171. Визначте поліетнічні регіони (за індексом етнічної різноманітності) міського і сільського населення.

- а) Київська і Харківська області, АР Крим;
- б) АР Крим, Миколаївська і Херсонська області;
- в) Чернівецька і Закарпатська області, АР Крим;
- г) Луганська, Донецька, Одеська області;
- д) Чернігівська і Харківська області, АР Крим.

172. Визначте поліетнічні регіони (за індексом етнічної різноманітності) міського і сільського населення.

- а) Київська і Полтавська області, АР Крим;
- б) АР Крим, Запорізька і Херсонська області;
- в) Луганська і Одеська області, АР Крим;
- г) Луганська, Харківська, Одеська області;
- д) Сумська і Харківська області, АР Крим.

173. Вкажіть перехідні регіони за індексом етнічної різноманітності міського і сільського населення.

- а) Житомирська, Сумська, Закарпатська області;
- б) АР Крим, Запорізька і Херсонська області;
- в) Дніпропетровська, Одеська, Миколаївська області;
- г) Закарпатська, Харківська, Одеська області;
- д) АР Крим, Сумська і Харківська області.

174. Вкажіть перехідні регіони за індексом етнічної різноманітності міського і сільського населення.

- а) Житомирська, Вінницька, Закарпатська області;
- б) Чернівецька, Запорізька, Херсонська області;
- в) Дніпропетровська, Харківська, Миколаївська області;
- г) Чернігівська, Харківська, Одеська області;
- д) Кіровоградська, Херсонська, Дніпропетровська області.

175. Вкажіть перехідний регіон за індексом етнічної різноманітності міського і сільського населення.

- а) Вінницька область;
- б) Херсонська область;
- в) Харківська область;
- г) Чернігівська область;
- д) Чернівецька область.

176. Визначте перехідний регіон за індексом етнічної різноманітності міського населення з поліетнічним складом селян.

- а) Закарпатська область;
- б) Херсонська область;
- в) Харківська область;
- г) Одеська область;
- д) Чернівецька область.

177. Визначте перехідний регіон за індексом етнічної різноманітності міського населення з поліетнічним складом селян.

- а) Закарпатська область;
- б) Херсонська область;

- в) Чернівецька область;
- г) Одеська область;
- д) Миколаївська область.

178. Вкажіть перехідні регіони за індексом етнічної різноманітності селян із поліетнічним складом міського населення.

- а) Сумська, Закарпатська області;
- б) Запорізька, Херсонська області;
- в) Дніпропетровська, Одеська області;
- г) Запорізька, Харківська області;
- д) Сумська, Харківська області.

179. Вкажіть перехідні регіони за індексом етнічної різноманітності селян із поліетнічним складом міського населення.

- а) Чернігівська, Закарпатська області;
- б) Запорізька, Херсонська області;
- в) Дніпропетровська, Одеська області;
- г) Запорізька, Миколаївська області;
- д) Харківська, Запорізька області.

180. Визначте перехідні регіони за індексом етнічної різноманітності міського населення з моноетнічним складом селян.

- а) Івано-Франківська, Вінницька, Хмельницька області;
- б) Херсонська, Львівська, Рівненська області;
- в) Черкаська, Харківська, Київська області;
- г) Івано-Франківська, Одеська, Полтавська області;
- д) Чернівецька, Львівська, Чернігівська області.

181. Визначте перехідні регіони за індексом етнічної різноманітності міського населення з моноетнічним складом селян.

- а) Івано-Франківська, Вінницька, Запорізька області;
- б) Рівненська, Львівська, Черкаська області;
- в) Чернігівська, Харківська, Київська області;
- г) Вінницька, Одеська, Полтавська області;
- д) Чернівецька, Полтавська, Чернігівська області.

182. Вкажіть перехідний регіон за індексом етнічної різноманітності міського населення з моноетнічним складом селян.

- а) Запорізька область;
- б) Харківська область;
- в) Чернігівська область;
- г) Одеська область;
- д) Чернівецька область.

183. Представники якої національної групи в Україні мають високі показники народжуваності?

- а) українці;
- б) молдовани;
- в) поляки;
- г) татари;
- д) євреї.

184. Представники якої національної групи в Україні мають низькі показники народжуваності?

- а) українці;
- б) молдовани;
- в) поляки;
- г) татари;
- д) євреї.

185. Висока смертність в Україні властива національній групі:

- а) євреїв;
- б) азербайджанців;
- в) вірмен;
- г) українців;
- д) молдован.

186. Низька смертність в Україні характерна для національної групи ...

- а) євреїв;
- б) азербайджанців;
- в) вірмен;
- г) українців;
- д) молдован.

187. Високі показники природного приросту населення в Україні властиві ...

- а) українцям;
- б) полякам;
- в) німцям;
- г) азербайджанцям;
- д) молдованам.

188. Високі показники природного скорочення (депопуляції) населення в Україні характерні для ...

- а) українців;
- б) поляків;
- в) німців;
- г) євреїв;
- д) молдован.

189. Вказати коефіцієнт кореляції між показниками народжуваності та часткою населення у віці, молодшому за працездатний.

- а) $K = +0,66$;
- б) $K = +0,75$;
- в) $K = +0,96$;
- г) $K = -0,25$;
- д) $K = -0,50$.

190. Вказати коефіцієнт кореляції між показниками смертності та часткою населення у віці, старшому за працездатний.

- а) $K = +0,66$;
- б) $K = +0,75$;
- в) $K = +0,96$;
- г) $K = -0,25$;
- д) $K = +0,86$.

191. Вказати коефіцієнт кореляції між показниками народжуваності та часткою населення у віці, молодшому за працездатний.

- а) $K = +0,96$;
- б) $K = +0,75$;
- в) $K = +0,66$;
- г) $K = -0,25$;
- д) $K = -0,50$.

192. Вказати коефіцієнт кореляції між показниками смертності та часткою населення у віці, старшому за працездатний.

- а) $K = +0,86$;
- б) $K = +0,75$;
- в) $K = +0,96$;
- г) $K = -0,25$;
- д) $K = +0,66$.

193. Впродовж останніх 15 років XX ст. в Україні відбулася чергова демографічна криза. Це виражалося у постійному зменшенні кількості народжених. На скільки зменшилися показники чисельності народжених у 2000 р. порівняно з 1986 р.?

а) у 1,5 разу;	б) у 2,1 разу;
в) у 1,8 разу;	г) на 50 %;
д) на 33 %.	

194. Впродовж останніх 15 років XX ст. в Україні відбулася чергова демографічна криза. Це виражалося у постійному зменшенні кількості народжених. На скільки зменшилися показники чисельності народжених у 2000 р. порівняно з 1986 р.?

а) у 1,5 разу;	б) у 2,5 разу;
в) у 1,8 разу;	г) у 2,1 разу;
д) на 66 %.	

195. Найвищі показники народжуваності в Україні у матерів віком ...

а) 15 – 19 років;	б) 25 – 29 років;
в) 20 – 24 роки;	г) 30 – 34 роки;
д) 35 – 39 років.	

196. Середній вік матерів, які народили дітей, в Україні становить ...

а) 20 років;	б) 21,1 року;
в) 23,5 року;	г) 27,5 року;
д) 24,4 року.	

197. Найвищі показники народжуваності в Україні у матерів віком ...

а) 20 – 24 роки;
б) 25 – 29 років;
в) 15 – 19 років;
г) 30 – 34 роки;
д) 40 – 44 роки.

198. Середній вік матерів, які народили дітей в Україні, становить ...

- а) 20 років; б) 24,4 року;
- в) 23,5 року; г) 27,5 року;
- д) 22,2 року.

199. Найбільша частка населення в Україні у віці молодшому за працездатний характерна для ...

- а) українців; б) молдован;
- в) циган; г) кримських татар;
- д) румунів.

200. Найбільша частка населення в Україні у віці молодшому за працездатний характерна для ...

- а) українців; б) молдован;
- в) поляків; г) кримських татар;
- д) болгар.

201. Найменша частка населення в Україні у віці молодшому за працездатний характерна для ...

- а) українців; б) молдован;
- в) євреїв; г) поляків;
- д) китайців.

202. Найменша частка населення в Україні у віці молодшому за працездатний характерна для ...

- а) українців; б) румунів;
- в) євреїв; г) поляків;
- д) угорців.

203. Найбільша частка населення в Україні у віці старшому за працездатний характерна для ...

- а) українців;
- б) молдован;
- в) циган;
- г) євреїв;
- д) поляків.

204. Найбільша частка населення в Україні у віці старшому за працездатний характерна для ...

а) українців;	б) молдован;
в) циган;	г) кримських татар;
д) поляків.	

205. Найменша частка населення в Україні у віці старшому за працездатний характерна для ...

а) арабів;	б) греків;
в) українців;	г) румунів;
д) поляків.	

206. Найменша частка населення в Україні у віці старшому за працездатний характерна для ...

а) китайців;	б) болгар;
в) українців;	г) румунів;
д) поляків.	

207. Статеві-вікова піраміда населення найсприятливіша у ...

а) кримських татар;	б) українців;
в) циган;	г) євреїв;
д) арабів.	

208. Статеві-вікова піраміда населення найскладніша у ...

а) кримських татар;	б) українців;
в) циган;	г) євреїв;
д) румунів.	

209. Найсприятливіші показники, що характеризують демографічний потенціал окремих етнічних груп населення України, властиві ...

а) українцям;	б) циганам;
в) євреям;	г) молдованам;
д) болгарам.	

210. Найменш сприятливі показники, що характеризують демографічний потенціал окремих етнічних груп населення України, властиві ...

а) українцям;	б) циганам;
в) євреям;	г) молдованам;
д) болгарам.	

211. Найвищою міждержавною міграційною активністю (у ‰) на початку ХХІ ст. в Україні виділялися ...

а) українці;	б) поляки;
в) молдовани;	г) болгари;
д) кримські татари.	

212. Найвищою міждержавною міграційною активністю (у ‰) на початку ХХІ ст. в Україні виділялися ...

а) українці;	б) поляки;
в) німці;	г) болгари;
д) угорці.	

213. На початку ХХІ ст. в Україні еміграція переважала імміграцію серед ...

а) українців;	б) молдован;
в) кримських татар;	г) вірмен;
д) грузинів.	

214. На початку ХХІ ст. в Україні еміграція переважала імміграцію серед ...

а) німців;	б) болгар;
в) кримських татар;	г) вірмен;
д) грузинів.	

215. На початку ХХІ ст. в Україні імміграція переважала еміграцію серед ...

а) українців;
б) німців;
в) кримських татар;
г) євреїв;
д) поляків.

216. На початку ХХІ ст. в Україні імміграція переважала еміграцію серед ...

- а) німців;
- б) євреїв;
- в) українців;
- г) вірмен;
- д) поляків.

217. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території 7-ми західних областей України проживали представники Народів.

- а) 75;
- б) 119;
- в) 128;
- г) 95;
- д) 105.

218. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території 7-ми західних областей України проживали представники мовних груп.

- а) 22;
- б) 11;
- в) 12;
- г) 15;
- д) 30.

219. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території 7-ми західних областей України проживали представники мовних сімей.

- а) 22;
- б) 11;
- в) 12;
- г) 15;
- д) 10.

220. Індоевропейська мовна сім'я представлена на території 7-ми західних областей України ... народами.

- а) 22;
- б) 25;
- в) 40;
- г) 15;
- д) 30.

221. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території 7-ми західних областей України проживали представники народів.

- а) 95;
- б) 105;
- в) 128;
- г) 75;
- д) 119.

222. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території 7-ми західних областей України проживали представники мовних груп.

- а) 15; б) 12; в) 11;
г) 22; д) 30.

223. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території 7-ми західних областей України проживали представники мовних сімей.

- а) 12; б) 10; в) 22;
г) 15; д) 17.

224. Індоевропейська мовна сім'я представлена на території 7-ми західних областей України ... народами.

- а) 40; б) 15; в) 22;
г) 25; д) 30.

225. Алтайська мовна сім'я представлена на території 7-ми західних областей України ... народами.

- а) 40; б) 15; в) 34;
г) 25; д) 30.

226. Уральська мовна сім'я представлена на території 7-ми західних областей України ... народами.

- а) 17; б) 12; в) 22;
г) 25; д) 30.

227. Північно-кавказька мовна сім'я представлена на території 7-ми західних областей України ... народами.

- а) 10; б) 15; в) 22;
г) 25; д) 9.

228. Частка українців в етнічній структурі населення західного регіону України (7 областей), за даними першого Всеукраїнського перепису населення, складала ...

- а) 78 %; б) 86 %; в) 92 %;
г) 95 %; д) 82 %.

229. Найбільша частка українців в етнічній структурі населення західних областей України (7 областей), за даними першого Всеукраїнського перепису, була в ...

- а) Івано-Франківській області;
- б) Львівській області;
- в) Рівненській області;
- г) Волинській області;
- д) Тернопільській області.

230. Найменша частка українців в етнічній структурі населення західних областей України (7 областей), за даними першого Всеукраїнського перепису, була в ...

- а) Закарпатській області;
- б) Львівській області;
- в) Чернівецькій області;
- г) Волинській області;
- д) Рівненській області.

231. Кількість українців у західному регіоні України за період між останнім всесоюзним і першим Всеукраїнським переписом населення змінилася на ...

- а) +1,6 %;
- б) -1,6 %;
- в) +2,6 %;
- г) -2,6 %;
- д) +3,1 %.

232. Кількість населення у західному регіоні України за період між останнім всесоюзним і першим всеукраїнським переписом населення змінилася на ...

- а) +1,7 %;
- б) -1,7, %;
- в) +2,6 %;
- г) -2,6 %;
- д) +3,1 %.

233. Індекс етнічної різноманітності населення (E_p) західного регіону України, за даними останнього перепису, становив ...

- а) 0,050;
- б) 0,250;
- в) 0,200;
- г) 0,150;
- д) 0,100.

234. Найменші показники індексів етнічної різноманітності населення (E_p), за даними останнього перепису, були характерними для ...

- а) Тернопільської та Чернівецької областей;
- б) Волинської й Закарпатської областей;
- в) Івано-Франківської й Тернопільської областей;
- г) Львівської та Івано-Франківської областей;
- д) Рівненської та Львівської областей.

235. Найбільші показники індексів етнічної різноманітності населення (E_p), за даними останнього перепису, були характерними для ...

- а) Тернопільської та Чернівецької областей;
- б) Волинської й Закарпатської областей;
- в) Івано-Франківської й Тернопільської областей;
- г) Львівської та Івано-Франківської областей;
- д) Закарпатської та Чернівецької областей.

236. Поліетнічним (за показником індексу етнічної різноманітності - E_p), за даними останнього перепису, було населення ...

- а) Чернівецької області;
- б) Закарпатської області;
- в) Івано-Франківської області;
- г) Львівської області;
- д) Волинської області.

237. Моноетнічним (за показником індексу етнічної різноманітності - E_p), за даними останнього перепису, було населення ...

- а) Чернівецької області;
- б) Закарпатської області;
- в) Івано-Франківської області;
- г) Львівської області.

д) Рівненської та Львівської областей.

д) Рівненської та Львівської областей.

д) 0,050.

д) Тернопільській та Чернівецькій областях.

б) Івано-Франківській області;

- в) Закарпатській області;
- г) Рівненській області;
- д) Тернопільській області.

243. Вказати етнічні меншини, які за ступенем концентрації розселені у західному регіоні України рівномірно.

- а) татари, чуваші, вепси;
- б) марійці, мордва, цигани;
- в) татари, грузини, марійці;
- г) караїми, вепси, чуваші;
- д) цигани, туркмени, узбеки.

244. Вказати етнічні меншини, які за ступенем концентрації розселені у західному регіоні України локалізовано.

- а) татари, чуваші, вепси;
- б) вепси, караїми, цигани;
- в) татари, грузини, марійці;
- г) караїми, мордва, чуваші;
- д) цигани, туркмени, узбеки.

245. Серед областей західного регіону України «перехідним» за структурою міського і сільського населення виділяється ...

- а) Чернівецька область;
- б) Івано-Франківська область;
- в) Львівська область;
- г) Рівненська область;
- д) Закарпатська область.

246. Серед областей західного регіону України «перехідним» за структурою міського населення з «майже моноетнічним» складом селян виділяється ...

- а) Чернівецька область;
- б) Тернопільська область;
- в) Львівська область;
- г) Волинська область;
- д) Закарпатська область.

247. Серед областей західного регіону України «майже моноетнічним» за структурою міського і сільського населення виділяється ...

- а) Тернопільська область;
- б) Івано-Франківська область;
- в) Львівська область;
- г) Рівненська область;
- д) Закарпатська область.

248. Серед областей західного регіону України «майже моноетнічним» за структурою міського і сільського населення виділяються ...

- а) Тернопільська і Волинська області;
- б) Івано-Франківська і Рівненська області;
- в) Львівська і Тернопільська області;
- г) Рівненська і Львівська області;
- д) Закарпатська і Волинська області.

249. Серед областей західного регіону України «перехідним» за структурою міського населення з «майже моноетнічним» складом селян виділяються ...

- а) Чернівецька і Рівненська області;
- б) Тернопільська і Львівська області;
- в) Львівська та Івано-Франківська області;
- г) Волинська і Рівненська області;
- д) Закарпатська та Івано-Франківська області.

250. Серед областей західного регіону України «перехідним» за структурою міського населення з «поліетнічним» складом селян виділяється ...

- а) Рівненська область;
- б) Тернопільська область;
- в) Львівська область;
- г) Чернівецька область;
- д) Закарпатська область.

251. Другою за людністю національною меншиною в західному регіоні України є ...

- а) молдовани;
- б) угорці;
- в) румуни;
- г) поляки;
- д) словаки.

252. Третьою за людністю національною меншиною в західному регіоні України є ...

- а) молдовани; б) угорці; в) румуни;
- г) поляки; д) словаки.

253. Четвертою за людністю національною меншиною в західному регіоні України є ...

- а) молдовани; б) угорці; в) румуни;
- г) поляки; д) словаки.

254. П'ятою за людністю національною меншиною в західному регіоні України є ...

- а) молдовани; б) угорці; в) румуни;
- г) поляки; д) словаки.

255. Вкажіть, яка частка угорців західного регіону України проживає у Закарпатській області.

- а) 55,6 %; б) 78,3 %; в) 88,7 %;
- г) 95,9 %; д) 99,5 %.

256. Угорці – переважаюча національна група у колишньому ...

- а) Виноградівському районі;
- б) Мукачівському районі;
- в) Берегівському районі;
- г) Ужгородському районі;
- д) Тячівському районі.

257. Вкажіть колишні адміністративні райони, в яких у національній структурі населення висока частка угорців.

- а) Мукачівський і Міжгірський райони;
- б) Виноградівський і Ужгородський райони;
- в) Берегівський і Великоберезнянський райони;
- г) Ужгородський і Перечинський райони;
- д) Виноградівський і Свалявський райони.

258. Визначте, у скількох колишніх адміністративних районах західного регіону України угорці є найчисленнішою національною меншиною.

- а) 4; б) 8; в) 10;
г) 12; д) 6.

259. Вкажіть колишні адміністративні райони, в яких у національній структурі населення угорці є найчисленнішою національною меншиною.

- а) Мукачівський, Ужгородський і Міжгірський райони;
б) Виноградівський, Мукачівський і Ужгородський райони;
в) Берегівський, Виноградівський і Великоберезнянський райони;
г) Ужгородський, Тячівський і Перечинський райони;
д) Виноградівський, Хустський і Свалявський райони.

260. Будучи другою за людністю національною меншиною в західному регіоні України, угорці за бальною оцінкою просторової поширеності етнічних меншин займають ...

- а) 2-ге місце; б) 4-те місце; в) 6-те місце;
г) 10-те місце; д) 5-те місце.

261. Вкажіть, яка частка румунів західного регіону України проживає у Закарпатській області.

- а) 55,6 %; б) 38,3 %; в) 8,7 %;
г) 15,9 %; д) 21,8 %.

262. Вкажіть, яка частка румунів західного регіону України проживає у Чернівецькій області.

- а) 55,6 %; б) 38,3 %; в) 77,8 %;
г) 85,9 %; д) 91,8 %.

263. Будучи третьою за людністю національною меншиною в західному регіоні України, румуни за бальною оцінкою просторової поширеності етнічних меншин займають ...

- а) 9-те місце; б) 4-те місце; в) 6-те місце;
г) 2-ге місце; д) 5-те місце.

264. Румуни – переважаюча національна група у колишньому ...

- а) Виноградівському районі;
- б) Герцаївському районі;
- в) Сторожинецькому районі;
- г) Новоселицькому районі;
- д) Тячівському районі.

265. Вкажіть колишні адміністративні райони, в яких у національній структурі населення румуни є найчисленнішою національною меншиною.

- а) Глибоцький, Новоселицький, Міжгірський райони;
- б) Виноградівський, Сторожинецький, Глибоцький райони;
- в) Сторожинецький, Рахівський, Тячівський райони;
- г) Глибоцький, Тячівський, Перечинський райони;
- д) Вижницький, Сторожинецький, Глибоцький райони.

266. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласних центрів західного регіону України (всього 114 адміністративно-територіальних одиниць) угорці включені.

- а) 24 рази;
- б) 48 разів;
- в) 63 рази;
- г) 32 рази;
- д) 53 рази.

267. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласних центрів західного регіону України (всього 114 адміністративно-територіальних одиниць) румуни включені ...

- а) 26 раз;
- б) 45 разів;
- в) 64 рази;
- г) 42 рази;
- д) 32 рази.

268. Будучи четвертою за людністю національною меншиною в західному регіоні України, молдовани за бальною оцінкою просторової поширеності етнічних меншин займають ...

- а) 10-те місце;
- б) 4-те місце;
- в) 7-ме місце;
- г) 2-ге місце;
- д) 8-ме місце.

269. Вкажіть, яка частка молдован західного регіону України проживає у Чернівецькій області.

- а) 95,9 %;
- б) 58,3 %;
- в) 77,8 %;
- г) 80,9 %;
- д) 90,8 %.

270. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласних центрів західного регіону України (всього 114 адміністративно-територіальних одиниць) молдовани включені ...

- а) 86 разів;
- б) 95 разів;
- в) 109 разів;
- г) 102 рази;
- д) 32 рази.

271. Молдовани – переважаюча національна група у колишньому ...

- а) Глибоцькому районі;
- б) Герцаївському районі;
- в) Сторожинецькому районі;
- г) Новоселицькому районі;
- д) Тячівському районі.

272. Вкажіть колишні адміністративні райони, в яких у національній структурі населення молдовани є найчисленнішою національною менщиною.

- а) Глибоцький, Міжгірський райони;
- б) Сторожинецький, Глибоцький райони;
- в) Сторожинецький, Тячівський райони;
- г) Глибоцький, Тячівський райони;
- д) Хотинський, Глибоцький райони.

273. За останній міжпереписний період (всесоюзний і всеукраїнський) кількість молдован у західному регіоні України ...

- а) зменшилася на 20,5 %;
- б) збільшилася на 12,7 %;
- в) зменшилася на 12,5 %;
- г) зменшилася на 4,5 %;
- д) збільшилася на 2,7 %.

274. За останній міжпереписний період (всесоюзний і всеукраїнський) кількість поляків у західному регіоні України ...

- а) зменшилася на 20,5 %;
- б) збільшилася на 15,7 %;
- в) зменшилася на 10,5 %;
- г) зменшилася майже на третину;
- д) збільшилася на 5,7 %.

275. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласних центрів західного регіону України (всього 114 адміністративно-територіальних одиниць) поляки включені ...

- а) 89 разів;
- б) 97 разів;
- в) 110 разів;
- г) 102 рази;
- д) 62 рази.

276. Вкажіть, яка частка поляків західного регіону України проживає у Львівській області.

- а) 91,9 %;
- б) 60,4 %;
- в) 75,8 %;
- г) 50,9 %;
- д) 80,8 %.

277. Будучи п'ятою за людністю національною меншиною в західному регіоні України, поляки за бальною оцінкою просторової поширеності етнічних меншин займають ...

- а) 12-те місце;
- б) 5-те місце;
- в) 8-ме місце;
- г) 1-ше місце;
- д) 3-тє місце.

278. Визначте, у скількох колишніх адміністративних районах західного регіону України поляки є найчисленнішою національною меншиною.

- а) 4;
- б) 10;
- в) 8;
- г) 15;
- д) 6.

279. Вкажіть колишні адміністративні райони, в яких у національній структурі населення поляки є найчисленнішою національною меншиною.

- а) Вижницький, Сторожинецький, Міжгірський райони;
- б) Сторожинецький, Глибоцький, Самбірський райони;
- в) Самбірський, Мостиський, Підволочиський райони;
- г) Глибоцький, Самбірський, Старосамбірський райони;
- д) Мостиський, Заліщицький, Старосамбірський райони.

280. Вкажіть колишні адміністративні райони, в яких у національній структурі населення поляки є найчисленнішою національною меншиною.

- а) Сторожинецький, Міжгірський райони;
- б) Старосамбірський, Самбірський райони;
- в) Самбірський, Заліщицький райони;
- г) Глибоцький, Старосамбірський райони;
- д) Мостиський, Золочівський райони.

281. Вкажіть колишні адміністративні райони, в яких у національній структурі населення поляки мають найбільшу частку.

- а) Мостиський і Підволочиський райони;
- б) Самбірський і Снятинський райони;
- в) Старосамбірський і Городенківський райони;
- г) Сторожинецький і Коломийський райони;
- д) Заліщицький і Золочівський райони.

282. Вкажіть, яка частка словаків західного регіону України проживає у Закарпатській області.

- а) 99,5 %;
- б) 68,3 %;
- в) 74,8 %;
- г) 96,1 %;
- д) 89,8 %.

283. Будучи восьмою за людністю національною меншиною в західному регіоні України, словаки за бальною оцінкою просторової поширеності етнічних меншин займають ...

- а) 11-те місце;
- б) 6-те місце;
- в) 9-те місце;
- г) 10-те місце;
- д) 15-те місце.

284. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласних центрів західного

а) 39 разів; б) 27 разів; в) 19 разів;
г) 42 рази; д) 62 рази.

- а) Сторожинецький, Міжгірський райони;
- б) Перечинський, Великобerezнянський райони;
- в) Самбірський, Іршанський райони;
- г) Воловецький, Старосамбірський райони;
- д) Перечинський, Золочівський райони.

а) 7-ме місце; б) 4-те місце; в) 9-те місце;
г) 12-те місце; д) 14-те місце.

- а) Чернівецькій області;
- б) Волинській і Рівненській областях;
- в) Львівській області;
- г) Закарпатській області;
- д) Івано-Франківській і Тернопільській областях.

- а) Сторожинецький, Хотинський райони;
- б) Долинський, Заліщицький райони;
- в) Берегівський, Ужгородський райони;
- г) Борщівський, Збаразький райони;
- д) Луцький, Камінь-Каширський райони.

289. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласних центрів західного регіону України (всього 114 адміністративно-територіальних одиниць) цигани включені ...

- а) 29 разів; б) 28 разів; в) 18 разів;
- г) 52 рази; д) 44 рази.

290. Вкажіть колишній адміністративний район, в якому в етнічній структурі населення цигани є найчисленнішою етнічною меншиною.

- а) Міжгірський район;
- б) Великоберезнянський район;
- в) Сторожинецький район;
- г) Тячівський район;
- д) Хотинський район.

291. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території Закарпатської області проживали представники народів.

- а) 84; б) 119; в) 98;
- г) 95; д) 75.

292. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території Закарпатської області проживали представники мовних груп.

- а) 24; б) 13; в) 19;
- г) 15; д) 26.

293. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території Закарпатської області проживали представники мовних сімей.

- а) 11; б) 7; в) 9;
- г) 5; д) 10.

294. Індоевропейська мовна сім'я представлена на території Закарпатської області ... народами.

- а) 23; б) 27; в) 42;
- г) 18; д) 32.

295. Алтайська мовна сім'я представлена на території Закарпатської області ... народами.

- а) 35; б) 15; в) 28;
- г) 19; д) 24.

296. Уральська мовна сім'я представлена на території Закарпатської області ... народами.

- а) 18; б) 13; в) 21;
- г) 25; д) 10.

297. Північно-кавказька мовна сім'я представлена на території Закарпатської області ... народами.

- а) 14; б) 10; в) 21;
- г) 23; д) 9.

298. Частка українців в етнічній структурі населення Закарпатської області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення, складала ...

- а) 76,8 %; б) 85,6 %; в) 80,5 %;
- г) 69,5 %; д) 72,8 %.

299. Найбільша частка українців в етнічній структурі населення колишніх адміністративних районів Закарпатської області, за даними першого Всеукраїнського перепису, була в ...

- а) Свалявському районі;
- б) Хустському районі;
- в) Перечинському районі;
- г) Міжгірському районі;
- д) Тячівському районі.

300. Найменша частка українців в етнічній структурі населення колишніх адміністративних районів Закарпатської області, за даними першого Всеукраїнського перепису, була в ...

- а) Ужгородському районі;
- б) Мукачівському районі;
- в) Виноградівському районі;
- г) Рахівському районі;
- д) Берегівському районі.

301. Вкажіть частку угорців в етнічній структурі населення Закарпатської області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) 15 %;
- б) 12 %;
- в) 21 %;
- г) 9 %;
- д) 25 %.

302. Яка кількість угорців проживала в Закарпатській області за даними першого Всеукраїнського перепису населення?

- а) 85 тис. осіб;
- б) 125 тис. осіб;
- в) 151 тис. осіб;
- г) 251 тис. осіб;
- д) 221 тис. осіб.

303. Вкажіть колишні адміністративні райони Закарпатської області, в яких у етнічній структурі населення румуни, за даними першого Всеукраїнського перепису населення, були найчисленнішою етнічною меншиною.

- а) Рахівський, Тячівський райони;
- б) Хустський, Тячівський райони;
- в) Мукачівський, Виноградівський райони;
- г) Перечинський, Іршавський райони;
- д) Воловецький, Свалявський райони.

304. Вкажіть колишній адміністративний район Закарпатської області, в якому в етнічній структурі населення румуни, за даними першого Всеукраїнського перепису населення, були найчисленнішою етнічною меншиною.

- а) Виноградівський район;
- б) Хустський район;
- в) Мукачівський район;
- г) Рахівський район;
- д) Свалявський район.

305. Вкажіть колишній адміністративний район Закарпатської області, в якому в етнічній структурі населення угорці, за даними першого Всеукраїнського перепису, складали третину всього населення.

- а) Виноградівський район;
- б) Хустський район;
- в) Ужгородський район;
- г) Берегівський район;
- д) Мукачівський район.

306. Вкажіть колишній адміністративний район Закарпатської області, в якому в етнічній структурі населення угорці, за даними першого Всеукраїнського перепису, складали четверту частину всього населення.

- а) Виноградівський район;
- б) Хустський район;
- в) Ужгородський район;
- г) Берегівський район;
- д) Мукачівський район.

307. Вкажіть колишній адміністративний район Закарпатської області, в якому в етнічній структурі населення угорці, за даними першого Всеукраїнського перепису, мали найменшу частку всього населення.

- а) Свалявський район;
- б) Міжгірський район;
- в) Ужгородський район;
- г) Берегівський район;
- д) Перечинський район.

308. До рейтингу переважаючої національної групи і найчисленнішої етнічної меншини у розрізі колишніх адміністративних районів і обласного центру Закарпатської області (всього 14 адміністративно-територіальних одиниць) угорці включені ...

- а) 2 рази;
- б) 8 разів;
- в) 10 разів;
- г) 12 разів;
- д) 5 разів.

309. До рейтингу переважаючої національної групи і найчисленнішої етнічної меншини у розрізі колишніх адміністративних районів і обласного центру Закарпатської області (всього 14 адміністративно-територіальних одиниць) румуни включені ...

- а) 2 рази;
- б) 8 разів;
- в) 10 разів;
- г) 12 разів;
- д) 5 разів.

а) 14 разів; б) 8 разів; в) 10 разів;
г) 12 разів; д) 5 разів.

а) 2 рази; б) 8 разів; в) 10 разів;
г) 12 разів; д) 5 разів.

а) угорці; б) словаки; в) румуни;
г) росіяни; д) молдовани.

а) угорці; б) словаки; в) румуни;
г) росіяни; д) молдовани.

а) 1,5 %;
б) 2,6 %;
в) 5,6 %;
г) 9,2 %;
д) 4,5 %.

315. Яка кількість румунів проживала в Закарпатській області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення?

- а) 8 тис. осіб; б) 12 тис. осіб; в) 15 тис. осіб;
- г) 32 тис. осіб; д) 22 тис. осіб.

316. Майже 99 % румунів Закарпатської області компактно розселені в колишніх двох адміністративних районах:

- а) Тячівському і Рахівському;
- б) Тячівському і Хустському;
- в) Хустському і Свалявському;
- г) Іршавському і Перечинському;
- д) Мукачівському і Берегівському.

317. Вкажіть четверту (за людністю) етнічну меншину в Закарпатській області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) угорці; б) цигани; в) румуни;
- г) молдовани; д) словаки.

318. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласного центру Закарпатської області (всього 14 адміністративно-територіальних одиниць) цигани включені ...

- а) 4 рази; б) 8 разів; в) 10 разів;
- г) 13 разів; д) 5 разів.

319. Вкажіть частку циган в етнічній структурі населення Закарпатської області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) 3,5 %; б) 2,6 %; в) 5,6 %;
- г) 7,2 %; д) 1,1 %.

320. Яка кількість циган проживала в Закарпатській області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення?

- а) 8 тис. осіб;
- б) 10 тис. осіб;
- в) 14 тис. осіб;
- г) 31 тис. осіб;
- д) 23 тис. осіб.

321. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласного центру Закарпатської області (всього 14 адміністративно-територіальних одиниць) словаки включені ...

- а) 4 рази; б) 8 разів; в) 10 разів;
- г) 13 разів; д) 5 разів.

322. Вкажіть частку словаків в етнічній структурі населення Закарпатської області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) 1,5 %; б) 2,6 %; в) 0,45 %;
- г) 0,92 %; д) 4,5 %.

323. Яка кількість словаків проживала в Закарпатській області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення?

- а) 6 тис. осіб; б) 12 тис. осіб; в) 15 тис. осіб;
- г) 3 тис. осіб; д) 22 тис. осіб.

324. Вкажіть частку поляків в етнічній структурі населення Закарпатської області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) 1,5 %; б) 0,04 %; в) 0,45 %;
- г) 0,92 %; д) 1,2 %.

325. Індекс етнічної різноманітності населення (E_p) Закарпатської області, за даними останнього перепису, становив ...

- а) 0,450; б) 0,258; в) 0,288;
- г) 0,153; д) 0,351.

326. Найменші показники індексів етнічної різноманітності населення (E_p), за даними останнього перепису, були характерними для колишніх районів Закарпатської області:

- а) Свалявського, Рахівського;
- б) Перечинського, Мукачівського;
- в) Міжгірського, Воловецького;

- г) Хустського, Рахівського;
- д) Іршавського, Виноградівського.

327. Найбільші показники індексів етнічної різноманітності населення (E_p), за даними останнього перепису, були характерними для колишніх районів Закарпатської області:

- а) Тячівського, Рахівського;
- б) Мукачівського, Перечинського;
- в) Великоберезнянського, Виноградівського;
- г) Ужгородського, Берегівського;
- д) Берегівського, Воловецького.

328. Поліетнічним (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було населення колишнього ...

- а) Воловецького району;
- б) Виноградівського району;
- в) Свалявського району;
- г) Хустського району;
- д) Іршавського району.

329. Моноетнічним (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було населення колишнього ...

- а) Іршавського району;
- б) Свалявського району;
- в) Хустського району;
- г) Рахівського району;
- д) Мукачівського району.

330. Перехідним за етнічною структурою (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було населення колишніх ...

- а) Свалявського і Тячівського районів;
- б) Перечинського і Мукачівського районів;
- в) Великоберезнянського і Виноградівського районів;
- г) Берегівського і Воловецького районів;
- д) Рахівського і Міжгірського районів.

- а) Берегівського і Воловецького районів;
- б) Хустського і Рахівського районів;
- в) Рахівського і Міжгірського районів;
- г) Перечинського і Мукачівського районів;
- д) Іршавського і Перечинського районів.

а) 0,105; б) 0,150; в) 0,033;
г) 0,075; д) 0,055.

а) Ужгорода; б) Мукачевого; в) Берегового;
г) Чопа; д) Рахова.

а) Хуста; б) Мукачєвого; в) Іршави;
г) Чопа; д) Рахова.

a) 4; б) 6; в) 8;
г) 10; д) 7.

a) 4; б) 6; в) 5;
г) 3; д) 1.

337. Вкажіть міста Закарпатської області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було поліетнічним.

- а) Виноградів, Рахів;
- б) Тячів, Чоп;
- в) Свалява, Ужгород;
- г) Хуст, Мукачеве;
- д) Іршава, Берегове.

338. Вкажіть міста Закарпатської області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було поліетнічним.

- а) Тячів, Рахів;
- б) Хуст, Чоп;
- в) Свалява, Ужгород;
- г) Берегове, Мукачеве;
- д) Свалява, Берегове.

339. Вкажіть місто Закарпатської області, населення якого (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було моноетнічним.

- а) Тячів;
- б) Хуст;
- в) Іршава;
- г) Мукачеве;
- д) Свалява.

340. Вкажіть міста Закарпатської області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, були «перехідними» від поліетнічних до моноетнічних.

- а) Хуст, Рахів;
- б) Хуст, Чоп;
- в) Свалява, Мукачеве;
- г) Берегове, Мукачеве;
- д) Свалява, Іршава.

341. Вкажіть міста Закарпатської області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – *Er*), за даними останнього перепису, були «перехідними» від поліетнічних до моноетнічних.

- а) Свалява, Ужгород;
- б) Хуст, Чоп;
- в) Свалява, Мукачеве;
- г) Берегове, Мукачеве;
- д) Свалява, Іршава.

342. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території Чернівецької області проживали представники народів.

- а) 84; б) 76; в) 98;
- г) 95; д) 67.

343. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території Чернівецької області проживали представники мовних груп.

- а) 24; б) 13; в) 19;
- г) 17; д) 26.

344. За даними Всеукраїнського перепису населення, на території Чернівецької області проживали представники мовних сімей.

- а) 11; б) 6; в) 9;
- г) 4; д) 10.

345. Індоевропейська мовна сім'я представлена на території Чернівецької області ... народами.

- а) 23; б) 27; в) 42;
- г) 18; д) 32.

346. Алтайська мовна сім'я представлена на території Чернівецької області ... народами.

- а) 35; б) 15; в) 28;
- г) 19; д) 21.

347. Уральська мовна сім'я представлена на території Чернівецької області ... народами.

- а) 18; б) 15; в) 21;
- г) 25; д) 11.

348. Північно-кавказька мовна сім'я представлена на території Чернівецької області ... народами.

- а) 14; б) 10; в) 21;
- г) 23; д) 8.

349. Частка українців в етнічній структурі населення Чернівецької області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення, складала ...

- а) 75 %; б) 85%; в) 80 %;
- г) 67 %; д) 71 %.

350. Найбільша частка українців в етнічній структурі населення колишніх адміністративних районів Чернівецької області, за даними першого Всеукраїнського перепису, була в ...

- а) Вижницькому районі;
- б) Кельменецькому районі;
- в) Путильському районі;
- г) Хотинському районі;
- д) Кіцманському районі.

351. Найменша частка українців в етнічній структурі населення колишніх адміністративних районів Чернівецької області, за даними першого Всеукраїнського перепису, була в ...

- а) Новоселицькому районі;
- б) Сокирянському районі;
- в) Хотинському районі;
- г) Герцаївському районі;
- д) Глибоцькому районі.

352. Вкажіть частку румунів в етнічній структурі населення Чернівецької області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) 15,2 %; б) 12,5 %; в) 20,1 %;
- г) 9,3 %; д) 25,0 %.

353. Яка кількість румунів проживала в Чернівецької області за даними першого Всеукраїнського перепису населення?

- а) 85 тис. осіб; б) 125 тис. осіб; в) 115 тис. осіб;
- г) 151 тис. осіб; д) 221 тис. осіб.

354. Вкажіть колишні адміністративні райони Чернівецької області, в яких у етнічній структурі населення румуни, за даними першого Всеукраїнського перепису населення, були найчисленнішою етнічною меншиною.

- а) Глибоцький, Сторожинецький райони;
- б) Хотинський, Сокирянський райони;
- в) Заставнівський, Сторожинецький райони;
- г) Кіцманський, Хотинський райони;
- д) Герцаївський, Глибоцький райони.

355. Вкажіть колишній адміністративний район Чернівецької області, в якому в етнічній структурі населення румуни, за даними першого Всеукраїнського перепису населення, були найчисленнішою етнічною меншиною.

- а) Сторожинецький район;
- б) Хотинський район;
- в) Кіцманський район;
- г) Герцаївський район;
- д) Новоселицький район.

356. Вкажіть колишній адміністративний район Чернівецької області, в якому в етнічній структурі населення румуни, за даними першого Всеукраїнського перепису, складали понад третину всього населення.

- а) Сторожинецький район;
- б) Хотинський район;
- в) Кіцманський район;

- г) Герцаївський район;
- д) Новоселицький район.

357. Вкажіть колишній адміністративний район Чернівецької області, в якому в етнічній структурі населення румуни, за даними першого Всеукраїнського перепису, складали майже половину всього населення.

- а) Герцаївський район;
- б) Глибоцький район;
- в) Новоселицький район;
- г) Хотинський район;
- д) Сторожинецький район.

358. Вкажіть колишній адміністративний район Чернівецької області, в якому в етнічній структурі населення румуни, за даними першого Всеукраїнського перепису, мали найменшу частку всього населення.

- а) Вижницький район;
- б) Новоселицький район;
- в) Хотинський район;
- г) Кіцманський район;
- д) Сокирянський район.

359. До рейтингу переважаючої національної групи і найчисленнішої етнічної меншини у розрізі колишніх адміністративних районів і обласного центру Чернівецької області (всього 12 адміністративно-територіальних одиниць) румуни включені ...

- а) 7 разів;
- б) 8 разів;
- в) 5 разів;
- г) 3 рази;
- д) 6 разів.

360. До рейтингу переважаючої національної групи і найчисленнішої етнічної меншини у розрізі колишніх адміністративних районів і обласного центру Чернівецької області (всього 12 адміністративно-територіальних одиниць) молдовани включені ...

- а) 7 разів;
- б) 8 разів;
- в) 5 разів;
- г) 3 рази;
- д) 6 разів.

361. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласного центру Чернівецької області (всього 12 адміністративно-територіальних одиниць) румуни включені ...

- а) 7 разів; б) 8 разів; в) 10 разів;
- г) 9 разів; д) 12 разів.

362. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласного центру Чернівецької області (всього 12 адміністративно-територіальних одиниць) молдовани включені ...

- а) 4 рази; б) 8 разів; в) 10 разів;
- г) 12 разів; д) 5 разів.

363. Вкажіть найчисленнішу національну меншину в колишніх Сторожинецькому і Глибоцькому районах Чернівецької області за матеріалами першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) угорці; б) словаки; в) румуни;
- г) росіяни; д) молдовани.

364. Вкажіть другу за людністю національну меншину в Чернівецької області за матеріалами першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) угорці; б) словаки; в) румуни;
- г) росіяни; д) молдовани.

365. Вкажіть частку молдован в етнічній структурі населення Чернівецької області за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) 3,5 %; б) 7,3 %; в) 5,6 %;
- г) 9,2 %; д) 4,5 %.

366. Яка кількість молдован проживала в Чернівецькій області за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) 67 тис. осіб; б) 52 тис. осіб; в) 76 тис. осіб;
- г) 32 тис. осіб; д) 27 тис. осіб.

367. Майже 96 % циганів Чернівецької області компактно розселені на території колишніх двох адміністративно-територіальних одиниць:

- а) місто Чернівці й Сторожинецький район;
- б) Сторожинецький і Хотинський райони;
- в) місто Чернівці й Хотинський район;
- г) Глибоцький і Герцаївський райони;
- д) Новоселицький і Сторожинецький райони.

368. Вкажіть четверту (за людністю) етнічну меншину в Чернівецькій області за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) угорці; б) цигани; в) румуни;
- г) молдовани; д) поляки.

369. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласного центру Чернівецької області (всього 12 адміністративно-територіальних одиниць) цигани включені ...

- а) 4 рази; б) 3 рази; в) 8 разів;
- г) 1 раз; д) 5 разів.

370. Вкажіть частку поляків в етнічній структурі населення колишнього Сторожинецького району Чернівецької області за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) 3,5 %; б) 1,5 %; в) 5,6 %;
- г) 0,8 %; д) 1,1 %.

371. Яка кількість поляків проживала в Чернівецькій області за даними першого Всеукраїнського перепису населення?

- а) 3,4 тис. осіб; б) 10,3 тис. осіб; в) 5,4 тис. осіб;
- г) 1,6 тис. осіб; д) 2,3 тис. осіб.

372. До рейтингу переважаючої національної групи і десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі колишніх адміністративних районів і обласного центру Чернівецької області (всього 12 адміністративно-територіальних одиниць) поляки включені ...

- а) 4 рази; б) 8 разів; в) 10 разів;
- г) 12 разів; д) 5 разів.

373. Яка кількість євреїв проживала в Чернівецькій області за даними першого Всеукраїнського перепису населення?

- а) 6,2 тис. осіб; б) 3,2 тис. осіб; в) 1,4 тис. осіб;
- г) 3,9 тис. осіб; д) 2,2 тис. осіб.

374. Індекс етнічної різноманітності населення (E_p) Чернівецької області за даними останнього перепису становив ...

- а) 0,550; б) 0,258; в) 0,298;
- г) 0,153; д) 0,435.

375. Найменші показники індексів етнічної різноманітності населення (E_p), за даними останнього перепису, були характерними для колишніх ... районів Чернівецької області.

- а) Заставнівського, Путильського;
- б) Кіцманського, Сокирянського;
- в) Кельменецького, Глибоцького;
- г) Вижицького, Хотинського;
- д) Сторожинецького, Герцаївського.

376. Найбільші показники індексів етнічної різноманітності населення (E_p), за даними останнього перепису, були характерними для колишніх ... районів Чернівецької області.

- а) Хотинського, Герцаївського;
- б) Глибоцького, Новоселицького;
- в) Сторожинецького, Сокирянського;
- г) Кельменецького, Кіцманського;
- д) Герцаївського, Сторожинецького.

377. Поліетнічним (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було населення колишнього ...

- а) Герцаївського району;
- б) Вижницького району;
- в) Сокирянського району;
- г) Глибоцького району;
- д) Хотинського району.

378. Моноетнічним (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було населення колишнього ...

- а) Герцаївського району;
- б) Хотинського району;
- в) Кельменецького району;
- г) Сокирянського району;
- д) Глибоцького району.

379. Перехідним за етнічною структурою (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було населення колишніх ...

- а) Сокирянського і Герцаївського районів;
- б) Хотинського і Кельменецького районів;
- в) Кіцманського і Новоселицького районів;
- г) Сторожинецького і Хотинського районів;
- д) Хотинського і Заставнівського районів.

380. Перехідним за етнічною структурою (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було населення колишніх ...

- а) Хотинського і Сокирянського районів;
- б) Хотинського і Кіцманського районів;
- в) Кельменецького і Новоселицького районів;
- г) Глибоцького і Хотинського районів;
- д) Сокирянського і Заставнівського районів.

381. Індекс етнічної різноманітності (E_p) населення Чернівецької області, за даними останнього міжпереписного періоду, зменшився на ...

- а) 0,105; б) 0,150; в) 0,033;
- г) 0,075; д) 0,059.

382. Найбільше значення індексу етнічної різноманітності (E_p) населення серед міст Чернівецької області характерне для ...

- а) Чернівців; б) Новоселиці; в) Герци;
- г) Сторожинця; д) Вижниці.

383. Найменше значення індексу етнічної різноманітності (E_p) населення серед міст Чернівецької області характерне для ...

- а) Кіцманя; б) Новоселиці; в) Новодністровська;
- г) Заставної; д) Вижниці.

384. Скільки міст Чернівецької області, за показником індексу етнічної різноманітності (E_p) населення, поліетнічні?

- а) 5; б) 6; в) 3;
- г) 10; д) 7.

385. Скільки міст Чернівецької області, за показником індексу етнічної різноманітності (E_p) населення, моноетнічні?

- а) 4; б) 6; в) 5;
- г) 3; д) 1.

386. Вкажіть міста Чернівецької області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було поліетнічним.

- а) Новоселиця, Сторожинець;
- б) Чернівці, Герца;
- в) Хотин, Новодністровськ;
- г) Сокиряни, Герца;
- д) Чернівці, Новоселиця.

387. Вкажіть міста Чернівецької області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – *Er*), за даними останнього перепису, було поліетнічним.

- а) Хотин, Новодністровськ;
- б) Кіцмань, Вашківці;
- в) Чернівці, Герца;
- г) Кіцмань, Сокиряни;
- д) Сторожинець, Герца.

388. Вкажіть міста Чернівецької області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – *Er*), за даними останнього перепису, було моноетнічним.

- а) Сокиряни, Кіцмань;
- б) Кіцмань, Вашківці;
- в) Вижниця, Хотин;
- г) Новодністровськ, Вашківці;
- д) Герца, Сторожинець.

389. Вкажіть міста Чернівецької області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – *Er*), за даними останнього перепису, було «перехідним» від поліетнічного до моноетнічного.

- а) Кіцмань, Вашківці;
- б) Герца, Сокиряни;
- в) Новодністровськ, Сокиряни;
- г) Сокиряни, Кіцмань;
- д) Хотин, Заставна.

390. Вкажіть міста Чернівецької області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – *Er*), за даними останнього перепису, було «перехідним» від поліетнічного до моноетнічного.

- а) Кіцмань, Сокиряни;
- б) Чернівці, Герца;
- в) Заставна, Вижниця;
- г) Хотин, Новодністровськ;
- д) Новодністровськ, Вашківці.

391. Індекс етнічної різноманітності населення (E_p) Івано-Франківської області, за даними останнього перепису, становив ...

- а) 0,049; б) 0,078; в) 0,098;
- г) 0,153; д) 0,035.

392. Індекс етнічної різноманітності населення (E_p) Тернопільської області, за даними останнього перепису, становив ...

- а) 0,050; б) 0,058; в) 0,098;
- г) 0,153; д) 0,043.

393. Вкажіть міста Івано-Франківської області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було «перехідним» від поліетнічного до моноетнічного.

- а) Снятин, Коломия ;
- б) Надвірна, Коломия;
- в) Івано-Франківськ, Тисмениця;
- г) Калуш, Галич;
- д) Коломия, Бурштин.

394. Вкажіть міста Івано-Франківської області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було «перехідним» від поліетнічного до моноетнічного.

- а) Снятин, Калуш ;
- б) Надвірна, Косів;
- в) Івано-Франківськ, Надвірна;
- г) Калуш, Рогатин;
- д) Коломия, Галич.

395. Вкажіть міста Івано-Франківської області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було моноетнічним.

- а) Снятин, Тисмениця;
- б) Надвірна, Косів;
- в) Коломия, Галич;

- г) Калуш, Городенка;
д) Івано-Франківськ, Болехів.

396. Індекс етнічної різноманітності (E_p) населення Івано-Франківської області, за даними останнього міжпереписного періоду, зменшився на ...

- а) 0,105; б) 0,150; в) 0,033;
г) 0,048; д) 0,069.

397. Індекс етнічної різноманітності (E_p) населення Тернопільської області, за даними останнього міжпереписного періоду, зменшився на ...

- а) 0,105; б) 0,020; в) 0,033;
г) 0,075; д) 0,050.

398. Вкажіть міста Івано-Франківської області, населення яких (за показником індексу етнічної різноманітності – E_p), за даними останнього перепису, було моноетнічним.

- а) Калущ, Тисмениця;
б) Надвірна, Косів;
в) Рогатин, Коломия;
г) Калущ, Городенка;
д) Долина, Болехів.

399. Скільки міст Івано-Франківської області, за показником індексу етнічної різноманітності (E_p) населення, є «перехідними»?

- а) 2; б) 6; в) 4;
г) 10; д) 7.

400. Скільки міст Івано-Франківської області, за показником індексу етнічної різноманітності (E_p) населення, є моноетнічними?

- а) 8;
б) 11;
в) 5;
г) 7;
д) 9.

401. Вкажіть частку українців в етнічній структурі населення Івано-Франківської області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) 76,8 %; б) 85,6 %; в) 97,5 %;
г) 95,5 %; д) 75,8 %.

402. Вкажіть частку українців в етнічній структурі населення Тернопільської області за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) 97,8 %; б) 85,6 %; в) 90,5 %;
г) 98,5 %; д) 92,8 %.

403. Скільки етнічних груп належить до бальної оцінки десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі 14 колишніх адміністративних районів і обласного центру в Івано-Франківській області за даними першого Всеукраїнського перепису населення?

- а) 28; б) 32; в) 35;
г) 23; д) 18.

404. Скільки етнічних груп належить до бальної оцінки десяти найчисленніших етнічних меншин у розрізі 17 колишніх адміністративних районів і обласного центру в Тернопільській області за даними першого Всеукраїнського перепису населення?

- а) 25; б) 29; в) 35;
г) 23; д) 18.

405. Переважаюча більшість (понад 90 %) вепсів – народу фінно-угорської мовної групи уральської мовної сім'ї, що розселені у західному регіоні України, – локалізовані в ... області.

- а) Львівській; б) Волинській; в) Закарпатській;
г) Рівненській; д) Тернопільській.

406. Вкажіть другу (за чисельністю) національну меншину колишнього Підгаєцького району Тернопільської області.

- а) поляки; б) молдовани; в) вепси;
г) білоруси; д) словаки.

407. Вкажіть другу (за чисельністю) національну меншину Тернопільської області за даними першого Всеукраїнського перепису населення.

- а) поляки; б) росіяни; в) вепси;
г) білоруси; д) словаки.

408. Переважаюча більшість (майже 90 %) караїмів – народу тюркської мовної групи алтайської мовної сім'ї, що розселені у західному регіоні України, – локалізовані в ... області.

- а) Львівській; б) Чернівецькій; в) Закарпатській;
г) Рівненській; д) Івано-Франківській.

409. За даними першого Всеукраїнського перепису населення, у містах Івано-Франківської області проживали представники народів.

- а) 86; б) 76; в) 98;
г) 95; д) 67.

410. За даними першого Всеукраїнського перепису населення, у містах Івано-Франківської області проживали представники мовних груп.

- а) 21; б) 13; в) 19;
г) 17; д) 26.

411. За даними першого Всеукраїнського перепису населення, у містах Івано-Франківської області проживали представники мовних сімей.

- а) 11; б) 6; в) 8;
г) 4; д) 10.

412. Індоевропейська мовна сім'я представлена у містах Івано-Франківської області ... народами.

- а) 24; б) 27; в) 41;
г) 19; д) 34.

413. Алтайська мовна сім'я представлена у містах Івано-Франківської області ... народами.

- а) 34; б) 15; в) 27;
г) 18; д) 22.

414. Уральська мовна сім'я представлена у містах Івано-Франківської області ... народами.

- а) 19; б) 11; в) 21;
г) 26; д) 15.

415. Північно-кавказька мовна сім'я представлена у містах Івано-Франківської області ... народами.

- а) 14; б) 11; в) 21;
г) 23; д) 8.

416. Частка українців в етнічній структурі населення міст Івано-Франківської області, за даними першого Всеукраїнського перепису населення, складала ...

- а) 97,5 %; б) 85,6 %; в) 80,3 %;
г) 93,8 %; д) 75,5 %.

417. Якщо у містах Івано-Франківської області проживає 34,2 % всього населення області й 32,9 % українців, то представників національних меншин – ...

- а) 84,4 %; б) 55,5 %; в) 66,8 %;
г) 75,% %; д) 78,3 %.

418. 10 найменших за людністю міст Івано-Франківської області локалізують 20,6 % українців та ... національних меншин.

- а) 25,6 %; б) 15,6 %; в) 6,5 %;
г) 10,5 %; д) 12,3 %.

419. Місто Івано-Франківськ концентрує 43,9 % українців, які мешкають у містах області, і ... національних меншин.

- а) 25,6 %; б) 61,7 %; в) 76,5 %;
г) 40,5 %; д) 52,3 %.

420. Три найбільші міста Івано-Франківської області концентрують 70,7 % українців, які мешкають у містах області, і ... національних меншин.

- а) 75,6 %; б) 61,7 %; в) 76,5 %;
г) 70,5 %; д) 86,7 %.

421. Серед найчисленніших національних меншин Івано-Франківської області найвища частка міських мешканців у ...
а) румунів; б) молдован; в) поляків;
г) євреїв; д) грузинів.

422. У найбільшому місті Івано-Франківської області проживають представники ... мовних груп.
а) 20; б) 15; в) 12;
г) 25; д) 27.

423. У середніх містах Івано-Франківської області проживають представники ... мовних груп.
а) 20; б) 15; в) 12;
г) 25; д) 27.

424. Вказати етнічні меншини, які за ступенем концентрації розміщені в містах Івано-Франківської області дисперсно.
а) греки, гагаузи;
б) литовці, корейці;
в) караїми, литовці;
г) удмурти, цигани;
д) корейці, гагаузи.

425. Вказати етнічні меншини, які за ступенем концентрації розміщені в містах Івано-Франківської області компактними групами.
а) греки, гагаузи;
б) литовці, корейці;
в) караїми, литовці;
г) удмурти, цигани;
д) корейці, гагаузи.

426. Висока частка дітей (через вищі показники народжуваності) підсилює демографічний потенціал ...
а) українців, євреїв;
б) росіян, поляків;
в) білорусів, молдован;
г) румунів, циган;
д) поляків, білорусів.

427. Висока частка дітей (через вищі показники народжуваності) підсилює демографічний потенціал ...

- а) українців, поляків;
- б) росіян, євреїв;
- в) білорусів, поляків;
- г) циган, угорців;
- д) молдован, білорусів.

428. У наймолодших вікових групах жінок (15 – 19 і 20 – 24 роки) частка матерів найбільша у ...

- а) Закарпатській області;
- б) Чернівецькій області;
- в) Волинській області;
- г) Львівській області;
- д) Тернопільській області.

429. У наймолодших вікових групах жінок (15 – 19 і 20 – 24 роки) частка матерів найбільша у ...

- а) Закарпатській і Чернігівській областях;
- б) Закарпатській і Рівненській областях;
- в) Волинській і Сумській областях;
- г) Львівській і Полтавській областях;
- д) Тернопільській і Харківській областях.

430. Найбільшу кількість дітей у Чернівецькій області мають матері ...

- а) полячки; б) українки; в) румунки;
- г) молдованки; д) росіянки.

431. Найбільша частка дітей, народжених у сім'ї третіми, четвертими, п'ятими і т. д. у Чернівецькій області матерями –

- а) українками;
- б) румунками;
- в) молдованками;
- г) росіянками;
- д) полячками.

432. За останній міжпереписний період у складі колишнього радянського союзу додатне сальдо міграцій у західному регіоні України мала ...

- а) Чернівецька область;
- б) Волинська і Рівненська області;
- в) Закарпатська область;
- г) Тернопільська та Івано-Франківська області;
- д) Львівська область.

433. Коли Раднарком СРСР прийняв спеціальну постанову про переселення поляків з України в Казахстан як «політично неблагонадійних»?

- а) 1939 р.; б) 1936 р.; в) 1941 р.;
- г) 1933 р.; д) 1929 р.

434. У 90-х роках ХХ ст. у національній структурі іммігрантів у західний регіон України з колишніх союзних республік українці становили ...

- а) 65,6 %; б) 95,5 %; в) 85,6 %;
- г) 75,6 %; д) 71,5 %.

435. У 90-х роках ХХ ст. у національній структурі іммігрантів у Львівську область з колишніх союзних республік українці становили ...

- а) 65,2 %; б) 93,6 %; в) 86,5 %;
- г) 76,8 %; д) 72,3 %.

436. У 90-х роках ХХ ст. у національній структурі іммігрантів у Чернівецьку область з колишніх союзних республік українці становили ...

- а) 51,4 %; б) 65,2 %; в) 84,1 %;
- г) 77,0 %; д) 73,8 %.

437. У 90-х роках ХХ ст. у національній структурі іммігрантів у Тернопільську область з колишніх союзних республік українці становили ...

- а) 55,4 %; б) 63,2 %; в) 84,1 %;
- г) 77,5 %; д) 93,8 %.

438. У 90-х роках ХХ ст. у національній структурі іммігрантів у Івано-Франківську область з колишніх союзних республік українці становили ...

- а) 95,4 %; б) 63,2 %; в) 84,1 %;
г) 75,8 %; д) 92,8 %.

439. У 90-х роках ХХ ст. у національній структурі іммігрантів у західний регіон України з колишніх союзних республік частка українців була меншою за частку українців у структурі населення регіону на ...

- а) 5,6 %; б) 15,5 %; в) 23,6 %;
г) 10,6 %; д) 11,5 %.

440. Скільки етномовних регіонів (або областей) виділяється (за Р. Лозинським) у семи західних областях України?

- а) 6; б) 4; в) 8;
г) 2; д) 10.

441. Скільки етномовних районів виділяється (за Р. Лозинським) у семи західних областях України?

- а) 16; б) 25; в) 18;
г) 20; д) 10.

442. Висока частка (понад 90 %) національних меншин західного регіону України рідною мовою визнають мову своєї національності. Це ...

- а) угорці, румуни, молдовани;
б) угорці, поляки, молдовани;
в) угорці, румуни, словаки;
г) цигани, румуни, молдовани;
д) білоруси, словаки, молдовани.

443. Висока частка (понад 90 %) національних меншин західного регіону України рідною мовою визнають мову своєї національності. Це ...

- а) румуни, поляки;
б) угорці, молдовани;

- в) угорці, словаки;
- г) цигани, румуни;
- д) білоруси, словаки.

444. Середня частина (42 – 45 %) національних меншин західного регіону України рідною мовою визнають мову своєї національності:

- а) румуни, поляки;
- б) угорці, молдовани;
- в) поляки, словаки;
- г) цигани, румуни;
- д) білоруси, словаки.

445. Четверта частина (23 – 25 %) національних меншин західного регіону України рідною мовою визнають мову своєї національності:

- а) цигани, білоруси;
- б) угорці, молдовани;
- в) поляки, словаки;
- г) цигани, румуни;
- д) білоруси, словаки.

446. Яка національна група західного регіону України рідною визнає українську мову на рівні мови своєї національності?

- а) поляки;
- б) румуни;
- в) молдовани;
- г) білоруси;
- д) словаки.

447. Які національні групи західного регіону України рідною визнають українську мову більше, ніж мову своєї національності?

- а) поляки і білоруси;
- б) румуни і поляки;
- в) молдовани і білоруси;
- г) білоруси і словаки;
- д) словаки і цигани.

448. У якій області західного регіону України росіяни мають найнижчий відсоток визнання рідною російську мову?

- а) Львівській області;
- б) Івано-Франківській області;
- в) Рівненській області;
- г) Тернопільській області;
- д) Волинській області.

449. Найвищий рівень визнання поляками рідною польську мову в ...

- а) Волинській області;
- б) Львівській області;
- в) Івано-Франківській області;
- г) Рівненській області;
- д) Тернопільській області.

450. Яка частка угорців, що проживають у Закарпатській області, рідною визнає угорську мову?

- а) 97,1 %;
- б) 91,7 %;
- в) 75,6 %;
- г) 71,8 %;
- д) 66,5 %.

451. Яка частка румунів, що проживають у Закарпатській області, рідною визнає румунську мову?

- а) 77,1 %;
- б) 91,7 %;
- в) 99,0 %;
- г) 73,8 %;
- д) 66,5 %.

452. Яка частка румунів, що проживають у Чернівецькій області, рідною визнає румунську мову?

- а) 77,1 %;
- б) 91,9 %;
- в) 99,0 %;
- г) 73,8 %;
- д) 66,5 %.

453. Яка частка молдован, що проживають у Чернівецькій області, рідною визнає молдавську мову?

- а) 77,1 %;
- б) 91,6 %;
- в) 98,0 %;
- г) 73,8 %;
- д) 65,5 %.

454. Яка частка молдован, що проживають у Новоселицькому районі, рідною визнає молдавську мову?
а) 94,5 %; б) 91,6 %; в) 98,0 %;
г) 73,8 %; д) 65,5 %.

455. Яка частка румунів, що проживають у Герцаївському районі, рідною визнає румунську мову?
а) 78,1 %; б) 91,9 %; в) 89,0 %;
г) 99,6 %; д) 66,5 %.

456. У західному регіоні України найвищий рівень мовної асиміляції властивий ...
а) румунам; б) молдованам; в) полякам;
г) словакам; д) циганам.

457. У західному регіоні України найвищий рівень мовної асиміляції характерний для ...
а) румунів; б) молдован; в) поляків;
г) словаків; д) білорусів.

458. У західному регіоні України більшість циганів визнали рідною мову ...
а) румунську; б) угорську; в) українську;
г) російську; д) циганську.

459. За схемою історико-етнографічного районування територію України поділяють на ... основних етнографічних зон.
а) 8; б) 10; в) 15; г) 18; д) 5.

Додатки

*Чисельні національні групи західного регіону України
(за матеріалами Всеукраїнського перепису населення, осіб)*

Етнічні групи	Рівненська область	Волинська область	Львівська область	Закарпатська область	Чернівецька область	Тернопільська область	Івано- Франківська область	Західний регіон України
українці	1123401	1024955	2471033	1010127	689056	1113516	1371242	8803330
росіяни	30129	25132	92565	30993	37881	14194	24925	255819
білоруси	11827	3217	5437	1540	1483	968	1468	25940
поляки	2031	788	18948	518	3367	3856	1864	31372
словаки	81	47	66	5695	9	11	19	5928
чехи	333	127	160	320	32	22	26	1020
молдовани	364	303	781	516	67225	356	557	70102
румун	66	30	148	32152	114555	93	118	147162
євреї	455	213	2224	566	1443	168	362	5431
німці	252	235	648	3582	395	139	221	5472
вірмени	314	322	1139	490	279	259	282	3085
цигани	192	103	769	14004	97	55	207	15427
вепси	3	1	9	1	1	162	-	177
угорці	68	71	384	151516	80	85	124	152328
грузини	157	279	415	190	181	109	115	1446

Розселення українців і титульних етносів сусідніх держав
у західному регіоні України (за даними Всеукраїнського перепису населення)

№	Адміністративно-територіальні одиниці	українці			росіяни			білоруси			поляки		
		тис. осіб	Р*	%	осіб	Р*	%	осіб	Р*	%	осіб	Р*	%
1	м. Луцьк	190,2	П	92,5	12 669	1	62	1 094	2	5,3	351	3	1,7
2	Луцький р-н	55,4	П	98,5	613	1	11	90	2	1,6	27	3	0,5
3	Володимир-Волинський р-н	63,7	П	95,8	2 203	1	33	253	2	3,8	74	3	1,1
4	Горохівський р-н	56,5	П	98,9	385	1	7	53	2	0,9	17	5	0,3
5	Іваничівський р-н	90,4	П	95,6	3 224	1	34	462	2	4,9	95	3	1,0
6	Камінь-Каширський р-н	61,8	П	99,5	231	1	4	59	2	0,9	5	4	0,1
7	Ківерцівський р-н	64,8	П	98,3	864	1	13	88	2	1,3	45	3	0,7
8	Ковельський р-н	105,5	П	96,7	2 789	1	26	381	2	3,5	70	3	0,6
9	Локачинський р-н	25,2	П	99,1	141	1	6	30	2	1,2	12	3	0,5
10	Любешівський р-н	36,9	П	99,3	134	1	4	93	2	2,5	4	3	0,1
11	Любомльський р-н	42,7	П	98,9	335	1	8	60	2	1,4	5	6	0,1
12	Маневський р-н	56,9	П	99,1	328	1	6	49	2	0,9	8	6	0,1
13	Ратнівський р-н	52,0	П	99,0	267	1	5	215	2	4,1	8	5	0,2
14	Рожищенський р-н	42,4	П	98,6	392	1	9	78	2	1,8	56	3	1,3
15	Старовижівський р-н	34,0	П	99,3	131	1	4	52	2	1,5	4	5	0,1
16	Турійський р-н	28,7	П	98,9	243	1	8	46	2	1,6	4	5	0,1
17	Шацький р-н	17,9	П	98,2	181	1	10	114	2	6,3	3	5	0,2
18	м. Рівне	224,6	П	91,6	16 611	1	68	1 437	2	5,9	854	3	3,5
19	Рівненський р-н	85,1	П	97,7	1 377	1	16	284	2	3,3	79	3	0,9
20	Березнівський р-н	63,6	П	99,3	291	1	5	50	2	0,8	19	3	0,3
21	Володимирецький р-н	97,5	П	95,9	3 352	1	33	373	2	3,7	73	3	0,7
22	Гощанський р-н	38,4	П	98,8	322	1	8	60	2	1,5	20	3	0,5
23	Демидівський р-н	16,2	П	99,0	112	1	7	25	2	1,5	6	3	0,4
24	Дубенський р-н	85,0	П	97,2	1 754	1	20	182	2	2,1	81	4	0,9
25	Дубровицький р-н	50,7	П	98,6	333	1	6	284	2	5,5	12	3	0,2
26	Зарічненський р-н	36,0	П	99,0	158	2	4	189	1	5,2	6	4	0,2

№	Адміністративно-територіальні одиниці	українці			росіяни			білоруси			поляки		
		тис. осіб	Р*	%	осіб	Р*	%	осіб	Р*	%	осіб	Р*	%
27	Здолбунівський р-н	56,9	П	96,4	1 597	1	27	170	2	2,9	124	3	2,1
28	Корецький р-н	38,8	П	98,7	317	1	8	37	3	0,9	71	2	1,8
29	Костопільський р-н	64,2	П	97,9	1 003	1	15	153	2	2,3	124	3	1,9
30	Млинівський р-н	41,3	П	98,9	321	1	8	61	2	1,5	30	3	0,7
31	Острозький р-н	44,6	П	97,8	570	1	13	46	3	1,0	272	2	6,0
32	Рокитнівський р-н	43,4	П	83,5	239	2	5	8 062	1	155,3	194	3	3,7
33	Радивилівський р-н	39,5	П	98,7	359	1	9	43	2	1,1	13	5	0,3
34	Сарненський р-н	97,6	П	97,9	1 413	1	14	371	2	3,7	53	4	0,5
35	м. Івано-Франківськ	212,6	П	92,2	13 876	1	60	633	3	2,7	653	2	2,8
36	Коломийський р-н	162,0	П	96,8	3 474	1	21	216	3	1,3	388	2	2,3
37	Калуський р-н	126,9	П	97,0	2 549	1	19	157	2	1,2	99	3	0,8
38	Долинський р-н	90,7	П	98,3	975	1	11	88	3	1,0	238	2	2,6
39	Надвірнянський р-н	132,5	П	98,6	1 158	1	9	98	2	0,7	79	3	0,6
40	Богородчанський р-н	69,8	П	99,5	273	1	4	20	2	0,3	15	3	0,2
41	Верховинський р-н	30,0	П	99,6	96	1	3	13	2	0,4	1	-	0,0
42	Галицький р-н	64,8	П	98,7	642	1	10	54	3	0,8	57	2	0,9
43	Городенківський р-н	60,5	П	99,4	226	1	4	16	4	0,3	37	2	0,6
44	Косівський р-н	89,5	П	99,2	411	1	5	40	3	0,4	101	2	1,1
45	Рогатинський р-н	50,9	П	99,5	155	1	3	22	2	0,4	15	3	0,3
46	Рожнятівський р-н	75,2	П	99,5	266	1	4	27	2	0,4	15	4	0,2
47	Снятинський р-н	68,5	П	99,3	305	1	4	38	3	0,6	45	2	0,7
48	Тисменицький р-н	84,8	П	99,3	363	1	4	34	3	0,4	42	2	0,5
49	Тлумацький р-н	52,5	П	99,5	156	1	3	12	4	0,2	79	2	1,5
50	м. Львів	662,5	П	88,4	65 349	1	87	3 181	3	4,2	6 522	2	8,7
51	Дрогобицький р-н	227,7	П	96,0	6 181	1	26	452	3	1,9	1 093	2	4,6
52	Самбірський р-н	106,6	П	96,2	1 352	2	12	106	3	1,0	2 537	1	22,9
53	Сокальський р-н	175,1	П	95,6	6 487	1	35	612	2	3,3	269	3	1,5
54	Стрийський р-н	125,0	П	95,8	3 678	1	28	233	3	1,8	290	2	2,2
55	Бродівський р-н	62,4	П	97,7	1 047	1	16	77	3	1,2	154	2	2,4
56	Буський р-н	50,4	П	99,1	280	1	6	22	3	0,4	75	2	1,5
57	Городоцький р-н	72,9	П	98,5	654	1	9	51	3	0,7	295	2	4,0
58	Жидачівський р-н	79,9	П	98,9	534	1	7	53	3	0,7	209	2	2,6
59	Жовківський р-н	107,9	П	98,8	790	1	7	73	4	0,7	201	2	1,8

№	Адміністративно-територіальні одиниці	україні			росіяни			білоруси			поляки		
		тис. осіб	Р*	%	осіб	Р*	%	осіб	Р*	%	осіб	Р*	%
60	Золочівський р-н	73,4	П	98,3	645	1	9	51	3	0,7	484	2	6,5
61	Кам'янка-Бузький р-н	60,9	П	98,5	645	1	10	80	3	1,3	91	2	1,5
62	Мостиський р-н	56,8	П	91,8	307	2	5	35	3	0,6	4 690	1	75,7
63	Миколаївський р-н	92,7	П	98,1	1 403	1	15	88	3	0,9	133	2	1,4
64	Перемишлянський р-н	47,5	П	99,4	145	1	3	11	3	0,2	101	2	2,1
65	Пустомитівський р-н	110,2	П	98,4	861	1	8	99	3	0,9	618	2	5,5
66	Радехівський р-н	52,1	П	99,4	218	1	4	26	2	0,5	22	3	0,4
67	Сколівський р-н	49,9	П	99,2	246	1	5	37	2	0,7	27	3	0,5
68	Старосамбірський р-н	80,7	П	98,2	363	2	4	35	3	0,4	973	1	11,8
69	Турківський р-н	54,7	П	99,7	83	1	2	11	3	0,2	43	2	0,8
70	Яворівський р-н	121,6	П	98,6	1 297	1	11	104	3	0,8	121	2	1,0
71	м. Тернопіль	212,6	П	94,1	7 743	1	34	442	3	2,0	770	2	3,4
72	Тернопільський р-н	60,3	П	99,2	280	1	5	30	3	0,5	96	2	1,6
73	Бережанський р-н	44,1	П	99,1	294	1	7	21	3	0,5	36	2	0,8
74	Борщівський р-н	74,4	П	98,7	546	1	7	46	4	0,6	170	2	2,3
75	Бучацький р-н	64,7	П	99,4	234	1	4	22	3	0,3	48	2	0,7
76	Гусятинський р-н	66,1	П	99,0	304	1	5	24	4	0,4	205	2	3,1
77	Заліщицький р-н	52,5	П	99,3	286	1	5	19	3	0,4	26	2	0,5
78	Збаразький р-н	59,3	П	98,3	759	1	13	47	3	0,8	77	2	1,3
79	Зборівський р-н	46,8	П	99,5	136	1	3	15	3	0,3	26	2	0,6
80	Козівський р-н	41,6	П	99,5	145	1	3	9	3	0,2	22	2	0,5
81	Кременецький р-н	71,9	П	98,2	934	1	13	94	3	1,3	139	2	1,9
82	Лановецький р-н	32,9	П	98,9	239	1	7	23	2	0,7	8	6	0,2
83	Монастирський р-н	34,4	П	99,5	108	1	3	15	3	0,4	23	2	0,7
84	Підволочиський р-н	44,3	П	95,6	235	2	5	32	3	0,7	1 660	1	35,8
85	Підгаєцький р-н	22,8	П	99,7	41	1	2	3	4	0,1	6	3	0,3
86	Теребовлянський р-н	69,5	П	99,0	414	1	6	32	3	0,5	176	2	2,5
87	Чортківський р-н	79,0	П	97,7	1 293	1	16	68	3	0,8	316	2	3,9
88	Шумський р-н	36,2	П	99,1	203	1	6	26	3	0,7	52	2	1,4

№	Адміністративно-територіальні одиниці	українці			росіяни			білоруси			поляки		
		тис. осіб	P*	%	осіб	P*	%	осіб	P*	%	осіб	P*	%
89	м. Ужгород	89,9	П	77,8	11 106	1	96	455	5	3,9	206	8	1,8
90	Ужгородський р-н	43,5	П	58,5	1 485	3	20	110	5	1,5	32	6	0,4
91	Мукачівський р-н	148,1	П	80,9	8 047	2	44	403	6	2,2	111	9	0,6
92	Хустський р-н	120,6	П	93,6	2 011	2	16	87	5	0,7	29	9	0,2
93	Берегівський р-н	20,5	1	25,4	1 806	3	22	80	4	1,0	24	9	0,3
94	Великоберезнянський р-н	27,2	П	96,4	210	3	7	22	4	0,8	7	6	0,2
95	Виноградівський р-н	84,3	П	71,4	1 425	2	12	97	4	0,8	24	10	0,2
96	Воловецький р-н	25,2	П	98,9	165	1	6	17	5	0,7	-	-	-
97	Іршавський р-н	99,5	П	98,6	642	1	6	39	6	0,4	13	9	0,1
98	Міжгірський р-н	49,5	П	99,1	245	1	5	15	3	0,3	2	>10	0,0
99	Перечинський р-н	30,9	П	96,3	430	1	13	19	6	0,6	11	9	0,3
100	Рахівський р-н	76,2	П	83,8	774	3	9	55	6	0,6	19	9	0,2
101	Свалявський р-н	51,9	П	94,5	848	1	15	52	6	0,9	31	8	0,6
102	Тячівський р-н	143,0	П	83,2	1 799	3	10	89	6	0,5	9	>10	0,1
103	м. Чернівці	189,0	П	79,9	26 733	1	113	971	6	4,1	1 408	4	5,9
104	Вижницький р-н	58,9	П	98,2	631	1	11	49	4	0,8	40	5	0,7
105	Герцаївський р-н	1,6	1	5,0	299	3	9	10	5	0,3	9	6	0,3
106	Глибоцький р-н	34,0	П	46,8	877	2	12	58	4	0,8	233	3	3,2
107	Заставнівський р-н	55,7	П	99,1	335	1	6	15	6	0,3	29	4	0,5
108	Кельменецький р-н	47,3	П	97,5	607	1	13	34	3	0,7	7	6	0,1
109	Кіцманський р-н	71,8	П	98,5	674	1	9	55	4	0,8	39	5	0,5
110	Новоселицький р-н	29,7	1	34,0	1 235	3	14	45	5	0,5	85	4	1,0
111	Путильський р-н	25,2	П	99,3	98	1	4	10	4	0,4	7	5	0,3
112	Сокирянський р-н	52,9	П	89,4	4 098	1	69	96	3	1,6	36	5	0,6
113	Сторожинецький р-н	56,8	П	59,6	1 367	3	14	61	5	0,6	1 461	2	15,3
114	Хотинський р-н	66,1	П	91,2	927	2	13	79	3	1,1	13	7	0,2

Примітка: P* – рейтинг, П – переважаюча національна група, 1,2... – місце у рейтингу серед національних меншин (за подібністю), «<-» – відсутні.

№	Адміністративно-територіальні одиниці	молдовани			румунни			угорці			словаки		
		осіб	P*	%	осіб	P*	%	осіб	P*	%	осіб	P*	%
1	м. Луцьк	82	8	0,4	10	>10	0,0	14	>10	0,1	20	>10	0,1
2	Луцький р-н	19	4	0,3	-	-	-	1	>10	0,0	7	7	0,1
3	Володимир-Волинський р-н	20	5	0,3	4	>10	0,1	3	>10	0,0	-	-	-
4	Горохівський р-н	12	6	0,2	-	-	-	7	10	0,1	12	6	0,2
5	Іваничівський р-н	32	7	0,3	2	>10	0,0	6	>10	0,1	2	>10	0,0
6	Камінь-Каширський р-н	8	3	0,1	2	>10	0,0	-	-	-	-	-	-
7	Ківерцівський р-н	25	4	0,4	3	>10	0,0	20	6	0,3	-	-	-
8	Ковельський р-н	30	7	0,3	7	>10	0,1	7	>10	0,1	1	>10	0,0
9	Локачинський р-н	3	7	0,1	-	-	-	-	-	-	1	>10	0,0
10	Любешівський р-н	3	5	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Любомльський р-н	11	3	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Маневийський р-н	20	3	0,3	-	-	-	10	5	0,2	-	-	-
13	Ратнівський р-н	10	3	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Рожищенський р-н	16	4	0,4	-	-	-	-	-	-	1	>10	0,0
15	Старовижівський р-н	3	6	0,1	-	-	-	1	>10	0,0	3	6	0,1
16	Турійський р-н	5	4	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Шацький р-н	4	4	0,2	2	>10	0,1	2	>10	0,1	-	-	-
18	м. Рівне	96	10	0,4	17	>10	0,1	22	>10	0,1	24	>10	0,1
19	Рівненський р-н	24	4	0,3	1	>10	0,0	5	>10	0,1	5	>10	0,1
20	Березнівський р-н	10	4	0,2	1	>10	0,0	1	>10	0,0	-	-	-
21	Володимирецький р-н	25	6	0,2	6	>10	0,1	3	>10	0,0	2	>10	0,0
22	Гощанський р-н	7	4	0,2	2	>10	0,1	1	>10	0,0	-	-	-
23	Демидівський р-н	4	5	0,2	-	-	-	1	>10	0,1	2	>10	0,1
24	Дубенський р-н	24	7	0,3	4	>10	0,0	13	>10	0,1	17	9	0,2
25	Дубровицький р-н	11	4	0,2	3	>10	0,1	-	-	-	-	-	-
26	Зарічненський р-н	12	3	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Здолбунівський р-н	33	5	0,6	21	7	0,4	4	>10	0,1	25	6	0,4
28	Корецький р-н	20	4	0,5	-	-	-	1	>10	0,0	1	>10	0,0
29	Костопільський р-н	12	5	0,2	4	>10	0,1	2	>10	0,0	1	>10	0,0

№	Адміністративно-територіальні одиниці	молдовани			румун			угорці			словаки		
		осіб	P*	%	осіб	P*	%	осіб	P*	%	осіб	P*	%
30	Млинівський р-н	9	4	0,2	2	>10	0,0	2	>10	0,0	3	10	0,1
31	Острозький р-н	16	5	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Рокитнівський р-н	11	4	0,2	-	-	-	-	-	-	1	>10	0,0
33	Радивилівський р-н	20	4	0,5	-	-	-	3	>10	0,1	-	-	-
34	Сарненський р-н	30	5	0,3	5	>10	0,1	10	>10	0,1	-	-	-
35	м. Івано-Франківськ	152	5	0,7	33	>10	0,1	29	>10	0,1	6	>10	0,0
36	Коломийський р-н	101	4	0,6	28	9	0,2	35	7	0,2	5	>10	0,0
37	Калузький р-н	46	4	0,4	7	>10	0,1	18	7	0,1	-	-	-
38	Долинський р-н	35	5	0,4	9	>10	0,1	13	8	0,1	6	>10	0,1
39	Надвірнянський р-н	56	4	0,4	5	>10	0,0	9	9	0,1	-	-	-
40	Богородчанський р-н	15	3	0,2	2	>10	0,0	2	>10	0,0	2	>10	0,0
41	Верховинський р-н	4	3	0,1	1	>10	0,0	-	-	-	-	-	-
42	Галицький р-н	23	4	0,3	2	>10	0,0	2	>10	0,0	-	-	-
43	Городенківський р-н	19	3	0,3	3	8	0,0	-	-	-	-	-	-
44	Косівський р-н	21	4	0,2	3	>10	0,0	3	>10	0,0	-	-	-
45	Рогатинський р-н	12	4	0,2	3	5	0,1	2	>10	0,0	-	-	-
46	Рожнятівський р-н	17	3	0,2	2	>10	0,0	-	-	-	-	-	-
47	Снятинський р-н	23	4	0,3	14	5	0,2	3	>10	0,0	-	-	-
48	Тисменицький р-н	19	5	0,2	4	>10	0,0	6	>10	0,1	-	-	-
49	Тлумацький р-н	14	3	0,3	2	>10	0,0	2	>10	0,0	-	-	-
50	м. Львів	341	7	0,5	68	>10	0,1	231	>10	0,3	35	>10	0,0
51	Дрогобицький р-н	91	6	0,4	17	>10	0,1	50	9	0,2	12	>10	0,1
52	Самбірський р-н	28	4	0,3	4	>10	0,0	7	>10	0,1	5	>10	0,0
53	Сокальський р-н	58	6	0,3	14	>10	0,1	15	>10	0,1	2	>10	0,0
54	Стрийський р-н	36	6	0,3	3	>10	0,0	15	>10	0,1	4	>10	0,0
55	Бродівський р-н	30	4	0,5	7	10	0,1	5	>10	0,1	1	>10	0,0
56	Буський р-н	5	8	0,1	-	-	-	7	5	0,1	-	-	-
57	Городоцький р-н	10	5	0,1	6	6	0,1	2	>10	0,0	1	>10	0,0
58	Жидачівський р-н	19	4	0,2	1	>10	0,0	5	8	0,1	-	-	-

№	Адміністративно-територіальні одиниці	молдовани			румунни			угорці			словаки		
		осіб	P*	%о	осіб	P*	%о	осіб	P*	%о	осіб	P*	%о
59	Жовківський р-н	17	6	0,2	1	>10	0,0	6	10	0,1	-	-	-
60	Золочівський р-н	11	5	0,1	1	>10	0,0	1	>10	0,0	-	-	-
61	Кам'янка-Бузький р-н	25	5	0,4	1	>10	0,0	1	>10	0,0	1	>10	0,0
62	Мостиський р-н	6	4	0,1	1	>10	0,0	-	-	-	1	>10	0,0
63	Миколаївський р-н	20	5	0,2	7	>10	0,1	16	6	0,2	2	>10	0,0
64	Перемишлянський р-н	4	4	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
65	Пустомитівський р-н	20	6	0,2	5	>10	0,0	3	>10	0,0	1	>10	0,0
66	Радехівський р-н	13	4	0,2	1	>10	0,0	1	>10	0,0	-	-	-
67	Сколівський р-н	10	4	0,2	3	8	0,1	2	>10	0,0	1	>10	0,0
68	Старосамбірський р-н	5	7	0,1	3	9	0,0	1	>10	0,0	-	-	-
69	Турківський р-н	3	6	0,1	-	-	-	1	>10	0,0	-	-	-
70	Яворівський р-н	29	5	0,2	5	>10	0,0	15	7	0,1	-	-	-
71	м. Тернопіль	85	7	0,4	27	>10	0,1	32	>10	0,1	4	>10	0,0
72	Тернопільський р-н	8	6	0,1	9	5	0,1	3	>10	0,0	1	>10	0,0
73	Бережанський р-н	6	6	0,1	4	8	0,1	-	-	-	-	-	-
74	Борщівський р-н	33	5	0,4	13	6	0,2	7	9	0,1	1	>10	0,0
75	Бучацький р-н	18	4	0,3	1	>10	0,0	-	-	-	1	>10	0,0
76	Гусятинський р-н	29	3	0,4	4	>10	0,1	11	6	0,2	-	-	-
77	Заліщицький р-н	13	4	0,2	3	6	0,1	2	>10	0,0	-	-	-
78	Збаразький р-н	32	4	0,5	2	>10	0,0	2	>10	0,0	2	>10	0,0
79	Зборівський р-н	4	8	0,1	2	>10	0,0	1	>10	0,0	-	-	-
80	Козівський р-н	4	6	0,1	1	>10	0,0	-	-	-	1	>10	0,0
81	Кременецький р-н	34	4	0,5	3	>10	0,0	16	5	0,2	1	>10	0,0
82	Лановецький р-н	20	3	0,6	2	>10	0,1	2	>10	0,1	-	-	-
83	Монастирський р-н	7	4	0,2	-	-	-	1	>10	0,0	-	-	-
84	Підволочиський р-н	9	5	0,2	3	>10	0,1	2	>10	0,0	-	-	-
85	Підгаєцький р-н	1	>10	0,0	1	>10	0,0	-	-	-	-	-	-
86	Теребовлянський р-н	17	4	0,2	3	>10	0,0	2	>10	0,0	-	-	-

№	Адміністративно-територіальні одиниці	молдовани			румунни			угорці			словаки		
		осіб	P*	%	осіб	P*	%	осіб	P*	%	осіб	P*	%
87	Чортківський р-н	30	4	0,4	12	8	0,1	3	>10	0,0	-	-	-
88	Шумський р-н	6	4	0,2	3	6	0,1	1	>10	0,0	-	-	-
89	м. Ужгород	63	>10	0,5	88	>10	0,8	7 972	2	67,0	2 523	3	21,8
90	Ужгородський р-н	23	9	0,3	6	>10	0,1	24 822	1	333,6	1 191	4	16,0
91	Мукачівський р-н	72	>10	0,4	74	>10	0,4	19 846	1	108,4	518	5	2,8
92	Хустський р-н	52	7	0,4	19	>10	0,1	5 511	1	42,8	55	6	0,4
93	Берегівський р-н	21	>10	0,3	24	9	0,3	53 948	П	669,2	76	5	0,9
94	Великоберезнянський р-н	7	6	0,2	5	9	0,2	15	5	0,5	270	2	9,6
95	Виноградівський р-н	37	6	0,3	22	>10	0,2	30 874	1	261,7	60	5	0,5
96	Воловецький р-н	2	>10	0,1	1	>10	0,0	25	2	1,0	25	2	1,0
97	Іршавський р-н	21	7	0,2	8	>10	0,1	114	4	1,1	263	2	2,6
98	Міжгірський р-н	5	9	0,1	2	>10	0,0	8	4	0,2	2	>10	0,0
99	Перечинський р-н	16	7	0,5	87	4	2,7	78	5	2,4	306	2	10,0
100	Рахівський р-н	59	5	0,6	10 514	1	115,6	2 929	2	32,2	30	8	0,3
101	Свалявський р-н	16	9	0,3	4	>10	0,1	383	3	7,0	354	5	6,5
102	Тячівський р-н	122	5	0,7	21 298	1	123,9	4 991	2	29,0	22	8	0,1
103	м. Чернівці	3 829	3	16,2	10 553	2	44,6	49	>10	0,2	8	>10	0,0
104	Вижницький р-н	58	3	1,0	196	2	3,3	1	>10	0,0	-	-	-
105	Герцаївський р-н	756	2	23,4	29 554	П	914,5	15	4	0,5	-	-	-
106	Глибоцький р-н	4 425	1	60,9	32 923	П	453,0	4	>10	0,1	-	-	-
107	Заставнівський р-н	55	2	1,0	38	3	0,7	-	-	-	-	-	-
108	Кельменецький р-н	477	2	9,8	25	4	0,5	3	>10	0,1	-	-	-
109	Кіцманський р-н	88	3	1,2	116	2	1,6	-	-	-	-	-	-
110	Новоселицький р-н	50 329	П	575,4	5 904	2	67,5	1	>10	0,0	1	>10	0,0
111	Путильський р-н	20	2	0,8	19	3	0,7	-	-	-	-	-	-
112	Сокирянський р-н	1 779	2	30,0	73	4	1,2	4	>10	0,1	-	-	-
113	Сторожинецький р-н	307	4	3,2	35 095	1	368,3	2	>10	0,0	-	-	-
114	Хотинський р-н	5 102	1	70,5	59	4	0,8	1	>10	0,0	-	-	-

Примітка: P* – рейтинг, П – переважаюча національна група, 1,2... – місце у рейтингу серед національних меншин (за людністю), «-» – відсутні.

*Найчисленніші національні групи та рівень етнічної різноманітності населення
в розрізі обласного центру і колишніх адміністративних районів
Чернівецької області*

№ п/п	Адміністративно- територіальні одиниці	Все насе- ле- ння (тис. осіб)	Частка (%)							Ер
			українці	румун	молдовани	росіяни	поляки	євреї	інші	
1	м. Чернівці	236,7	79,9	4,5	1,6	11,3	0,6	0,6	1,5	
2	Вижницький р-н	60,0	98,2			1,1			0,7	
3	Герцаївський р-н	32,3	5,0	91,5	2,3	0,9			0,3	
4	Глибоцький р-н	72,7	46,8	45,3	6,1	1,2			0,6	
5	Заставнівський р-н	56,3	99,1			0,6			0,3	
6	Кельменецький р-н	48,5	97,5		1,0	1,3			0,2	
7	Кіцманський р-н	72,9	98,5			0,9			0,6	
8	Новоселицький р-н	87,5	34,0	6,8	57,5	1,4			0,3	
9	Путильський р-н	25,4	99,3						0,7	
10	Сокирянський р-н	59,2	89,4		3,0	6,9			0,7	
11	Сторожинецький р-н	95,3	59,6	36,8		1,4	1,5		0,7	
12	Хотинський р-н	72,4	91,2		7,0	1,3			0,5	

*Переважаючі рідні мови етнічних угорців і румунів
у західному регіоні України
(за даними останнього перепису населення)*

Області	Угорці				Румуни			
	Кіль- кість (осіб)	Рідна мова (%):			Кіль- кість (осіб)	Рідна мова (%):		
		угор- ська	україн- ська	росій- ська		румун- ська	україн- ська	росій- ська
Волинська	71	74,6	22,5	2,8	30	50,0	43,3	6,7
Рівненська	68	55,9	38,2	5,9	66	50,0	28,8	3,0
Львівська	384	62,8	29,2	7,6	148	55,4	37,2	3,4
Івано- Франківська	124	70,2	28,2	1,6	118	47,5	46,6	5,1
Тернопільська	85	65,9	31,8	1,2	93	29,0	66,7	2,2
Закарпатська	151516	97,1	2,6	0,2	32152	99,0	0,5	0,1
Чернівецька	80	52,5	18,8	15,0	114555	91,9	6,8	0,9
західний регіон	125328	96,9	2,7	0,3	147162	93,3	5,5	0,7

*Переважаючі рідні мови етнічних молдован і словаків
у західному регіоні України
(за даними останнього перепису населення)*

Області	Молдовани				Словаки			
	Визнані рідними мови (%):							
	молдав-ська	укра-їнська	росій-ська	румунська	словацька	українська	російська	угорська
Волинська	50,2	33,3	15,8	0,7	25,5	72,3		2,1
Рівненська	48,6	34,9	15,4	0,5	22,2	72,8		3,7
Львівська	50,8	31,5	16,6	0,4	36,4	51,5	3,0	3,0
Івано-Франківська	64,6	26,2	8,4	0,5	47,4	47,4		
Тернопільська	62,6	27,0	10,1	0,3	27,3	63,6		9,1
Закарпатська	65,3	15,5	14,3	3,7	43,5	41,5	2,6	11,3
Чернівецька	91,6	3,2	1,2	4,0		77,8		
західний регіон	90,2	4,2	1,7	3,8	42,9	42,4	2,5	11,0

*Етнічний склад населення західного регіону України
(за матеріалами Всеукраїнського перепису населення)*

Етнічні групи	Рівненська область	Волинська область	Львівська область	Закарпатська область	Чернівецька область	Тернопільська область	Івано-Франківська область	Західний регіон України
Індосвропейська мовна сім'я								
<i>Слов'янська група</i>								
українці	1123401	1024955	2471033	1010127	689056	1113516	1371242	8803330
росіяни	30129	25132	92565	30993	37881	14194	24925	255819
білоруси	11827	3217	5437	1540	1483	968	1468	25940
болгари	113	110	318	279	273	95	128	1316
поляки	2031	788	18948	518	3367	3856	1864	31372
серби	16	1	14	9	18	2	6	66
словаки	81	47	66	5695	9	11	19	5928
хорвати	-	-	5	19	1	-	1	26
чехи	333	127	160	320	32	22	26	1020
<i>Романська група</i>								
іспанці	1	7	9	1	1	2	13	34
італійці	3	1	19	47	12	3	6	91
кубинці	5	1	3	2	2	1	1	15
молдовани	364	303	781	516	67225	356	557	70102
румунуи	66	30	148	32152	114555	93	118	147162
французи	1	-	23	9	8	4	3	48
чилійці	-	-	-	-	-	-	3	3
<i>Германська група</i>								
австрійці	-	2	7	3	1	2	-	15
американці	-	3	23	5	11	20	6	68
англійці	1	-	1	4	1	1	1	9
голландці	-	1	2	2	1	1	1	8

	Рівненська область	Волинська область	Львівська область	Закарпатська область	Чернівецька область	Тернопільська область	Івано-Франківська область	Західний регіон України
євреї	455	213	2224	566	1443	168	362	5431
англо-канадці	-	-	4	-	-	1	-	5
кримчаки	-	-	2	-	-	1	1	4
німці	252	235	648	3582	395	139	221	5472
шведи	-	-	2	-	-	-	-	2
<i>Балтійська група</i>								
латиші	50	56	174	132	102	40	70	624
литовці	80	93	188	136	70	36	71	674
<i>Вірменська група</i>								
вірмени	314	322	1139	490	279	259	282	3085
<i>Грецька група</i>								
греки	61	43	157	58	72	56	53	500
<i>Албанська група</i>								
албанці	1	33	33	1	3	2	7	80
<i>Іранська група</i>								
афганці	6	1	23	7	5	1	2	45
белуджі	-	-	-	-	-	-	1	1
курди	2	-	7	-	-	7	11	27
осетини	26	15	89	27	27	17	37	238
перси	1	6	3	-	4	-	1	15
таджики	12	27	42	36	18	24	11	170
талиші	2	-	-	-	-	1	1	4
тати	-	-	1	3	-	-	1	5
<i>Індоарійська група</i>								
індо-пакистанці	1	2	16	33	2	1	7	62
Цигани (роми)	192	103	769	14004	97	55	207	15427
Алтайська мовна сім'я								
<i>Тюркська група</i>								
азербайджанці	274	147	420	231	333	113	151	1669

	Рівненська область	Волинська область	Львівська область	Закарпатська область	Чернівецька область	Тернопільська область	Івано-Франківська область	Західний регіон України
алтайці	-	-	4	3	4	-	-	11
балкарці	2	-	1	5	3	1	-	12
башкири	35	22	82	26	22	16	16	219
гагаузи	26	27	51	21	51	22	27	225
долгани	-	-	2	-	-	-	-	2
казахи	57	43	68	59	56	27	38	348
караїми	-	6	3	-	-	3	106	118
каракалпаки	-	-	-	-	1	-	-	1
карачаївці	-	-	5	-	1	-	1	7
киргизи	5	7	13	16	3	4	5	53
кримські татари	1	6	6	1	2	2	1	19
кумики	3	2	3	6	2	2	-	18
ногайці	-	-	6	-	-	-	2	8
татари	223	232	680	252	210	130	215	1942
тувинці	-	-	-	-	-	-	1	1
турки	2	-	12	5	5	4	2	30
турки-месхетинці	-	-	-	-	-	1	-	1
туркмени	64	36	81	37	26	21	40	305
узбеки	68	70	118	70	57	53	56	492
уйгури	1	-	1	1	-	2	-	5
хакаси	1	-	8	3	1	-	1	14
чуваші	80	66	139	114	56	50	72	577
шорці	-	-	-	-	3	-	-	3
якути	4	-	4	3	4	1	2	18
<i>Монгольська група</i>								
буряти	-	2	9	4	7	-	8	30
калмики	7	1	6	5	-	1	-	20
халха	-	-	3	-	-	-	1	4

	Рівненська область	Волинська область	Львівська область	Закарпатська область	Чернівецька область	Тернопільська область	Івано-Франківська область	Західний регіон України
<i>Тунгусо-маньчжурська група</i>								
евени	-	-	5	-	-	-	-	5
евенки	1	1	-	-	-	-	-	2
нанайці	-	-	-	-	2	-	1	3
ороки	-	1	19	-	-	3	6	29
орочі	-	-	5	-	-	2	1	8
ульчі	-	-	-	-	-	1	2	3
Уральська мовна сім'я								
<i>Фінно-угорська група</i>								
вепси	3	1	9	1	1	162	-	177
естонці	20	22	77	36	17	20	17	209
карели	19	20	168	13	7	6	9	242
комі	19	11	42	24	13	13	15	137
комі-перм'яки	8	6	13	7	5	5	2	46
манси	-	-	3	1	-	-	1	5
марійці	34	28	43	41	60	13	29	248
мордва	66	56	134	51	73	34	37	451
саамі	-	-	3	-	-	-	-	3
угорці	68	71	384	151516	80	85	124	152328
удмурти	45	31	52	33	23	22	27	233
фінни	-	9	29	9	7	6	7	67
ханти	2	-	6	2	1	2	-	13
<i>Самодійська група</i>								
нганасани	-	-	1	-	-	-	-	1
ненці	1	-	5	-	-	-	-	6
селькупі	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Прибалтійсько-фінська група</i>								
ліви	-	1	4	22	-	-	2	29

	Рівненська область	Волинська область	Львівська область	Закарпатська область	Чернівецька область	Тернопільська область	Івано-Франківська область	Західний регіон України
Картвельська мовна сім'я								
<i>Картвельська група</i>								
грузини	157	279	415	190	181	109	115	1446
Північно-кавказька мовна сім'я								
<i>Нахсько-дагестанська група</i>								
аварці	19	5	8	6	4	4	2	48
даргинці	13	23	74	2	1	7	4	124
інгуші	4	2	5	1	1	4	5	22
лакці	-	2	12	-	-	4	2	20
лезгини	6	19	21	30	17	9	8	110
ругульці	-	-	1	1	-	-	-	2
табасарани	8	-	7	3	-	1	-	19
удіни	-	-	-	9	1	-	1	11
цахури	-	-	-	1	-	-	-	1
чеченці	9	15	32	35	-	12	7	110
<i>Абхазо-адигейська група</i>								
абазини	-	-	1	2	-	-	1	4
абхази	5	5	12	6	3	7	8	46
адигейці	4	-	9	6	1	-	-	20
кабардинці	4	2	11	1	8	-	5	31
черкеси	-	-	3	1	-	-	2	6
Афразійська мовна сім'я								
<i>Семітська група</i>								
араби	11	23	59	23	67	31	10	224
<i>Західно-семітська група</i>								
ассирійці	2	10	45	12	-	2	2	73

	Рівненська область	Волинська область	Львівська область	Закарпатська область	Чернівецька область	Тернопільська область	Івано-Франківська область	Західний регіон України
Австроазійська мовна сім'я								
<i>В'єт-мионгська група</i>								
в'єтнаміці	2	4	11	-	-	2	12	31
Сино-тібетська мовна сім'я								
<i>Китайська група</i>								
дунгани	-	-	1	1	-	-	-	2
китайці	2	5	16	17	-	1	-	41
Чукотсько-камчатська мовна сім'я								
коряки	-	-	3	-	-	-	1	4
чукчі	-	1	-	-	-	-	-	1
Єнісейська мовна сім'я								
кети	-	-	2	-	-	1	-	3
Ізольовані мови								
корейці	18	18	45	40	33	33	21	208
нівхи	-	-	4	-	-	2	2	8
чуванці	-	-	3	-	-	2	1	6
японці	-	-	1	-	1	-	-	2
Інші	9	2	12	7	-	22	24	76
Не вказали	206	-	7333	286	1120	3465	3136	15546

Додаток Ж
Людність етнічних меншин західного регіону України (за даними Всеукраїнського перепису населення)

№	Адміністративно-територіальні одиниці	Кількість етнічних меншин з людністю (осіб):													
		Всього	більше 50000	25001-50000	10001-25000	5001-10000	3001-5000	1001-3000	501-1000	251-500	101-250	51-100	26-50	11-25	6-10
1	м. Луцьк	59			1			1		1	3	5	3	13	11
2	Луцький р-н	28							1			1	1	3	2
3	Володимир-Волинський р-н	44						1		1		1	1	6	5
4	Горохівський р-н	30								1		1	2	4	4
5	Іваничівський р-н	44					1			1		1	5	5	3
6	Камінь-Каширський р-н	19									1	1			1
7	Ківерцівський р-н	30							1			1	1	4	3
8	Ковельський р-н	41						1		1		2	4	5	4
9	Локачинський р-н	21									1		1	1	2
10	Любешівський р-н	16									1	1			
11	Любомльський р-н	23								1		1		1	2
12	Маневицький р-н	32								1			1	2	5
13	Ратнівський р-н	19								1	1				4
14	Рожищенський р-н	25								1		2		1	2
15	Старовижівський р-н	23									1	1			1
16	Турійський р-н	22									1		1		1
17	Шацький р-н	20									2				1
18	м. Рівне	60			1			1	1	1	5	3	3	10	10
19	Рівненський р-н	42						1		1		1		6	7
20	Березнівський р-н	27								1			1	1	2
21	Володимирецький р-н	46					1			1		1	2	9	8
22	Гошанський р-н	25								1		1		1	2
23	Демидівський р-н	16									1			1	1
24	Дубенський р-н	39						1			1	3	1	7	4
25	Дубровицький р-н	27								2				2	2
26	Зарічненський р-н	13									2			1	1

№	Адміністративно-територіальні одиниці	Кількість етнічних меншин з людноістю (осіб):													
		Всього	більше 50000	25001-50000	10001-25000	5001-10000	3001-5000	1001-3000	501-1000	251-500	101-250	51-100	26-50	11-25	6-10
27	Здолбунівський р-н	35						1			2	1	1	5	2
28	Корецький р-н	22								1		1	1	1	1
29	Костопільський р-н	32						1			2			2	4
30	Млинівський р-н	23								1		1	1		4
31	Острозький р-н	30							1	1			1	3	3
32	Радивилівський р-н	25								1			1	3	4
33	Рокитнівський р-н	26				1					2			1	4
34	Сарненський р-н	34						1		1		2	2	4	3
35	м. Івано-Франківськ	73			1				2	1	3	5	5	8	13
36	Коломийський р-н	51					1			1	2	1	4	6	7
37	Калузький р-н	43						1			1	1	1	8	6
38	Долинський р-н	37							1		1	1	2	5	6
39	Надвірнянський р-н	35						1				3		4	3
40	Богородчанський р-н	21								1				3	3
41	Верховинський р-н	12										1		1	
42	Галицький р-н	29							1			2		2	5
43	Городенківський р-н	23									1		1	2	1
44	Косівський р-н	32								1	1		1	2	4
45	Рогатинський р-н	27									1			3	
46	Рожнятівський р-н	26								1			1	2	2
47	Снятинський р-н	33								1			2	2	2
48	Тисменицький р-н	30								1			2	5	3
49	Тлумачський р-н	17									1	1		2	1
50	м. Львів	99	1			1	1	1	1	4	7	6	11	14	10
51	Дрогобицький р-н	55			1			1		2	1	3	4	6	13
52	Самбірський р-н	40						2			1		1	4	7

№	Адміністративно-територіальні одиниці	Кількість етнічних меншин з людністю (осіб):															
		Всього	більше 50000	25001-50000	10001-25000	5001-10000	3001-5000	1001-3000	501-1000	251-500	101-250	51-100	26-50	11-25	6-10	3-5	1-2
53	Сокальський р-н	55				1				1	1	2	3	10	6	5	25
54	Стрийський р-н	53					1			1	1	2	4	5	7	9	23
55	Бродівський р-н	41						1			1	1	1	2	6	10	19
56	Буський р-н	26								1		1		1	4	6	13
57	Городоцький р-н	33								1	1		1	1	3	6	20
58	Жидачівський р-н	34								1	1	1		2	2	7	20
59	Жовківський р-н	37								1	1	2	1	3	3	5	21
60	Золочівський р-н	36								1	1	1		2	3	10	18
61	Кам'янка-Бузький р-н	32								1		2	1	2	1	7	18
62	Мостиський р-н	24							1				1		1	9	11
63	Миколаївський р-н	44									1	1		7	6	4	24
64	Перемишлянський р-н	21									2			1		6	12
65	Пустомитівський р-н	40									1	1	1	6	2	8	20
66	Рахівський р-н	21									1		1	2	3	4	10
67	Сколівський р-н	29									1		2		3	7	16
68	Старосамбірський р-н	27								1	1		1		3	7	14
69	Турківський р-н	19										1	1	1	1	3	12
70	Яворівський р-н	35						1			2		2	4	4	8	14
71	м. Тернопіль	64				1				1	1	6	5	6	12	7	24
72	Тернопільський р-н	31								1		1	1		6	7	15
73	Бережанський р-н	27								1			1	1	3	5	16
74	Борщівський р-н	32									1		3	1	6	6	14
75	Бучацький р-н	24									1		1	2		5	15
76	Гусятинський р-н	29								1	1		1	4	4	2	16
77	Заліщицький р-н	24								1			1	2	1	4	15
78	Збаразький р-н	34								1		1	2	1	3	9	17

№	Адміністративно-територіальні одиниці	Кількість етнічних меншин з людністю (осіб):															
		Всього	більше 50000	25001-50000	10001-25000	5001-10000	3001-5000	1001-3000	501-1000	251-500	101-250	51-100	26-50	11-25	6-10	3-5	1-2
79	Зборівський р-н	22									1		1	2	1	5	12
80	Козівський р-н	23									1			1	3	3	15
81	Кременецький р-н	39							1		1	1	1	2	6	7	20
82	Лановецький р-н	29									1			3	3	2	20
83	Монастириський р-н	16									1			2	1	3	9
84	Підволочиський р-н	32						1			1		1	1	4	9	15
85	Підгаєцький р-н	14											1		2	1	10
86	Теребовлянський р-н	23								1	1		1	1	4	6	9
87	Чортківський р-н	40						1		1		1	1	6	4	11	15
88	Шумський р-н	19									1	1	1		1	8	7
89	м. Ужгород	62			1	1		2		1	5	6	2	10	4	12	18
90	Ужгородський р-н	36			1		1	2			1		3	7	5	4	12
91	Мукачівський р-н	59			1	1		2	1	1	3	6	4	8	4	12	16
92	Хустський р-н	44				1		1			1	4	3	3	5	8	18
93	Берегівський р-н	43			1		1	1				2	3	7	2	8	18
94	Великобerezнянський р-н	26								2	1			2	3	6	12
95	Виноградівський р-н	44		1				1	1			2	4	5	3	10	17
96	Воловецький р-н	19									1			4	3	1	10
97	Іршавський р-н	35							1	1	2		2	4	5	5	15
98	Міжгірський р-н	19									2			1	5	2	9
99	Перечинський р-н	28								2	1	2		4	4	6	9
100	Рахівський р-н	45		1				1	1		1	2	2	9	3	6	19
101	Свалявський р-н	39							2	3		1	2	5	3	4	19
102	Тячівський р-н	41			1		1	1		1	1	1	1	9	7	9	9
103	м. Чернівці	64		1	1		1	2	1		6	2	5	11	8	8	18
104	Вижницький р-н	35							1		1	1	2	2	2	7	19

№	Адміністративно-територіальні одиниці	Кількість етнічних меншин з людністю (осіб):															
		Всього	більше 50000	25001-50000	10001-25000	5001-10000	3001-5000	1001-3000	501-1000	251-500	101-250	51-100	26-50	11-25	6-10	3-5	1-2
105	Герцаївський р-н	22						1	1	1				1	6	5	7
106	Глибоцький р-н	33		1			1		1		1			4	2	7	15
107	Заставнівський р-н	21								1		1	2	2	2	3	10
108	Кельменецький р-н	25							1	1		1		1	3	7	11
109	Кіцманський р-н	32							1		1	2	1	3	3	7	14
110	Новоселицький р-н	36		1		1		1			1	3	2	5	2	2	20
111	Путильський р-н	14									1		2	2	2	2	7
112	Сокирянський р-н	36						1	1			2	2	5	5	6	14
113	Сторожинецький р-н	32		1					2		1	1	1	5	7	4	10
114	Хотинський р-н	29				1				1		2	2	2	5	6	10

*Найчисленніші етнічні групи та рівень етнічної різноманітності
населення західного регіону України*

Волинська область

№ п/ п	Адміністративно-територіальні одиниці	Все насе- лення (тис. осіб)	Частка (%)				Ер
			укра- їнці	росіяни	білоруси	інші	
1	м. Луцьк	205,6	92,5	6,2	0,5	0,8	0,142
2	Луцький р-н	56,2	98,5	1,1		0,4	0,030
3	Володимир-Волинський р-н	66,4	95,8	3,3		0,9	0,082
4	Горохівський р-н	57,1	98,9	0,7		0,4	0,022
5	Іваничівський р-н	94,6	95,6	3,4	0,5	0,5	0,084
6	Камінь-Каширський р-н	62,2	99,5			0,5	0,010
7	Ківерцівський р-н	65,9	98,3	1,3		0,4	0,034
8	Ковельський р-н	109,1	96,7	2,6		0,7	0,065
9	Локачинський р-н	25,4	99,1	0,6		0,3	0,018
10	Любешівський р-н	37,1	99,3			0,7	0,014
11	Любомльський р-н	43,2	98,9	0,8		0,3	0,022
12	Маневицький р-н	57,4	99,1	0,6		0,3	0,016
13	Ратнівський р-н	52,5	99,0	0,5		0,5	0,020
14	Рожищенський р-н	43,0	98,6	0,9		0,5	0,028
15	Старовижівський р-н	34,2	99,3			0,7	0,014
16	Турійський р-н	29,0	98,9	0,8		0,3	0,024
17	Шацький р-н	18,2	98,2	1,0	0,6	0,2	0,034

Рівненська область

№ п/ п	Адміністративно- територіальні одиниці	Все насе- лення (тис. осіб)	Частка (%)					Ер
			укра- їнці	росі- яни	біло- руси	поляки	інші	
18	м. Рівне	245,3	91,6	6,8	0,6		1,0	0,159
19	Рівненський р-н	87,1	97,7	1,6			0,7	0,043
20	Березнівський р-н	64,0	99,3	0,5			0,2	0,014
21	Володимирецький р-н	101,6	95,9	3,3			0,8	0,078
22	Гощанський р-н	38,9	98,8	0,8			0,4	0,026
23	Демидівський р-н	16,4	99,0	0,7			0,3	0,024
24	Дубенський р-н	87,4	97,2	2,0			0,8	0,053
25	Дубровицький р-н	51,4	98,6	0,6	0,6		0,2	0,028
26	Зарічненський р-н	36,3	99,0		0,5		0,5	0,020
27	Здолбунівський р-н	59,0	96,4	2,7			0,9	0,068
28	Корецький р-н	39,3	98,7	0,8			0,5	0,026
29	Костопільський р-н	65,6	97,9	1,5			0,6	0,041
30	Млинівський р-н	41,8	98,9	0,8			0,3	0,024
31	Острозький р-н	45,6	97,8	1,3		0,6	0,3	0,043
32	Рокитнівський р-н	51,9	83,5	0,5	15,5		0,5	0,289
33	Радивилівський р-н	40,0	98,7	0,9			0,4	0,024
34	Сарненський р-н	99,7	97,9	1,4			0,7	0,041
29	Костопільський р-н	87,4	97,2	2,0			0,8	0,053
30	Млинівський р-н	51,4	98,6	0,6	0,6		0,2	0,028
31	Острозький р-н	36,3	99,0		0,5		0,5	0,020
32	Рокитнівський р-н	59,0	96,4	2,7			0,9	0,068
33	Радивилівський р-н	39,3	98,7	0,8			0,5	0,026
34	Сарненський р-н	65,6	97,9	1,5			0,6	0,041

Івано-Франківська область

№ п/ п	Адміністративно-територіальні одиниці	Все населення (тис. осіб)	Частка (%)			Ер
			ук- ра- їнці	росіяни	інші	
35	м. Івано-Франківськ	230,4	92,2	6,0	1,8	0,146
36	Коломийський р-н	167,4	96,8	2,1	1,1	0,063
37	Калуський р-н	130,8	97,0	1,9	1,1	0,058
38	Надвірнянський р-н	134,3	98,6	0,9	0,5	0,028
39	Долинський р-н	92,3	98,3	1,1	0,6	0,033
40	Богородчанський р-н	70,2	99,5		0,5	0,010
41	Верховинський р-н	30,1	99,6		0,4	0,008
42	Галицький р-н	65,6	98,7	1,0	0,3	0,026
43	Городенківський р-н	60,9	99,4		0,6	0,012
44	Косівський р-н	90,2	99,2	0,5	0,3	0,014
45	Рогатинський р-н	51,1	99,5		0,5	0,010
46	Рожнятівський р-н	75,6	99,5		0,5	0,010
47	Снятинський р-н	69,0	99,3		0,7	0,014
48	Тисменицький р-н	85,4	99,3		0,7	0,014
49	Тлумацький р-н	52,8	99,5		0,5	0,010

Львівська область

№ п/ п	Адміністративно-територіальні одиниці	Все населення (тис. осіб)	Частка (%)				Ер
			українці	росіяни	поляки	інші	
50	м. Львів	749,8	88,4	8,7	0,9	2,0	0,220
51	Дрогобицький р-н	237,2	96,0	2,6	0,5	0,9	0,089
52	Самбірський р-н	110,8	96,2	1,2	2,3	0,3	0,074
53	Сокальський р-н	183,2	95,6	3,5		0,9	0,085
54	Стрийський р-н	130,5	95,8	2,8		1,4	0,082

55	Бродівський р-н	63,8	97,7	1,6		0,7	0,045
56	Буський р-н	50,9	99,1	0,6		0,3	0,020
57	Городоцький р-н	74,0	98,5	0,9		0,6	0,030
58	Жидачівський р-н	80,8	98,9	0,7		0,4	0,022
59	Жовківський р-н	109,2	98,8	0,7		0,5	0,024
60	Золочівський р-н	74,7	98,3	0,9	0,6	0,8	0,034
61	Кам'янка-Бузький р-н	61,8	98,5	1,0		0,5	0,030
62	Мостиський р-н	61,9	91,8	0,5	7,6	0,1	0,155
63	Миколаївський р-н	94,5	98,1	1,5		0,4	0,038
64	Перемишлянський р-н	47,8	99,4			0,6	0,012
65	Пустомитівський р-н	112,0	98,4	0,8	0,6	0,2	0,032
66	Радехівський р-н	52,4	99,4			0,6	0,012
67	Сколівський р-н	50,3	99,2	0,5		0,3	0,016
68	Старосамбірський р-н	82,1	98,2		1,2	0,6	0,034
69	Турківський р-н	54,9	99,7			0,3	0,008
70	Яворівський р-н	123,3	98,6	1,1		0,3	0,028

Тернопільська область

№ п/ п	Адміністративно-територіальні одиниці	Все населення (тис. осіб)	Частка (%)				Ер
			українці	росіяни	поляки	інші	
71	м. Тернопіль	226,0	94,1	3,4		2,5	0,114
72	Тернопільський р-н	60,8	99,2	0,5		0,3	0,016
73	Бережанський р-н	44,5	99,1	0,7		0,2	0,018
74	Борщівський р-н	75,4	98,7	0,7		0,6	0,024
75	Бучацький р-н	65,1	99,4			0,6	0,012
76	Гусятинський р-н	66,8	99,0	0,5		0,5	0,020
77	Заліщицький р-н	52,9	99,3	0,5		0,2	0,014
78	Збаразький р-н	60,3	98,3	1,3		0,4	0,034
79	Зборівський р-н	47,0	99,5			0,5	0,010
80	Козівський р-н	41,8	99,5			0,5	0,010
81	Кременецький р-н	73,2	98,2	1,3		0,5	0,036
82	Лановецький р-н	33,3	98,9	0,7		0,4	0,022
83	Монастириський р-н	34,5	99,5			0,5	0,010
84	Підволочиський р-н	46,3	95,6	0,5	3,6	0,3	0,086
85	Підгаєцький р-н	22,9	99,7			0,3	0,006
86	Теребовлянський р-н	70,2	99,0	0,6		0,4	0,020
87	Чортківський р-н	80,9	97,7	1,6		0,7	0,045
88	Шумський р-н	36,5	99,1	0,6		0,3	0,018

Закарпатська область											
№ п/п	Адміністративно- територіальні одиниці	Все насе- ле- ння (тис. осіб)	Частка (%)								Ер
			українці	угорці	румун	росіяни	цигани	німці	словаки	інші	
89	м. Ужгород	115,5	77,8	6,9		9,6	1,5		2,2	2,0	0,390
90	Ужгородський р-н	74,4	58,5	33,4		2,0	4,1		1,6	0,4	0,658
91	Мукачівський р-н	183,1	80,9	10,8		4,4	1,3	1,3		1,3	0,344
92	Хустський р-н	128,8	93,6	4,3		1,6				0,5	0,124
93	Берегівський р-н	80,6	25,4	66,9		2,2	4,8			0,7	0,552
94	Великобerezнянський р-н	28,2	96,4			0,7	1,6		1,0	0,3	0,073
95	Виноградівський р-н	118,0	71,4	26,2		1,2	0,8			0,4	0,487
96	Воловецький р-н	25,5	98,9			0,6				0,5	0,024
97	Іршавський р-н	100,9	98,6			0,6				0,8	0,028
98	Міжгірський р-н	49,9	99,1			0,5				0,4	0,018
99	Перечинський р-н	32,0	96,3			1,3			1,0	1,4	0,073
100	Рахівський р-н	90,9	83,8	3,2	11,6	0,9				0,5	0,296
101	Свалявський р-н	54,9	94,5	0,7		1,5	1, 5	0,7	0,6	0,5	0,107
102	Тячівський р-н	171,8	83,2	2,9	12,4	1,0				0,5	0,306

Чернівецька область

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Все насе- лення (тис. осіб)	Частка (%)							Ер
			українці	румун	молдовани	росіяни	поляки	євреї	інші	
103	м. Чернівці	236,7	79,9	4,5	1,6	11,3	0,6	0,6	1,5	0,355
104	Вижницький р-н	60,0	98,2			1,1			0,7	0,036
105	Герцаївський р-н	32,3	5,0	91,5	2,3	0,9			0,3	0,162
106	Глибоцький р-н	72,7	46,8	45,3	6,1	1,2			0,6	0,760
107	Заставнівський р-н	56,3	99,1			0,6			0,3	0,018
108	Кельменецький р-н	48,5	97,5		1,0	1,3			0,2	0,049
109	Кіцманський р-н	72,9	98,5			0,9			0,6	0,030
110	Новоселицький р-н	87,5	34,0	6,8	57,5	1,4			0,3	0,656
111	Путильський р-н	25,4	99,3						0,7	0,014
112	Сокирянський р-н	59,2	89,4		3,0	6,9			0,7	0,198
113	Сторожинецький р-н	95,3	59,6	36,8		1,4	1,5		0,7	0,631
114	Хотинський р-н	72,4	91,2		7,0	1,3			0,5	0,168

Найчисленніші етнічні меншини західного регіону України

Волинська область

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Національні меншини (осіб)	Частка (%)																			
			росіяни	білоруси	поляки	грузини	молдовани	вірмени	цигани	євреї	татари	литовці	молдава	болгари	угорці	німці	словаки	чехи	узбеки	туркмени	казахи	інші
1	м. Луцьк	15 377	82,4	7,1	2,3					1,1												7,1
2	Луцький р-н	846	72,5	10,6	3,2	2,1	2,2									1,9						7,5
3	Володимир-Волинський р-н	2 771	79,5	9,1	2,7			1,0														7,7
4	Горохівський р-н	624	61,7	8,5	2,7	5,9	1,9	5,3			1,8				1,1	1,1	1,9	1,3	1,1			5,7
5	Іваничівський р-н	4 120	78,3	11,2	2,3	1,0																7,2
6	Камінь-Каширський р-н	333	69,4	17,7	1,5		2,4				1,2											7,8
7	Ківерцівський р-н	1 149	75,2	7,7	3,9	1,3	2,2		2,2					1,7								5,8
8	Ковельський р-н	3 579	77,9	10,6	2,0			1,6														7,9
9	Локачинський р-н	221	63,8	13,6	5,4	3,2	1,4	3,2				1,8			1,4							6,2
10	Любешівський р-н	256	52,3	36,3	1,6		1,2	1,6					1,2									5,8
11	Любомльський р-н	462	72,5	13,0	1,1	1,1	2,4	1,5			1,1			1,3								6,0
12	Маневийський р-н	487	67,4	10,1	1,6	1,6	4,1	1,4			2,3				2,1	1,4						8,0
13	Ратнівський р-н	548	48,7	39,2	1,5		1,8	1,8											1,1			5,9
14	Рожищенський р-н	586	66,9	13,3	9,6	1,2	2,7									1,2						5,1
15	Старовижівський р-н	231	56,7	22,5	1,7	1,3	1,3		4,3			2,2					1,3				1,3	7,4
16	Турійський р-н	335	72,5	13,7	1,2	2,7	1,5									1,2						7,2
17	Шацький р-н	334	54,2	34,1		3,0	1,2															7,5

Рівненська область

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Націо-нальні мен-шини (осіб)	Частка (%)																		
			росіяни	білоруси	поляки	молдовани	євреї	вірмени	чехи	азербайджанці	цигани	німці	татари	греки	словаки	румунни	узбеки	казахи	грузини	туркмени	інші
18	м. Рівне	20 505	81,0	7,0	4,2		1,7														6,1
19	Рівненський р-н	1 966	70,0	14,4	4,0	1,2		1,1	1,0	1,0											7,3
20	Березнівський р-н	429	67,8	11,7	4,4	2,3					2,1	1,2									10,5
21	Володимирецький р-н	4 123	81,3	9,0	1,8																7,9
22	Гоцанський р-н	460	70,0	13,0	4,3	1,5				1,3		1,1	1,1								7,7
23	Демидівський р-н	168	66,7	14,9	3,6	2,4			3,0		1,8										7,6
24	Дубенський р-н	2 412	72,7	7,5	3,4	1,0		1,8	2,6		3,6										7,4
25	Дубровицький р-н	707	47,1	40,2	1,7	1,6		1,1						1,0							7,3
26	Зарічненський р-н	377	41,9	50,1	1,6	3,2															3,2
27	Здолбунівський р-н	2 143	74,5	7,9	5,8	1,5			3,1						1,2	1,0					5,0
28	Корецький р-н	494	64,2	7,5	14,4	4,0		1,8		1,0							1,0				6,1
29	Костопільський р-н	1 379	72,7	11,1	9,0							1,0									6,2
30	Млинівський р-н	478	67,2	12,8	6,3	1,9			1,5			1,9						1,3	1,0		6,1
31	Острозький р-н	1 000	57,0	4,6	27,2	1,6		1,8				1,0	1,3								5,5
32	Рокитнівський р-н	8 566	2,8	94,1	2,3																0,8

№ п/ п	Адміністративно-територіальні одиниці	Націо-нальні меншини (осіб)	Частка (%)																		
			росіяни	білоруси	поляки	молдовани	євреї	вірмени	чехи	азербайджанці	цигани	німці	татари	греки	словаки	румунни	узбеки	казахи	грузини	туркмени	інші
33	Радивилівський р-н	515	69,7	8,3	2,5	3,9		4,7	1,2				1,7				1,4			1,2	5,4
34	Сарненський р-н	2 116	66,8	17,5	2,5	1,4		1,0			3,3								1,4		6,1

Івано-Франківська область

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Національні меншини (осіб)	Частка (%)																	
			росіяни	білоруси	поляки	євреї	молдовани	татари	німці	цигани	латиші	литовці	азербайджанці	вірмени	грузини	румунни	узбеки	казахи	туркмени	інші
35	м. Івано-Франківськ	16681	83,2	3,8	3,9	1,5														7,6
36	Коломийський р-н	4568	76,1	4,7	8,5	1,1	2,2													7,4
37	Калуський р-н	3066	83,1	5,1	3,2		1,5													7,1
38	Надвірнянський р-н	1528	75,8	6,4	5,2		3,7	1,2	1,0											6,7
39	Долинський р-н	1556	62,7	5,7	15,3		2,2		1,3	2,8	1,3									8,7
40	Богородчанський р-н	376	72,6	5,3	4,0		4,0		2,1		1,3	1,6	1,6	1,3						6,2
41	Верховинський р-н	125	76,8	10,4			3,2							2,4						7,2
42	Галицький р-н	863	74,4	6,3	6,6		2,7	1,2						1,5						7,3
43	Городенківський р-н	344	65,7	4,7	10,8		5,5						1,2	1,5	1,7					8,9
44	Косівський р-н	679	60,5	5,9	14,9		3,1		1,3		1,3	1,2		2,5						9,3
45	Рогатинський р-н	243	63,8	9,1	6,2	1,2	4,9		1,2							1,2	1,2			11,2
46	Рожнятівський р-н	373	71,3	7,2	4,0		4,6	1,6	1,1					1,6					1,1	7,5

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Національні меншини (осіб)	Частка (%)																		
			росіяни	білоруси	поляки	євреї	молдовани	татари	німці	цигани	латиші	литовці	азербайджанці	вірмени	грузини	румун	узбеки	караїми	інші		
47	Снятинський р-н	490	62,2	7,8	9,2	1,2	4,7	1,0				1,0			1,8		2,9				8,2
48	Тисменицький р-н	571	63,6	6,0	7,4		3,3	1,4	2,1	1,4				1,9	3,9				1,9		7,1
49	Тлумацький р-н	288	54,2	4,2	27,4		4,9	2,1													7,2

Львівська область

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Національні меншини (осіб)	Частка (%)																	
			росіяни	поляки	білоруси	молдовани	цигани	німці	євреї	вірмени	чехи	грузини	угорці	казахи	болгари	татари	азербайджанці	туркмени	ороски	інші
50	м. Львів	81 618	80,1	8,0	3,9				2,4	1,0										4,6
51	Дрогобицький р-н	8 765	70,5	12,5	5,2	1,0	3,5		1,3											6,0
52	Самбірський р-н	4 208	32,1	60,3	2,5															5,1
53	Сокальський р-н	7 967	81,4	3,4	7,7				1,3											6,2
54	Стрийський р-н	4 635	79,4	6,3	5,0				1,3	1,3										6,7
55	Бродівський р-н	1 461	71,7	10,5	5,3	2,1				1,1	1,7									7,6
56	Буський р-н	443	63,2	16,9	5,0	1,1	1,6					1,8	1,6	1,4	1,1					6,3
57	Городоцький р-н	1 084	60,3	27,2	4,7			1,0												6,8
58	Жидачівський р-н	900	59,3	23,2	5,9	2,1			1,1	1,2										7,2

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Національні меншини (осіб)	Частка (%)																	
			росіяни	поляки	білоруси	молдовани	цигани	німці	євреї	вірмени	чехи	грузини	угорці	казахи	болгари	татари	азербайджанці	туркмени	ороски	інші
59	Жовківський р-н	1 279	61,8	15,7	5,7	1,3	6,4		2,0											7,1
60	Золочівський р-н	1 285	50,2	37,7	4,0						1,4									6,7
61	Кам'янка-Бузький р-н	945	68,3	9,6	8,5	2,6	2,9								1,7					6,4
62	Мостиський р-н	5 084	6,0	92,3																1,7
63	Миколаївський р-н	1 827	76,8	7,3	4,8	1,1	1,3													8,7
64	Перемишлянський р-н	292	49,7	34,6	3,8	1,4	1,0								1,0	1,0	1,0	1,0		5,5
65	Пустомитівський р-н	1 768	48,7	35,0	5,6	1,1			1,5							1,4				6,7
66	Рахівський р-н	326	66,9	6,7	8,0	4,0			2,1		2,1						2,4			7,8
67	Сколівський р-н	375	65,6	7,2	9,9	2,7	1,9	2,1										1,1		9,5
68	Старосамбірський р-н	1 437	25,3	67,7	2,4															4,6
69	Турківський р-н	168	49,4	25,6	6,5	1,8	2,4	4,2						1,8						8,3
70	Яворівський р-н	1 723	75,3	7,0	6,0	1,7			2,0						1,2					6,8

Тернопільська область

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Національні меншини (осіб)	Частка (%)																				
			росіяни	поляки	білоруси	євреї	вірмени	німці	румунни	молдовани	азербайджанці	татари	вєпси	грузини	лезгини	болгари	угорці	цигани	узбеки	єстонці	корейці	таджики	інші
71	м. Тернопіль	9957	77,8	7,7	4,4	1,1	1,0																8,0
72	Тернопільський р-н	494	56,7	19,4	6,1		1,4	2,0	1,8	1,6	1,2	1,2											8,6
73	Бережанський р-н	408	72,1	8,8	5,1		1,2		1,0	1,5	2,0		1,7										6,6
74	Борщівський р-н	940	58,1	18,1	4,9		5,0		1,4	3,5		1,0											8,0
75	Бучацький р-н	362	64,6	13,3	6,1	1,1				5,0				1,4	1,4								7,1
76	Гусятинський р-н	659	46,1	31,1	3,6		3,2	1,1		4,4						1,7	1,7						7,1
77	Заліщицький р-н	385	74,3	6,8	4,9		2,1			3,4													8,5
78	Збаразький р-н	1010	75,1	7,6	4,7	1,0				3,2								1,3					7,1
79	Зборівський р-н	232	58,6	11,2	6,5		5,6	1,3		1,7				2,2		1,3			2,6	2,2			6,8
80	Козівський р-н	218	66,5	10,1	4,1		1,4	2,8		1,8			2,8	1,4									9,1
81	Кременецький р-н	1331	70,2	10,4	7,1					2,6							1,2						8,5
82	Лановецький р-н	359	66,6	2,2	6,4		4,7	1,7		5,6	2,5										1,4		8,9
83	Монастирський р-н	173	62,4	13,3	8,7					4,0	1,7	1,7						1,7					6,5
84	Підволочиський р-н	2021	11,6	82,1	1,6																		4,7
85	Підгаєцький р-н	70	58,6	8,6	4,3								10,0										18,5
86	Теребовлянський р-н	703	58,9	25,0	4,6			1,0		2,4	1,1								1,0				6,0
87	Чортківський р-н	1876	68,9	16,8	3,6					1,6		1,0											8,1
88	Шумський р-н	321	63,2	16,2	8,1					1,9												1,6	9,0

Закарпатська область

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Національн і меншини (осіб)	Частка (%)																
			українці	росіяни	угорці	румун	цигани	словаки	білоруси	німці	болгари	вірмени	литовці	азербайджанці	молдовани	латиші	чехи	поляки	інші
89	м. Ужгород	25445		43,6	31,3		6,7	9,9	1,8										6,7
90	Ужгородський р-н	30907		4,8	80,3		9,8	3,9											1,2
91	Мукачівський р-н	34894		23,1	56,9		7,0	1,5	1,2	7,0									3,3
92	Хустський р-н	8196		24,5	67,2		1,5		1,1	1,2									4,5
93	Берегівський р-н	26665	76,9	6,8			14,6												1,7
94	Великоберезнянський р-н	1029		20,4	1,5		43,9	26,2	2,1										5,9
95	Виноградівський р-н	33692		4,2	91,6		2,7												1,5
96	Воловецький р-н	291		56,7	8,6			8,6	5,8	7,6	2,7	2,1	2,1	1,4					4,4
97	Іршавський р-н	1406		45,7	8,1		11,9	18,7	2,8	3,3				1,5	1,0				7,0
98	Міжгірський р-н	437		56,1	1,8		27,0		3,4	1,4	1,6	1,8		1,1	1,1	1,8			2,9
99	Перечинський р-н	1168		36,8	6,7	7,4	11,8	26,2	1,6	1,3				1,4					6,8
100	Рахівський р-н	14759		5,2	19,8	71,2	1,1												2,7
101	Свалявський р-н	3001		28,3	12,8		26,7	11,8	1,7	12,2							1,2	1,0	4,3
102	Тячівський р-н	28875		6,2	17,3	73,8				1,0									1,7

Чернівецька область

№ п/п	Адміністративно-територіальні одиниці	Національні меншини (осіб)	Частка (%)													
			українці	росіяни	молдовани	румунни	поляки	євреї	білоруси	німці	болгари	татари	вірмени	азербайджанці	інші	
103	м. Чернівці	46559		57,4	8,2	22,7	3,0	2,8	2,1							3,8
104	Вижницький р-н	1069		59,0	5,4	18,3	3,7	1,5	4,6	1,5						6,0
105	Герцаївський р-н	2762	58,5	10,8	27,4	-										3,3
106	Глибоцький р-н	38651		2,3	11,4	85,2										1,1
107	Заставнівський р-н	528		63,4	10,4	7,2	5,5		2,8	3,2	1,1	1,1				5,3
108	Кельменецький р-н	1207		50,3	39,5	2,1			2,8							5,3
109	Кіцманський р-н	1077		62,6	8,2	10,8	3,6	1,1	5,1				1,5	1,1		6,0
110	Новоселицький р-н	37132	80,0	3,3	-	15,9										0,8
111	Путильський р-н	170		57,6	11,8	11,2	4,1	2,4	5,9							5,2
112	Сокирянський р-н	6286		65,2	28,3	1,2			1,5							3,8
113	Сторожинецький р-н	38509		3,5		91,1	3,8									1,6
114	Хотинський р-н	6338		14,6	80,5				1,2							3,7

* Етноси, частка яких становить менше 1% від загальної чисельності етнічних меншин району (міста), у таблиці не відображені.

*Динаміка етнічного складу населення України
(за даними переписів населення)*

Етнічні групи	Осіб				
	1959 р. 41869046	1970 р. 47126517	1979 р. 49609333	1989 р. 51452034	2001 р. 48240902
Все населення					
українці	32158493	35283857	36488951	37419053	37541693
росіяни	7090813	9126331	10471602	11355582	8334141
білоруси	290890	385847	406098	440045	275763
молдовани	241650	265902	293576	324525	258619
кримські татари	...	3554	6636	46807	248193
болгари	219409	234390	238217	233800	204574
угорці	149229	157731	164373	163111	156566
румун	100863	112141	121795	134825	150989
поляки	363297	295107	258309	219179	144130
євреї	840311	775993	632610	486326	103591
вірмени	28024	33439	38646	54200	99894
греки	104359	106909	104091	98594	91548
татари	61527	72658	83906	86875	73304
цигани (роми)	22515	30091	34411	47917	47587
азербайджанці	6680	10769	17235	36961	45176
грузини	11574	14650	16301	23540	34199
німці	...	29871	34139	37849	33302
гагаузи	23530	26464	29398	31967	31923
корейці	1341	4480	6061	8669	12711
узбеки	8472	10563	9862	20333	12353
чуваші	8925	13610	16456	20395	10593

мордва	11397	14692	16545	19332	9331
турки	...	...	257	262	8844
литовці	8906	10715	9658	11278	7207
араби	...	...	1352	1240	6575
словаки	13991	10204	8744	7943	6397
чехи	14539	12073	10589	9122	5917
казахи	4694	7555	7171	10505	5526
латиші	6919	7421	7167	7142	5079
осетини	...	...	5257	6345	4834
Міське населення	19147419	25688560	30168937	34297231	32290729
українці	11781750	16164254	19344657	22573225	23658227
росіяни	5726476	7712277	9050448	9943509	7236704
білоруси	213030	295153	318248	349079	214635
молдовани	54073	71390	88496	108056	73593
кримські татари	...	1331	1150	15632	84116
болгари	58404	77015	90100	99739	84483
угорці	50230	53818	62113	62912	56611
румун	15396	24672	28892	35104	32401
поляки	163537	163010	162220	148168	99646
євреї	810031	763140	626070	482246	102085
вірмени	25278	31101	35634	46856	79145
греки	54210	68631	69055	68401	61873
татари	55781	66037	73299	75512	58954
цигани	12015	21351	25054	33918	33432
азербайджанці	5461	9364	15265	29237	36849
грузини	10086	13395	14651	21182	29836
німці	13266	20238	23397	26846	24605
гагаузи	3778	4784	6333	8774	8554

корейці	1156	3285	4838	6653	8424
узбеки	5069	9100	8378	16851	8642
чуваші	7091	10932	12853	15825	7730
мордва	8950	11460	12677	14851	6724
турки	...	...	225	229	2420
литовці	7486	9113	8358	9656	5903
араби	...	...	1331	1222	6153
словаки	9037	7412	7257	6805	4575
чехи	6557	6352	6078	5763	3582
казахи	3224	6600	5773	8748	4102
латиші	5757	6468	6237	6148	4178
осетини	2842	4145	4780	5695	4037
Сільське населення	22721627	21437957	19440396	17154803	15950173
українці	20376743	19119603	17144294	14845828	13883466
росіяни	1364337	1414054	1421154	1412073	1097437
білоруси	77860	90694	87850	90966	61128
молдовани	187577	194512	205080	216469	185026
кримські татари	...	2223	5486	31175	164077
болгари	161005	157375	148117	134061	120091
угорці	98999	103913	102260	100199	99955
румун	85467	87469	92903	99721	118588
поляки	199760	132097	96089	71011	44484
євреї	30280	12853	6540	4080	1506
вірмени	2746	2338	3012	7344	20749
греки	50149	38278	35036	30193	29675
татари	5746	6621	10607	11363	14350
цигани	10500	8740	9357	13999	14155

азербайджанці	1219	1405	1970	7724	8327
грузини	1488	1255	1650	2358	4363
німці	9977	9633	10742	11003	8697
гагаузи	19752	21680	23065	23193	23369
корейці	185	1195	1223	2016	4287
узбеки	3403	1463	1484	3482	3711
чуваші	1834	2678	3603	4570	2863
мордва	2447	3232	3868	4481	2607
турки	...	...	32	33	6424
литовці	1420	1602	1300	1622	1304
араби	...	...	21	18	422
словаки	4954	2792	1487	1138	1822
чехи	7982	5721	4511	3359	2335
казахи	1470	955	1398	1757	1424
латиші	1162	953	930	994	901
осетини	483	409	477	650	797

*Віково-статеві піраміди етнічних груп населення
(за даними Всеукраїнського перепису населення)*

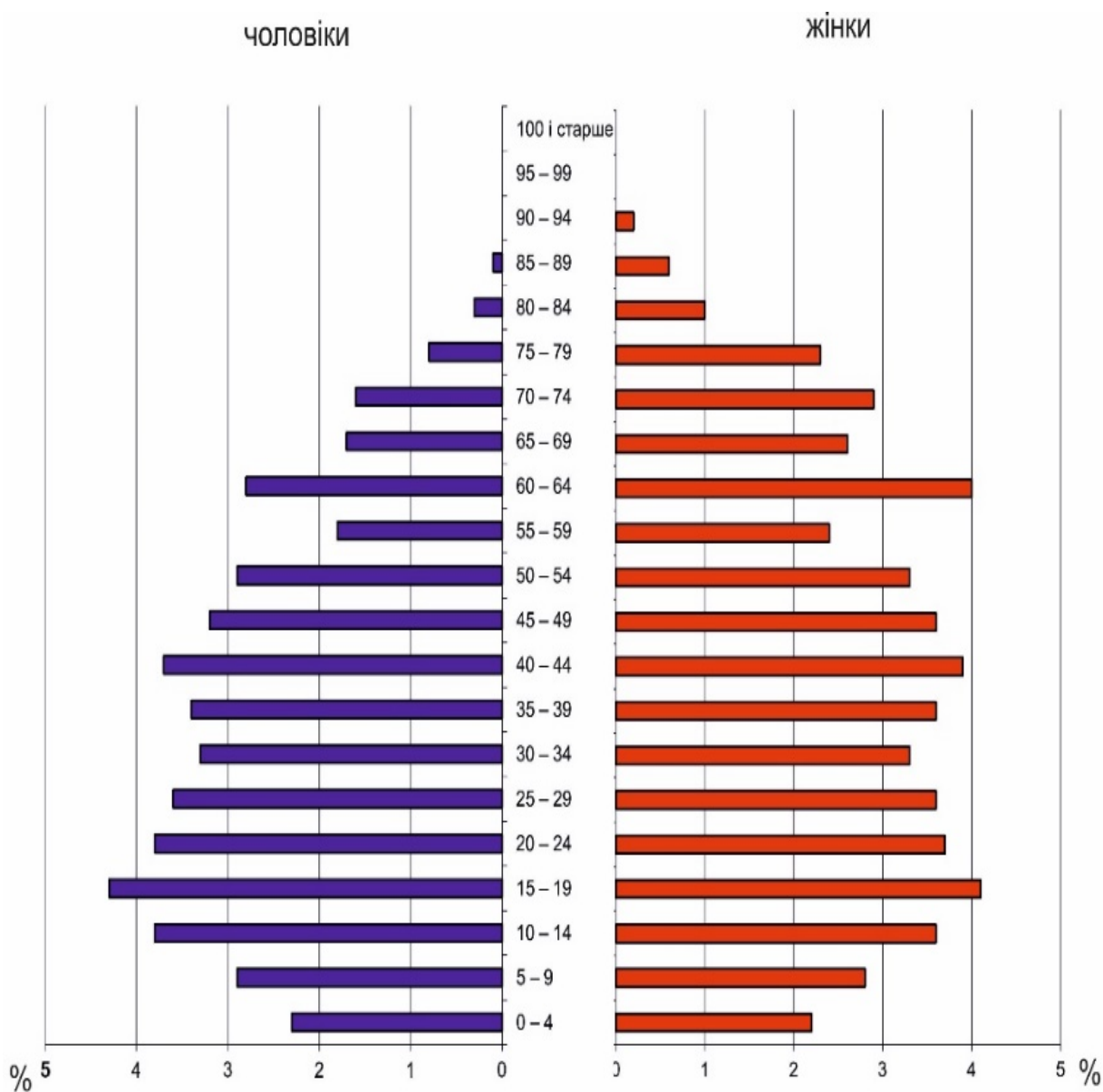

Рис. М. 1. Віково-статєва структура українців

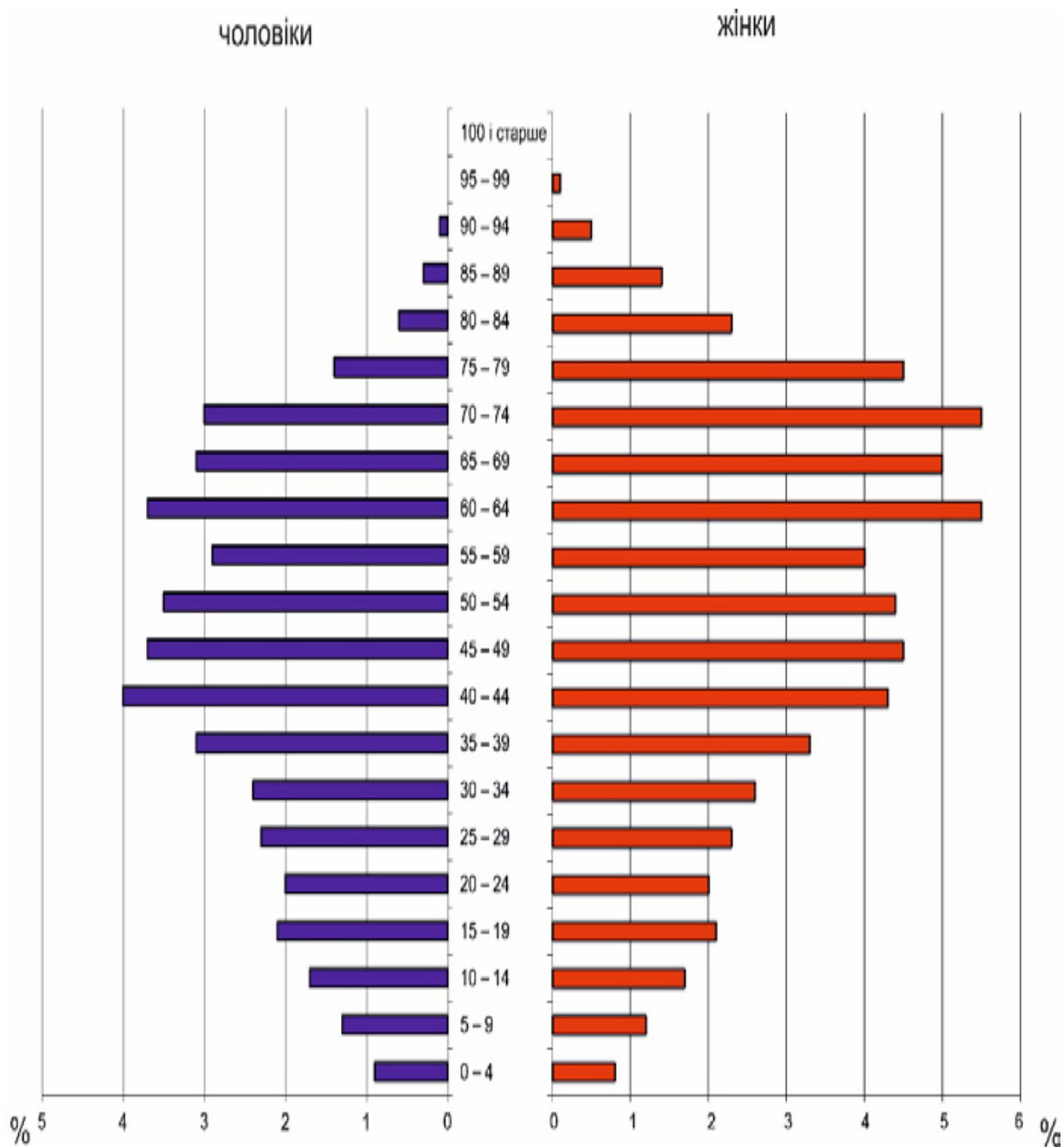

Рис. М. 2. Віково-статева структура поляків

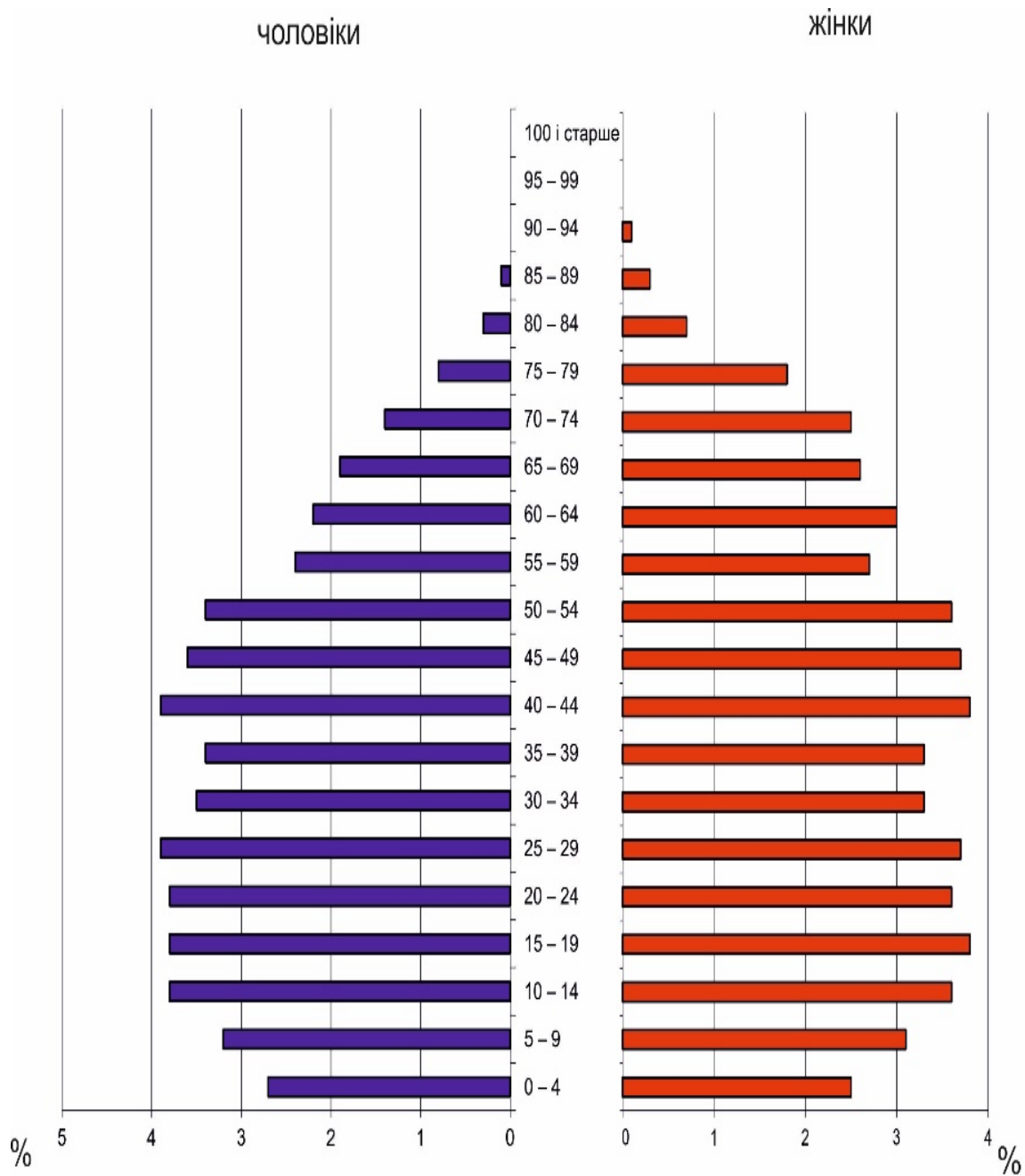

Рис. М. 3. Віково-статева структура угорців

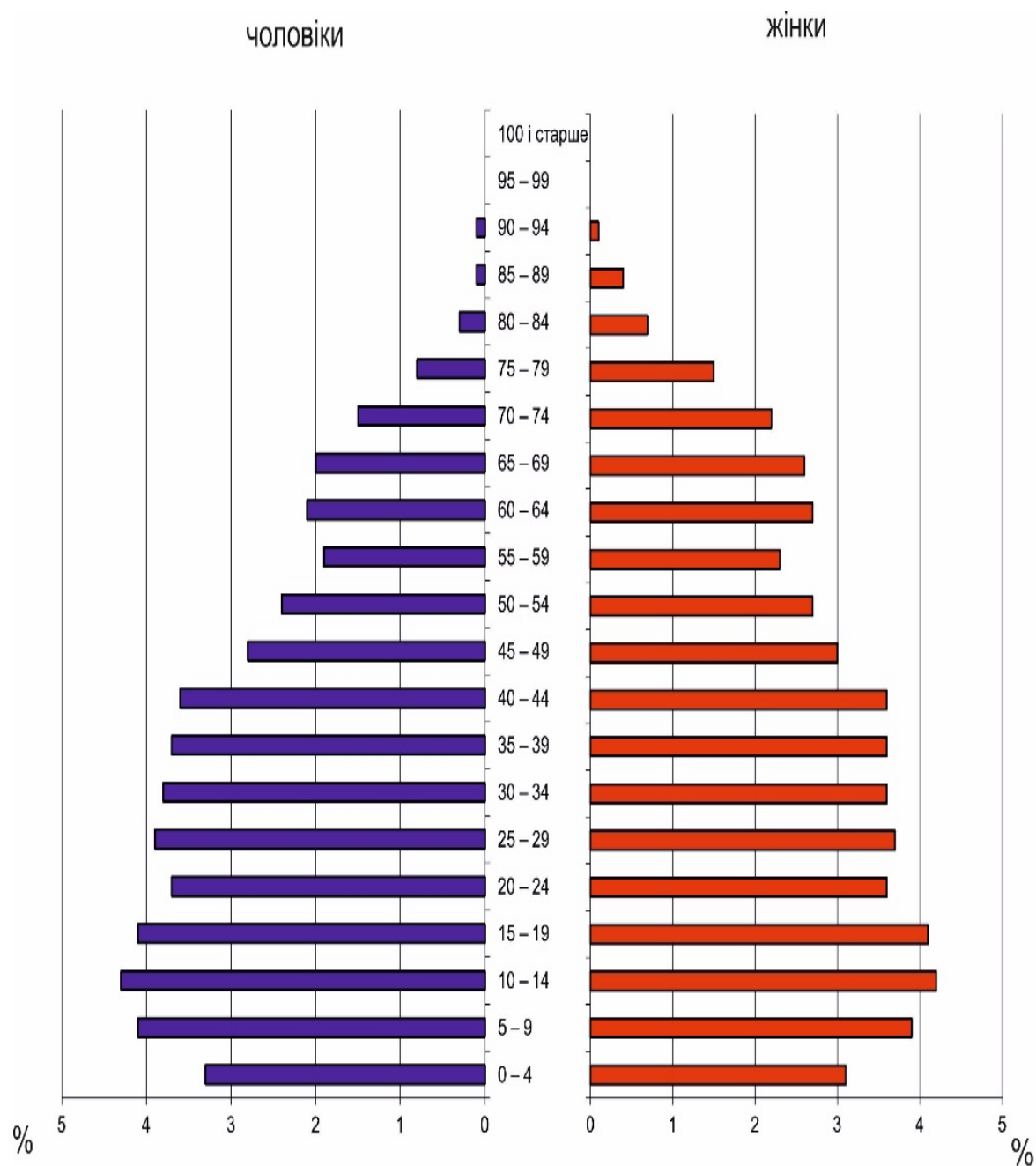

Рис. М. 4. Віково-статева структура румунів

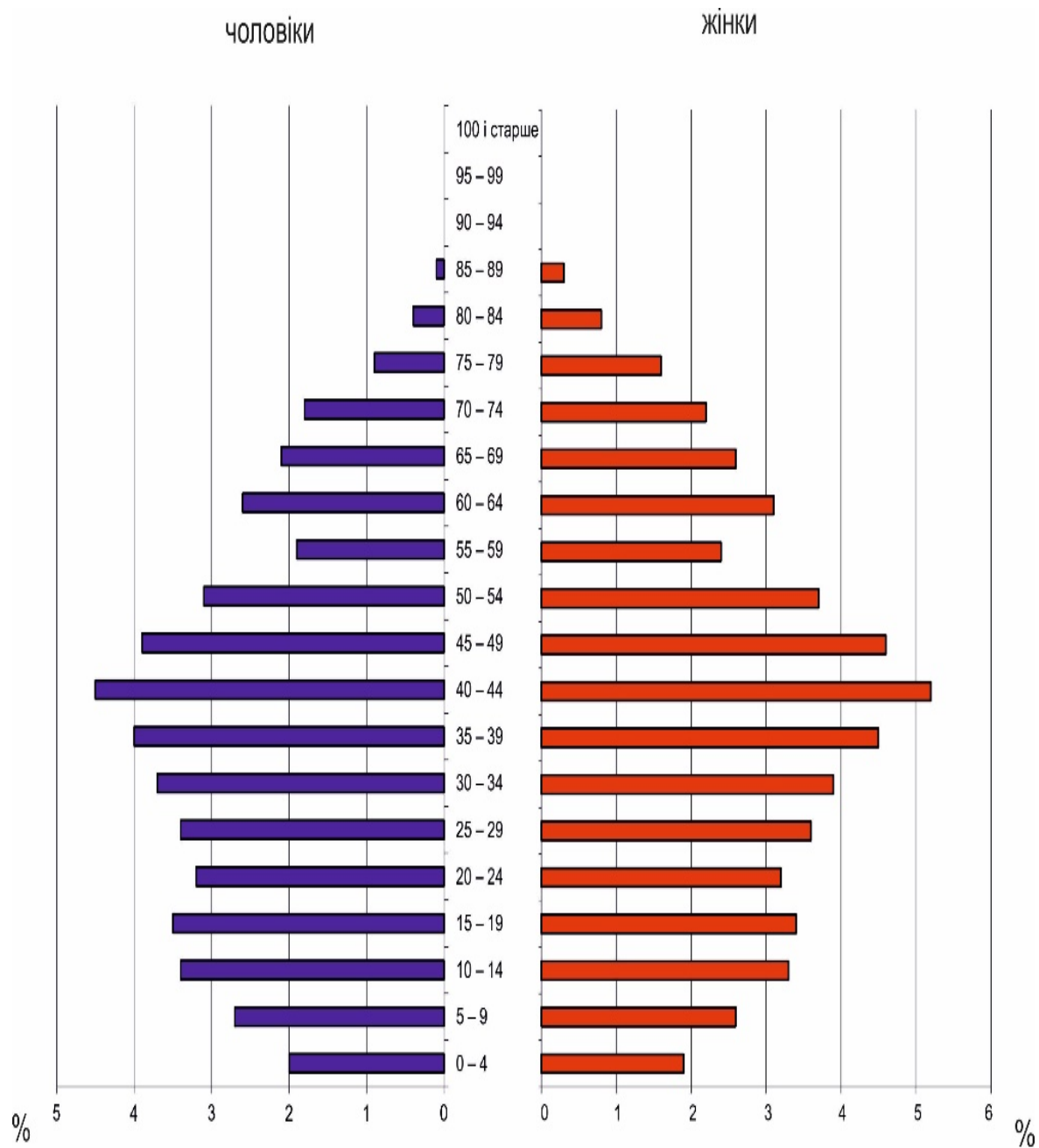

Рис. М. 5. Віково-статева структура молдован

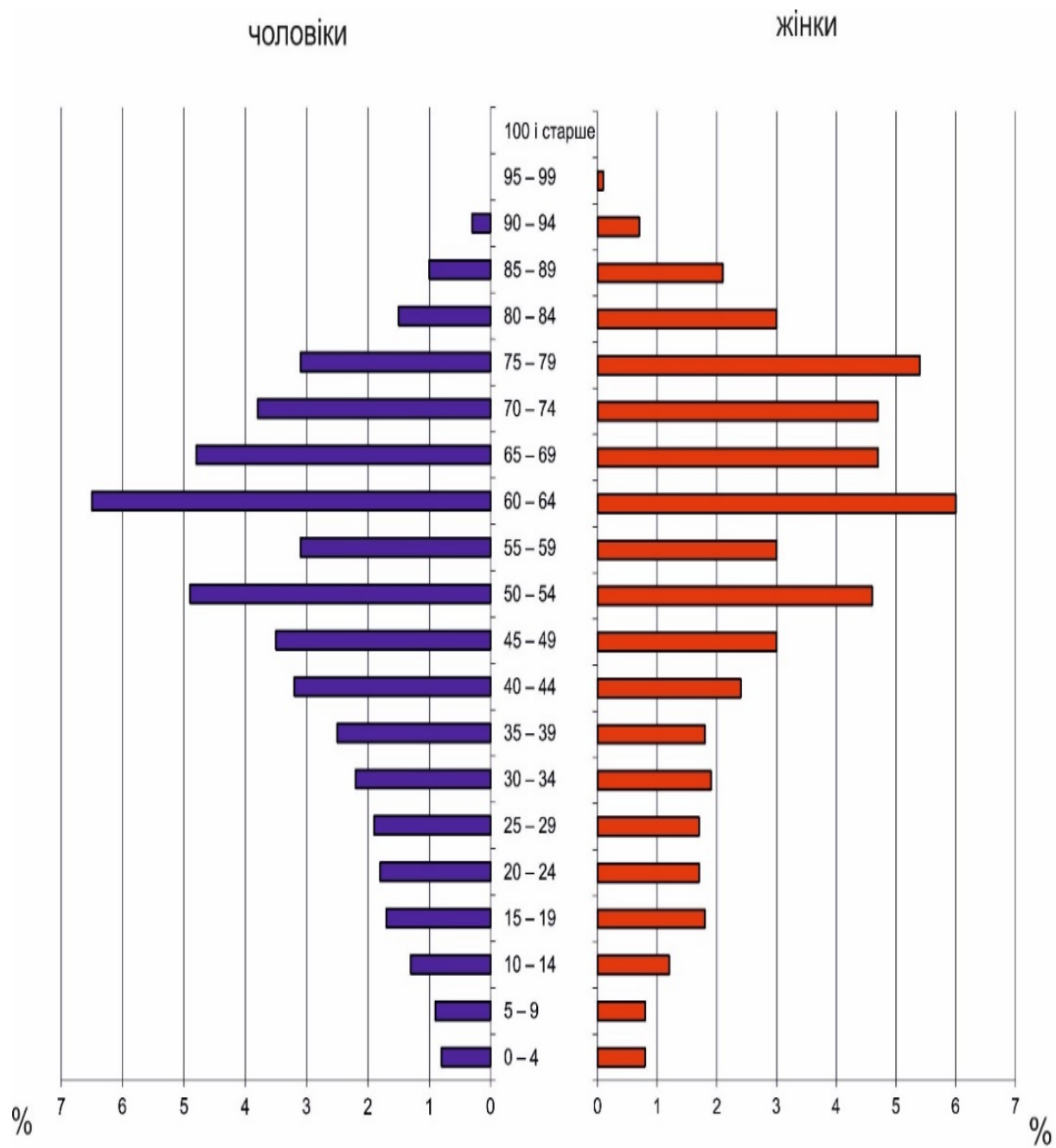

Рис. М. 6. Віково-статева структура євреїв

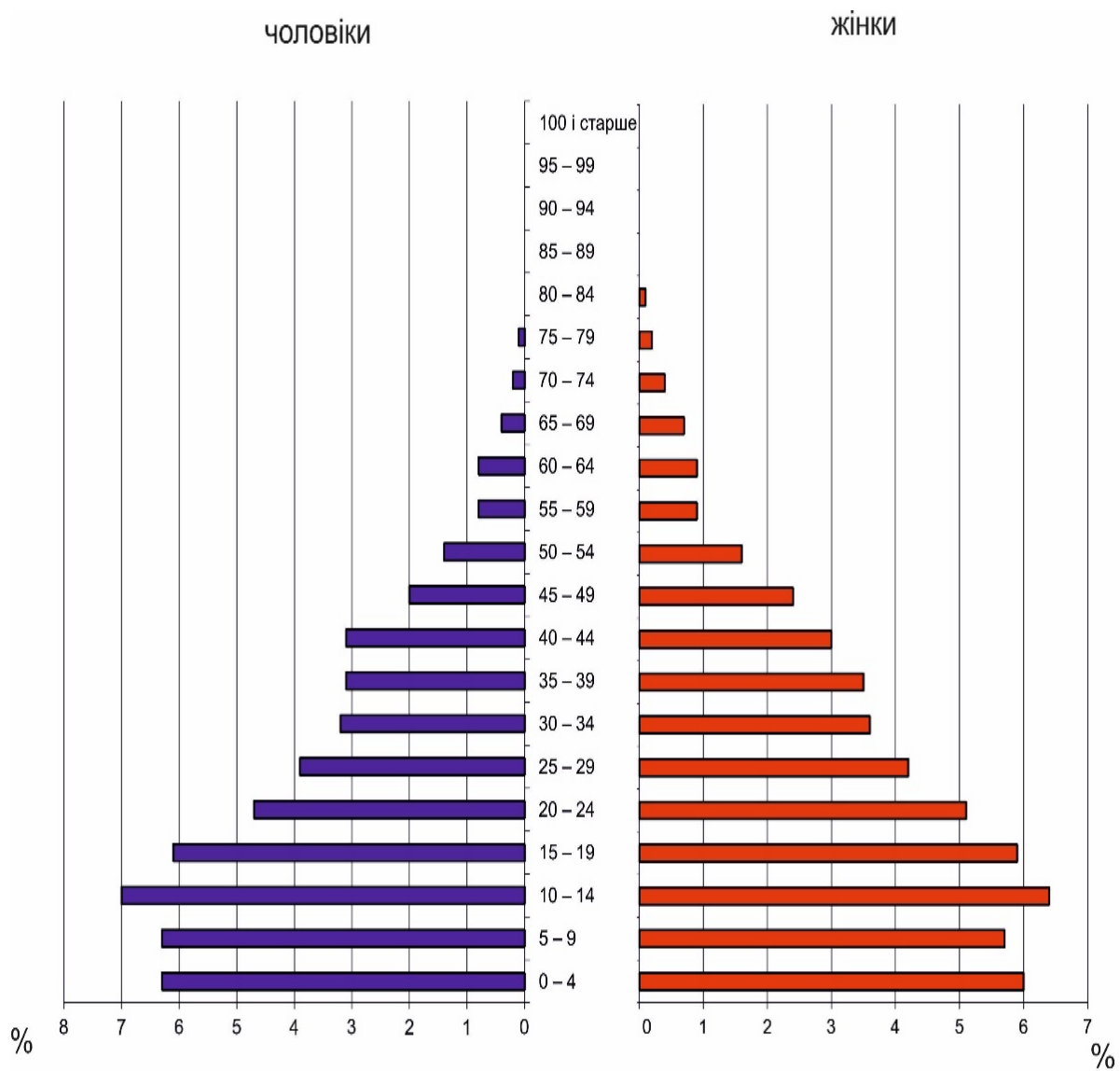

Рис. М. 7. Віково-статева структура циганів

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Атлас «Населення України та його природна і культурна спадщина» / за ред. Л. Г. Руденка. Ін-т географії НАН України, 2022.
2. Борисенко В. К., Рендюк Т. Г. Географічне розміщення етнічних спільнот в Україні на початку ХХІ століття. *Український географічний журнал*. 2021. № 3. С. 63 – 70.
3. Джаман В. О., Круль В. П., Чернюх Г. Я. Демогеографія : навчальний посібник. Чернівці : Рута, 2002. 160 с.
4. Джаман В. О. Етнічна структура населення України : територіальні відміни, динаміка. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія : Географія*. Вінниця, 2006. Вип. 11. С. 90 – 96.
5. Джаман В., Джаман Я. Етнічна структура населення центрального регіону України (територіальні особливості на прикладі Черкаської області). *Часопис соціально-економічної географії*. Вип. 16 (1). Харків : Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2014. С. 71 – 81.
6. Джаман В. О., Костащук І. І. Національна структура населення етноконтактних зон. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. 288 с.
7. Джаман В. О., Мручковський П. В., Джаман Я. В. Етногеографія Західноукраїнського регіону : монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 240 с.
8. Дністрянський М. С. Етногеографія України : навчальний посібник. Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2008. 232 с.
9. Дністрянський М. С. Етнополітична географія України : проблеми теорії, методології, практики. Львів : Літопис; ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 490 с.

10. Етнічна мапа буковинського прикордоння на зламі тисячоліть [Джаман В. О., Заблотовська Н. В., Костащук І. І. та ін.]. Чернівці : Прут, 2011. 80 с.
11. Етногеографія України (методичні вказівки до виконання практичних занять) / укл. : Я. В. Джаман, В. О. Джаман. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2022. 34 с.
12. Етнографія України : навчальний посібник / за ред. С. А. Макарчука. Львів : Світ, 2004. 517 с.
13. Етнонаціональна структура українського суспільства : довідник [Євтух В. Б., Трощинський В. Г., Галушко К. Ю., Чернова К. О.]. Київ : Наукова думка, 2004. 342 с.
14. Заставний Ф. Д. Географія України : у 2-х книгах. Львів : Світ, 1994. С. 146 – 176.
15. Зінич В. Т. Сучасні етнодемографічні процеси в Україні. Київ : РВПС України НАНУ, 2004. 130 с.
16. Культура і побут населення України : навчальний посібник / [Наулко В. І., Артюх Л. Ф., Горленко В. Ф. та ін.]. Київ : Либідь, 1993. 288 с.
17. Наулко В. Динаміка етнічного складу населення України в ХХ столітті. *Український географічний журнал*. 1997. № 2. С. 17 – 22.
18. Національний атлас України / наук. ред. Л. Г. Руденко. Київ : ДНВП «Картографія», 2007. 840 с.
19. Пономарьов А.П. Етнічність та етнічна історія України : курс лекцій. Київ : Либідь, 1996. 272 с.
20. Пономарьов А.П. Українська етнографія : курс лекцій. Київ : Либідь, 1994. 320 с.
21. Соціально-економічна географія України / за ред. Шаблія О. І. Львів : Світ, 2000. С. 153 – 237.
22. Тиводар М. П. Етнологія : навчальний посібник. Львів : Світ, 2004. 624 с.
23. Юрій М. Ф. Етнологія : навчальний посібник. Київ : Дакор, 2006. 360 с.

Додаткова:

1. Бугай М. Ф. «За повідомленням НКВС СРСР, були переселені ...». Про депортацію населення з України у 30 – 40-і роки. Київ : Вид-во т-ва «Знання» України, 1992. 48 с.
2. Вивчення впливу зовнішньої міграції 1991 – 1996 рр. на зміни етнічного складу населення України та її регіонів. Жовтень, 1998 / [уклад. М. О. Шульга та ін.]. Міжнародна організація з міграцій (МОМ). Представництво МОМ в Україні. Київ, 1998. 95 с.
3. Вівчарик М. М. Україна від етносу до нації : навчальний посібник. Київ : Вища школа, 2004. 239 с.
4. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. Київ : Знання, 1991. 240 с.
5. Гудзеляк І. І. Географія населення : навчальний посібник, 2-ге вид. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 256 с.
6. Дашкевич Я. Націогенез – національне відродження – національна свідомість українців на зламі XVI – XVIII ст. *Україна: наука і культура*. Київ, 1993. Вип. 26 – 27. С. 44 – 53.
7. Джаман В. О., Джаман Я. В. Поліетнічні Чернівці – багатокультурне місто як база розвитку етнотуризму. *Географія та туризм : науковий журнал*. 2022. Вип. 67. С. 10 – 17.
8. Джаман В. О., Джаман Я. В., Чаплінський П. Розвиток етнічного туризму в поліетнічному просторі (на прикладі Чернівців). *Український географічний журнал*. 2023. № 1. С. 35 – 45.
9. Джаман В., Мручковський П., Джаман Я. Етнічна різноманітність населення – складова туристичної атрактивності території (на прикладі Чернівецької області). *Географія і туризм : міжнародні виклики українському туризму*; мат. V міжнар. наук. конф. (Львів – Судова Вишня, 23-25 вересня 2011 р.). Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2011. С. 63 – 66.

10. Джаман М. О., Шуканов П. В. Геоетнополітичні аспекти цивілізаційного вибору України. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія : Географія*. Вінниця, 2007. Вип. 13. С. 175 – 181.
11. Джаман Я. В. Формування поліетнічного простору великого міста як передумови розвитку етнотуризму (на прикладі Чернівців). *Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць*. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. Вип. 775 – 776 : Географія. С. 168 – 177.
12. Етнічні взаємини на території Єврорегіону «Верхній Прут» : матеріали міжнар. наук. конф. (Чернівці, 8 – 9 червн. 2001 р.) / за ред. А. Круглашова, К. Андервальда, Г. Валентина. Чернівці : Букрек, 2004. 398 с.
13. Євтух В. Б. Етнічність : енциклопедичний довідник. Київ : Фенікс, 2012. 396 с.
14. Євтух В. Б. Національні меншини – об’єкт державної етнополітики. *Український географічний журнал*. 1997. № 3. С. 3 – 9.
15. Заставний Ф. Д. Населення України. Львів : Край, Просвіта, 1993. 224 с.
16. Заставний Ф. Д. Українські етнічні землі. Львів : Світ, 1993. 176 с.
17. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму. Київ : Либідь, 1999. 352 с.
18. Костащук І. І. До питання про етапи формування національного складу населення Чернівецької області. *Історія української географії*. Тернопіль : Підручники і посібники, 2004. Вип. 10 (2). С. 81 – 86.
19. Круль В.П. Ретроспективна географія з основами етнографії : навчальний посібник. Чернівці : Родовід, 2014. 296 с.
20. Лозинський Р. М. Етнічний склад населення Львова (у контексті суспільного розвитку Галичини). Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 358 с.

21. Лозинський Р. М. Мовна ситуація в Україні (суспільно-географічний погляд). Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2008. 502 с.
22. Лозко Г. С. Етнологія України. Київ : АртЕк, 2001. 304 с.
23. Макарчук С. А. Етнічна історія України. Київ : Знання, 2008. 471 с.
24. Малиновська О. Репатріація в Україну. *Проблеми міграції*. 1999. № 4. С. 17 – 29.
25. Махній М. Етнорезолуція : науково-пізнавальні нариси. Київ : Влох.иа, 2009.
26. Основи етнорезолуціознавства: підручник / за ред. Ю. І. Римаренка. Київ : Либідь, 1997. 656 с.
27. Паньків Н. Населення Українських Карпат. Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 248 с.
28. Римаренко Ю. І., Шкляр Л. Є., Римаренко С. Ю. Етнорезолуціознавство : теоретико-методологічні засади. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корезького НАНУ; Київський ун-т права, 2001. 263 с.
29. Урбанізація й етнічна структура населення / [Джаман В. О., Мручковський П. В., Ковбас І. В., Гігейчук С.]. *Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць*. Вип. 434 : Географія. Чернівці : Рута, 2009. С. 83 – 97.
30. Чорний С. М. Національний склад населення України в ХХ сторіччі : довідник. Київ : ДНВП «Картографія», 2001. 88 с.
31. Шабашова Л. Ю. Історико-етногеографічні особливості складу населення та його розселення в Закарпатті. *Український географічний журнал*. 2002. № 4. С. 49 – 54.
32. Яворська В. В. Регіональні геодемографічні процеси в Україні. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. 384 с.
33. Berghe P.L. van den. Ethnic Pluralism in Industrial Societies : A Special Case? *Ethnicity*. 1976. Vol. 3. № 3. P. 254.

34. Blumenwitz D. Internationale Schutzmechanismen zur Durchsetzung von Minderheiten- und Volksgruppenrechten. Köln : Verlag Wissen schaft und Politik, 1997. 192 S.

35. Ethnicity : Theory and Experience / ed. by N. Glazer, D.P. Moynihan. Cambridge (Mass.), 1975. 232 P.

36. Hofmann R. Minderheitenschutz in Europa (Völker- und staatsrechtliche Lage im Überblick). Berlin : Gerb. Mann Verlag, 1995. 230 S.

37. Luchterhandt O. Nationale Minderheiten und Lojalität. Köln : Verlag Wissenschaft und Politik, 1997. 152 S.

38. Theoretical-Methodological Basis for Studying the Preconditions of Ethnic Tourism in Multi-ethnic Urban Settlements. The Case of Chernivtsi City, Ukraine / [Rudenko V.P., Dzhaman V.O., Buchko Zh.I., Dzhaman Ya.V., Mruchkovskyy P.V.]. Journal of Settlements and Spatial Planning. 2016. Vol. 7, № 2. P. 157 – 165.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
ПРОГРАМА КУРСУ.....	5
ОПОРНИЙ КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ.....	7
Етнічна структура населення України.....	7
ТЕМИ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ.....	19
1. Етнічна структура населення України.....	19
2. Етнічна різноманітність населення України.....	25
3. Етнічна різноманітність міського і сільського населення України..	27
4. Етнічні меншини західного регіону України.....	33
5. Розселення поляків у західному регіоні України.....	34
6. Розселення молдован у західному регіоні України.....	35
7. Географія національної структури населення Чернівецької області.....	36
8. Етнічні особливості мовної ситуації в західному регіоні України..	37
ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ	38
ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ...	39
МОДУЛЬ-КОНТРОЛЬ (перелік запитань і завдань для проведення підсумкового модульного контролю знань).....	40
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ.....	44
ДОДАТКИ	140
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	189

Навчальне видання

ДЖАМАН Ярослав Васильович
ДЖАМАН Василь Олексійович

ЕТНОГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Навчальний посібник

Літературна редакторка *О. В. Колодій*

Технічна редакторка
та дизайн обкладинки *О.М. Кудрінська*

Підписано до друку 22.03.2024. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Друк різнографічний. Умов.-друк. арк. 10,8.
Обл.-вид. арк. 11,6. Тираж 50. Зам. Н-023.
Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету.
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.

e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 891 від 08.04.2002.

